

**TÜRKİYE VE KOSOVA İLKÖĞRETİM 6, 7, 8. SINIF MÜZİK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

SERKAN DEMİREL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

OCAK 2017

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 (on iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı :Serkan
Soyadı :DEMİREL
Bölümü :Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkiye ve Kosova İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması

İngilizce Adı: Comparison Of Turkey And Kosovo 6,7,8 Grade Of Primary School Music Education Programs

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Serkan DEMİREL

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Serkan DEMİREL tarafından hazırlanan “Türkiye ve Kosova İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması” adlı tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Barış KARAELEMA

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Başkan: (Prof Dr. Mehlika DÜNDAR)

(Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi)

Üye: (Yrd. Doç. Dr Kaan YÜKSEL)

(Devlet Konservatuvarı Piyano Bölümü, Başkent Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 02/01/2017

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

TEŞEKKÜR

Bu çalışma süresince tüm zorlukları benimle göğüsleyen ve hayatımın her evresinde bana destek olan sevgili eşim müzik öğretmeni Berna DEMİREL'e, tezin her aşamasında katkısını ve değerli bilgilerini paylaştan değerli hocam Doç. Dr. Barış KARAEMLA'ya, yaşamın bir çok noktasında örnek davranışları ile gece gündüz desteğini esirgemeyen sevgili hocam İ Deniz BAŞUĞUR'a, Kosova'da araştırmalarım sırasında sınırsız kaynak sağlayan Kosova Türk Öğretmenler Derneği Başkanı Orhan VOLKAN'a, bulamadığım kaynakları bulan ve araştırmanın Kosova ayağında yardımını hiç esirgemeyen değerli insan Aykan KRUEMAL'a, Kosova bilim, eğitim ve teknoloji bakanlığı bünyesinde kaynaklarını benden esirgemeyen editör Nazan SAFÇI'ya, Arnavutça-Türkçe çeviriler ve okullarda yapılan incelemeler boyunca desteğini esirgemeyen tercüman Bülent SERATLI'ya ve Kosova'da yaptığım araştırmalarda destekçim Gökhan BAK'a, Kosova'da dersini bana açan öğretmenler Femiye SKURTAK, Naim ABAZAGA ve adını sayamadığım bütün öğretmenlere sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Serkan DEMİREL

Ankara 2016

TÜRKİYE VE KOSOVA İLKÖĞRETİM 6, 7, 8. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

(Yüksek Lisans Tezi)

Serkan DEMİREL
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OCAK, 2017

ÖZ

Bu araştırma, Türkiye ve Kosova ilköğretim 6,7 ve 8. sınıflar müzik dersi plan ve programlarının karşılaştırmalı incelemesi amacıyla yapılmıştır. Her iki ülkenin de eğitim programları bünyesinde bulunan müzik eğitim plan ve programları incelenerek yapılan araştırmada, farklılıklar ve benzerlikler betimlenmiştir. Elde edilen bilgiler çağdaş eğitim anlayışına ve genel müzik eğitiminin sorunlarına yönelik öneriler getirerek çözümler bulunması açısından önemlidir. Araştırmada, veri toplama yöntemi olarak kaynak tarama ve inceleme teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada içerik analizi modeli kullanılmış olup veri toplama ve analizinde “*doküman analizi*” yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın yöntemine uygun olarak elde edilen veriler, betimsel yöntemlerle değerlendirilip yazılı bilgiler ile mümkün olduğunca benzer ifadeler karşılaştırmalı incelenmiş olup, diğer ifadeler sınıflandırılarak yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye ve Kosova müzik dersi programlarında 6,7 ve 8 sınıflar bazında birçok benzerlik ve farklılık bulunmuştur. İki ülke eğitim sistemlerinin en büyük farkının Kosova’ da ilköğretimin 9 yıl, Türkiye’ de ise 8 yıl olduğu gözlenmiştir. Bunun dışında, plan ve programlar bünyesinde, yaklaşımsal olarak bazı farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıklar ve benzerlikler araştırma içerisinde ayrıntılı olarak sınıflandırılarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Müzik Eğitimi, Kosova ve Türkiye, Müzik Dersi, ilköğretim 6,7 ve 8.Sınıf
Sayfa Adedi : 119
Danışman : Doç. Dr. Barış KARAEELMA

**COMPARISON OF TURKEY AND KOSOVO 6, 7, 8. GRADE OF
PRIMARY SCHOOL MUSIC EDUCATION PROGRAMS
(M.S Thesis)**

**Serkan DEMİREL
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCE
JANUARY, 2017**

ABSTRACT

This study aims to compare plans and programs of 6,7, and 8th grade elementary music lessons in Turkey and Kosovo. By studying music education plans and programs included in training programs of both countries similarities and differences between them are described. The information obtained from them is important in terms of introducing suggestions for modern education sense and problems of general music education as well as finding solutions to those issues. In the study, literature review and source inspection techniques were used as a method of data collection. In the study, content analysis method was employed and 'document analysis' model was used for data collection and analysis. The data obtained in accordance with the research methods were evaluated with descriptive methods and similar statements were studied comparatively as possible as and other data were interpreted by means of classifying. Conclusion, many similarities and differences have been found in Turkey and Kosovo music lesson programs in grades 6, 7 and 8 grade. The biggest difference between the two countries in the education system is that primary school in Kosovo is 9 years, but in Turkey it is 8 years. Furthermore, some differences have been found in plan and programs in terms of approaches. These differences and similarities have been studied by classifying them in detail.

KeyWords :Music: Education, Kosovo, Turkey, Primary school, 6,7,8, gradeen viron
mental behavior, cognitive know ledge, social science steachers
PageNumber :119
Supervisor Assoc. Prof.Dr Bariş KARAEELMA

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.2.1. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	5
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sayıtlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	6
BÖLÜM II.....	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Kosova Eğitim Sistemi.....	9
2.2. Türkiye Eğitim Sistemi.....	13
BÖLÜM III	19
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	19

BÖLÜM IV	23
MATERYAL VE YÖNTEM.....	23
4.1. Araştırmanın Modeli	23
4.2. Evren ve Örneklem.....	23
4.3. Verilerin Toplanması.....	23
4.4. Verilerin İşlenmesi.....	24
4.5. Ölçme Araçları.....	24
4.6. Ölçüm Güvenirliği	24
4.7. Verilerin Analizi.....	25
BÖLÜM V	27
BULGULAR VE YORUM	27
5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	27
5.1.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Amaçları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik ve Farklılıklara İlişkin Bulgular	27
5.1.2. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Amaçlarına Yönelik Yorumlar	33
5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
5.2.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Kazanımları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik Ve Farklılıklara Ait Bulgular	38
5.2.2. 6.Sınıf Kazanımlarına Ait Yorumlar	39
5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	42
5.3.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Kazanımları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik Ve Farklılıklara Ait Bulgular.....	42
5.3.2. 7. Sınıf Kazanımlarına Ait Yorumlar.....	43
5.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	45
5.4.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 8. Müzik Dersi, Dersin Kazanımları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik Ve Farklılıklara Ait Bulgular	45
5.4.2. 8. Sınıf Kazanımlarına Ait Bulgular	47
5.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	49

5.5.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6. Müzik Dersi İçerik Yönünden Karşılaştırıldığında İçindeki Konularda Benzerlik Ve Farklılıklara İlişkin Bulgular	49
5.5.2. 6. Sınıfa Ait Bulgular	51
5.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	54
5.6.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi İçerik Yönünden Karşılaştırıldığında İçindeki Konularda Benzerlik Ve Farklılıklara İlişkin Bulgular	54
5.6.2. 7. Sınıfa Ait Bulgular	55
5.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	58
5.7.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 8. Sınıf Müzik Dersi İçerik Yönünden Karşılaştırıldığında İçindeki Konularda Benzerlik Ve Farklılıklara İlişkin Bulgular	58
BÖLÜM VI	63
SONUÇ VE ÖNERİLER	63
6.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	64
6.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	65
6.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	66
6.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	67
6.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	70
6.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	72
6.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	75
6.8. Öneriler	78
KAYNAKÇA	83
EKLER	87
EK-1. Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı	88
EK-2. Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı	99

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Kosova’ da Belediye Geneli İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrenci Sayıları</i>	11
Tablo 2. <i>Kosova’ da Belediye Geneli İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrenci Etnik Yapıları...</i>	12
Tablo 3. <i>Türkiye 2015-2016 Öğretim Yılı Çalışma Takvimi.....</i>	17

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.Kosova eğitim sistemi yapısı.	10
Şekil 2.Kosova 2015-2016 yılı eğitim öğretim çalışma takvimi.....	13
Şekil 3.Türkiye eğitim sistemi yapısı	14
Şekil 4.Milli eğitim bakanlığı teşkilat şeması	15
Şekil 5.Türkiye eğitim bütçesi.....	16

BÖLÜM I

GİRİŞ

Varoluşundan bu yana, kendini ifade etme gereksinimi, insanoğlunun en başta gelen ihtiyaçlarından biri olmuştur. Bu gereksinim, nefes alma, yeme içme, güvenlik gibi başlıca ihtiyaçların aralarında, günümüzde de değerini korumaktadır. Birçok biçimi bulunan söz konusu gereksinimin en etkili ve en kolay biçimi sesler yoluyla olmaktadır. İnsan, anne karnındayken bile, doğumuna uzun zamanlar olmasına rağmen sesleri algılamaya başlar ve kendince tepkiler verir. Doğduktan sonra konuşmaya başlamadan önce bile ihtiyaçlarını çeşitli sesler çıkararak anlatmaya çalışır. Bu sebeple, seslerle ifade etme biçimi, insanoğlunun kullandığı en ilkel ama bir o kadar da etkili, en kolay ve en temel biçimdir. Sesler müziği oluşturan en temel olgu olduğu için müzik, bu ifade etme biçimlerinin en vazgeçilmez aracıdır.

Müzik, seslerin çeşitli zamanlarda, belli bir düzen içerisinde ortaya çıkması ve yok olması ile en temel olgulardan biridir. Gök gürültüsü, rüzgarın ağaç dallarını okşaması ile çıkan ses, hayvanların kendine özgü sesleri, dalga sesleri, sokaktaki arabanın yoldan geçerken çıkardığı, hatta çukura girdiğinde bile gelen o ses, yağmur damlalarının çıkardığı sesler, doğanın sesleri, dolayısıyla doğada var olan bütün sesler müziğin yapı taşlarındandır. Doğaya kulak vermek, ona ayak uydurmak, bazen de sadece sessizliği dinlemek bile insana huzur verir. Doğayı anlamak, öncelikle onu dinleyerek, ona kulak vererek olur.

Uçan (2005)' e göre, "yalın anlatımıyla, müzik, belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür" (s.10). Özellikle müzik eğitimi konusunda önden gelen isimlerden biri olan Uçan, araştırmacılara bu konuda önder olmuştur. Literatüre verdiği katkıların yapı taşı olarak düşünülen bir diğer sözü şöyledir; "Müzik, insan yaşamının her evresinde yer alan, onsuz olunmayan bir olgudur. Bireyin doğum öncesi oluşma evresinde dolaylı olarak kurulmaya

başlayan insan-müzik ilişkisi doğumdan sonra doğrudan ilişki biçimine dönüşür ve gittikçe çeşitlenip zenginleşerek güçlenip gelişerek insanın yaşamı boyunca sürer gider” (Uçan, 2005. 12). Müziğin bu özellikleri, kendisini hem bir eğitim aracı hem de bir eğitim dalı yapmıştır. Aynı zamanda bir olarak hem ortak bir alfabesi bulunan ulusal bir olgudur. Say (2001)’ın da belirttiği üzere “Müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir “dil” dir. Müziğin anlamı, insanın yaşam karşısındaki davranışlarıdır. Müziksel anlatım insanın seslerle duygu ve düşüncelerini, izlenim, tasarım ve dileklerini anlatmasıdır. Müzik bu nedenle ortak bir dil özelliği kazanmıştır. Değişik toplumların insanları müzik dilinde buluşarak anlaşmışlardır” (s 17).

Gerek günümüzde, gerekse eski uygarlıklarda müzik, her zaman vazgeçilmez bir araç, hayatın tamamlayıcı bir parçası olmuştur. Müzik tarihi içerisinde, Çin, Mısır ve Yunan gibi uygarlıklar, müziği hayatın bir parçası olarak kullanmış çok eski uygarlıklar olmuşlardır. Bulunan kalıntılardan da görüleceği gibi eski uygarlıklar, özellikle yerleşik toplumlara geçtikten sonra, müziğin gelişimine büyük katkı sağlayacak adımlar, büyük yenilikler getirmişlerdir. Bu yenilikler, en çok gelecek nesillere aktarma açısından yazının bulunması ve nota yazısının geliştirilmesi açısından önemlidir. Çünkü, insanoğlu birikimlerini bir sonraki nesillere aktarmalıdır ki, her alanda gelişim devam edebilsin. Yunan müziğinde dikkat çeken yazı stilleri ve modları bu anlamda müziğe yol gösterici olmuştur. Bu sayede müzik eğitimi, önceki nesillerin birikimlerinden yararlanmıştır.

Eğitim, yıllar içinde gelişerek yeni yaklaşımlar, yeni programlar ve düşünceler sayesinde daha etkili olmaktadır. Gerek araştırmacılar gerekse eğitimciler, eğitime gösterdikleri önem sayesinde hatırı sayılır gelişmeler kaydederek gelecek nesillere en büyük mirası bırakmışlardır.

Eğitimin tanımına bakıldığı zaman, çeşitli yaklaşımlar olmasına rağmen temel düşünce insanı, belli ölçülerde, belli bilgilerle yetiştirme sürecine vurgu yapıldığı görülmektedir.

Akyüz (2008)’in belirttiği gibi, “Eğitim; kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür” (s. 2)

Sönmez (2003)’e göre “Eğitim, kişiye istenilen davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlanabilir” (s. 2).

Akyüz (2014)'e göre “Eğitim, hayat boyu sürer; plânlı ya da tesadüfî olabilir. Okul, okuma-yazma, ders araç gereçleri ile ve bunların dışında aile veya bir çevre içinde, kişisel yetiştirme vs. yollarıyla yapılan öğretme, öğrenme, bilgi aktarma, beceri kazandırma çalışmalarının tümünü kapsayan bu çabalara yaygın eğitim de denmektedir. Kısaca, eğitim, öğretimi de içine alan çok geniş bir terimdir” (s. 2).

Binbaşıoğlu (1988)'e göre ‘Eğitim; Latince’de “Educate” mastarının isim sekli olan “Education” sözcüğünün Türkçe karşılığıdır” (s. 2).

Eğitim kavramından sonra, değinilmesi gereken konu olan öğretim, kelime anlamı olarak eğitime benzer gibi görülse de bazı yönlerden küçük ayrımları vardır.

Ünalın- Öztürk (2008)'e göre öğretim, “Bir amaçla teşkilatlı ve düzenli olarak genellikle bir öğretim kurumunda ya da belli bir ortamda öğretmenler tarafından, öğrencilere, araç gereç kullanılarak bilgi aktarılması ve öğretilmesi çalışmalarının tümüdür. Başka deyişle öğretim öğrenmenin gerçekleşmesi için girişilen düzenli, teşkilatlı, planlı çabaların tümüdür” (s. 90).

Eğitim ve öğretimin, müzik eğitimi konusunda gelişmeler göstermesi, yeni nesillerin geçmiş nesillerin miraslarından daha düzgün yararlanmasını sağlamıştır. Karşılıklı bilimlerin birbirlerini geliştirmesi, uzun zamanlardır fark edilen ve farkında olunarak yapılan bir konu olmuştur.

Uçan (1996)' a göre, “Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işgörülerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi tarihin en eski çağlarından beri onun, hem kapsamlı bir eğitim boyutu, hem yararlı ve kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili ve verimli bir eğitim yolu/yöntemi hem de anlamlı ve önemli bir eğitim aracını haline gelmesine neden olmuştur. Müzik eğitiminde gittikçe belirginleşen “müzikli eğitim”, “müzikle eğitim”, “müzik yoluyla eğitim”, “müzik içinde eğitim” ve “ müzik için eğitim” yaklaşımlarının varoluş nedeni de, aslında işte burada yatmaktadır” (s. 33).

1.1. Problem Durumu

Türkiye ve Kosova eğitim sistemleri, genelde temel eğitim sistemi, özelde ise müzik eğitimi ve öğretimi konusunda birçok eğitimsel sorunu bünyesinde barındırmaya devam ettirmektedir. Dünya çapında, eğitim konusu incelendiğinde, özellikle gelişmiş ülkeler, sanat eğitimine, dolayısıyla müzik eğitim ve öğretimine, toplumların geleceğini planlama ve yaşam kalitesini güçlendirmek amacıyla günden güne daha fazla önem vermektedirler.

Gelişmekte olan ülkeler bile, eğitim ve öğretim konusunda başarılı olan ülkeleri örnek alarak çeşitli atılımlar yapma gayretindedirler.

Türkiye ve Kosova’da eğitim ve öğretim planlamaları, her iki ülke tarafından da çok önemli olarak görülmekte olup, bunun neticesinde atılımlar yapılmakta olan bir alan olmasına rağmen bu alandaki eksikliklerin iki ülke adına da devam ettiği görülmektedir. Bir ülkenin gelişimi, her şeyden önce eğitim yatırımları ve doğru eğitim planlamasından geçer. Eğitime yapılan yatırım insana yapılan yatırımdır ve insana yapılan yatırımlar hiçbir zaman boş gitmez. Burada en önemli nokta, yapılacak düzenlemelerin yapılmadan önce tıpkı bir doktorun hastasını taraması ve doğru teşhisi koyması ve en kısa zamanda gerekli tedaviyi yapmaya benzer. Eğitim planlama yapan kişiler, bu açıdan doktora benzemektedir. Doğru teşhis konursa eğitim düzelir. Hatta eğitimde hiçbir sorun yoksa bile geliştirme yoluyla yapılan adımlar sayesinde eğitimin kalitesi dolayısıyla toplumun kalitesi yükselir. Bu noktadan hareketle araştırmamızın konusunu teşkil eden Kosova ve Türkiye eğitim sistemleri ve müzik eğitim sistemi programı inceleme yoluyla ortaya konulmuş olup müzik eğitimi ve öğretiminde uygulanan yöntemin ortaya koyulması sonucunda program geliştirme anlamında hangi önlemlerin alınması gerektiği önerileri sunulmuştur.

1.2. Problem Cümlesi

Problem durumu göz önüne alınarak Türkiye ve Kosova ilköğretim müzik dersi öğretim programları incelendiğinde müfredat kapsamında kullanılan ilköğretim 6,7,8. sınıf müzik dersi plan ve programlarında benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

1.2.1. Alt Problemler

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için bazı alt problemler belirlenmiştir. Bunlar:

1. Türkiye ve Kosova ilköğretim 6,7,8. sınıf Müzik dersi, dersin amaçları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
2. Türkiye ve Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi, dersin kazanımları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
3. Türkiye ve Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi, dersin kazanımları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklar nelerdir?
4. Türkiye ve Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi, dersin kazanımları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

5. Türkiye ve Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik ders içerik yönünden karşılaştırıldığında konuların benzerlik ve farklılıkları nelerdir?
6. Türkiye ve Kosova ilköğretim 7.sınıf müzik dersi içerik yönünden karşılaştırıldığında konuların benzerlik ve farklılıkları nelerdir?
7. Türkiye ve Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi içerik yönünden karşılaştırıldığında konuların benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, Türkiye ve Kosova ilköğretim okullarında ilköğretim 6, 7, 8. sınıflarda kullanılan ders plan ve programları bünyesinde, müzik eğitiminin incelemesinin karşılaştırmalı olarak yapılması ve farklılıkların betimlenerek, ülkelerin müzik eğitimine yönelik öneriler ortaya koymaktır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırmada; Türkiye ve Kosova ilköğretim okullarında 6, 7, 8. sınıflar bünyesinde müzik dersi plan ve programlarının karşılaştırmalı incelenmesinin yapılması neticesinde, ortaya konulan bilgiler üzerine, çağdaş eğitim anlayışına ve müzik eğitime yönelik öneriler ortaya koyarak, müzik eğitimin sorunlarını vurgulamak ve çözüm önerisi getirmek noktasında büyük önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Bu araştırmada;

1. Araştırma için seçilen örneklemin evreni temsil edeceği düşünülmektedir.
2. Araştırmada kullanılan veri toplama yönteminin gerekli bulguları elde etmeye yönelik olduğu düşünülmektedir.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Kosova öğretim plan ve programı ilköğretim 6,7 ve 8. Sınıf programları
2. Türkiye’ de müzik dersinde kullanılan ilköğretim 6,7 ve 8. Sınıf müzik dersi öğretmen kılavuzu ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Absolit :Duyulan bir notayı referans almadan söyleyebilme

Ders Planı : İlgiliders adına, eğitim programlarında bulunan ve birbirleriyle alakalı öğrenci kazanımlarını bir ya da birkaç ders saatinde işlenecek konu ve konuya ilişkin deney, tartışma soruları, proje ve ödevleri, uygulama çalışmalarını, ders araç-gerecini içine alan birinci derecede sorumlu olduğu, zümre öğretmenleri ile şube öğretmenlerinin ortak katkısıyla ders öğretmenlerince önceden hazırlanan plândır.

De Capo : Eserin başına dönerek tekrar çalınması için kullanılan işaret

Eğitim :Planlı davranışlar kazandırma,

Emprovize :Yazılı nota olmadan bazı kurallar dahilinde müzik yapmak

Enstrüman (çalgı) :Müzik eserini icra etmek için kullanılan alet

Gam :Müzik dizisi

Harmonik (armonik):Uyumlu

HomofonikMüzik :Çok sesli müziğin bir çeşidi

Melodi :Müziğin ögesi

Modal :Modlardan oluşan

Orf :Müzikte bir öğretim tekniği

Öğretim Programı : Derslerde okutulacak konuları, bunların amaçlarını, kaç saat okutulacaklarını, öğretim metot ve tekniklerini gösteren bir belgedir

Polifonik : Çok sesli müzik türü

Rep : Hip-hop kültürümüziği

Rege (raggea) : Jamaika' ya özgü bir müzik türü

Ritm :Müzik eserinde notaların belli zamanlarda başlayıp sonlanmasını sağlayan müzik ögesi

Rok (rock) : 1950'lerde çıkmış bir müzik türü

Senkop :Müzikte seslerin kuvvetli zamanlar yerine hafif zamanlarda icra edilmesi

Senyo işaret	:Müzik eserinde ilk görülen işarete dönülmesi gerektiğini bildiren
Şanson	: Fransız şarkı türü
Vokal	:Sözlü

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Kosova ve Türkiye eğitim sistemlerine genel bir bakış amacıyla söz konusu iki ülkenin eğitim sistemleri bilgilerine yer verilmiştir.

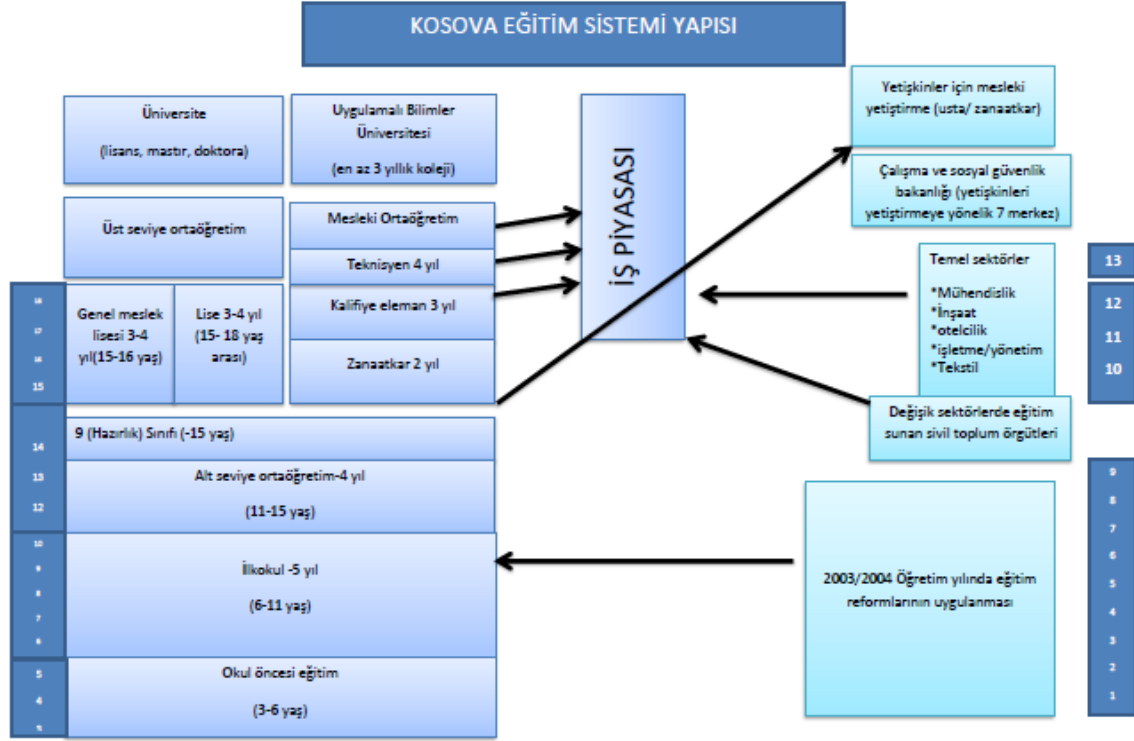
2.1. Kosova Eğitim Sistemi

Kosova ve Türkiye hakkında eğitim sistemi ile ilgili konuya girmeden önce, araştırma konusu olan ülkelere Kosova hakkında bazı bilgilere değinmek gerekmektedir. İki ülkenin tarihi ve ortak kaderi, bir çok konunun şekillenmesine katkıda bulunmuştur.

Kosova' nın yakın eğitim geçmişine bakıldığında, birkaç farklı dönem göze çarpmaktadır. Bu dönemlerde, etnik farklılıklar yüzünden farklı yaklaşımlar dikkat çekmektedir. Zaten ayrışmaların da tetiklediği bu farklılıkları Çelik (2009), 'Kosova'da Türkoloji Eğitimi' isimli çalışmasında, şöyle ifade etmiştir;

“Kosova, 1912 Osmanlı egemenliğinden sonra Türk dili ile yapılan eğitim hakkına uzun yıllar sahip olamamıştır. 1912 ve 1940'lı yıllar arasında bölge, çok kültürlü, çeşitli milletlerden oluşan ama Sırp'ların egemenliğinde bir yönetim biçimi benimser. 1945 yılında, Eski Yugoslavya Federasyonu'nun kurulması ile birlikte bu federasyon içerisinde yer alan milletler kendi dillerinde eğitim hakkı kazanmaya başlamışlardır. Türkler bu hakka gecikmeli de olsa 1951 yılında sahip olmuşlardır. Kosova, Eski Yugoslavya Federasyonu içerisinde önce özerk bir bölge olarak resmen tanınmıştır. Federasyonun dağılmasından sonra, 1990'lı yıllar içerisinde Sırp ve Arnavut kökenliler arasındaki etnik farklılıklar ve siyasi baskı sonucu alevlenen savaşın ardından bölgenin statüsü değişmiş ve sorumluluk Birleşmiş Milletler'e devredilmiştir. Osmanlı sonrası, 1912 ile 1945 yılları arasındaki karanlık dönem bir yana bırakılacak, sonraki yıllarda da yaşanan iktidar problemleri ve kültürler arası çatışma Türklerin ana dilindeki eğitimini etkilemiş olsa da, Türkler, bu bölgede, 1951 yılından 1991 yılına kadar resmi olarak ana dillerinde eğitim hakkını kullanmışlardır. 1991 sonrası dönemde Türkçe eğitim veren kurumlarda azalma dikkati çekmektedir. 1950'li yıllardan beri statüsü her ne

olursa olsun Kosova’da, Türkçe eğitim sınırlı da olsa devam etmiş, yüksek öğrenim düzeyinde eğitim öğretim yapılmıştır”. (<http://www.iacd.or.kr/pdf/journal/13/Binder11.pdf>)

Şekil 1.Kosova Eğitim Sistemi Yapısı.

(<http://masht.rks-gov.net/uploads/2015/05/tabl-8-o.pdf>) sayfasından erişilmiştir.

Şekilden de anlaşıldığı gibi Kosova eğitim sistemi yapısı Türkiye eğitim sistemi ile bazı benzerlikler gösterdiği gibi bazı farklılıklar da göstermektedir.

1.Okul öncesi eğitim:3-6 yaş arasını kapsamaktadır. 9 aydan 3 yaşa kadar, 3-5 yaş arası, 5-6 yaş arası dönemleri oluşmaktadır

2. İlkokul/ temel öğretimin birinci kademesi: 1.sınıftan 5. Sınıfa kadar olan bu 5 yıllık dönem, 6-11 yaş aralığını kapsamaktadır. Bu uygulama 2003-2004 öğretim yılında eğitim reformlarının uygulanmasıyla başlamıştır.

3. Alt orta öğretim/ temel öğretimin ikinci kademesi:5. Sınıftan mezun olan öğrenciler, 6sını, 7.sınıf, 8sınıf ve 9. Sınıf derecelerini bu kademedeki okumaktadırlar. Ayrıca, 9. Sınıf bu derecenin içinde yer almakta olup bir üst seviyeye hazırlık sınıfı olarak da adlandırılmaktadır.

4. Üst orta öğretim: 10. Sınıf, 11.sınıf, 12.sınıf, 13. Sınıf derecelerini kapsayan bu kademe lisans öğretiminden önce, 15-19 yaş aralığı için uygulanan kademedir. 2 ve 4 yıllık mesleki eğitim programları bu program kapsamında değerlendirilmektedir.

5. Lisans öğretimi: orta öğretimden sonra gelen lisans öğretiminde 2 ile 6 yıl arası çeşitli mesleki kademeler bulunmaktadır.

6. Bilim ve sanatta öğretimin birinci kademesi:Yüksek lisans olarak uygulanan bu kademe lisans öğretimi sonrası uygulanmaktadır.

7. Bilim ve sanatta öğretimin ikinci kademesi: doktora olarak uygulanana bu kademe, yüksek lisansprogramından sonra uygulanmaktadır.

Tablo 1.

Kosova' da Belediye Geneli İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrenci Sayıları

BELEDİYE	İlkokul									Toplam
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Deçan	459	434	451	472	518	521	534	539	566	4494
Dragash	406	367	417	416	442	453	473	539	456	3978
Ferizaj	1839	1875	1812	1944	2042	2013	2197	2395	2507	18624
FushëKosova	633	622	617	636	652	619	726	654	637	5796
Gjakova	1458	1530	1436	1471	1576	1591	1812	1776	1860	14500
Gjilan	1301	1294	1403	1449	1461	1542	1742	1965	1887	14044
Gllgoc	1049	954	985	1013	1025	1047	1176	1296	1262	9807
Hani Elezit	171	159	162	153	170	166	139	189	176	1485
Istog	638	626	576	629	664	709	678	798	806	6124
Junik	67	55	66	64	76	58	64	82	73	605
Kaçanik	543	521	535	545	524	614	615	733	670	5300
Kamenica	418	370	384	419	423	485	515	581	558	4153
Klina	683	671	661	671	732	779	838	916	869	6820
Leposaviq	4	2	1	3	6	3	5	3	2	29
Libjan	1061	972	1064	1087	1084	1136	1174	1305	1353	10236
Malisheva	1095	1070	1079	1144	1117	1221	1379	1475	1558	11138
Mamusha	72	70	65	79	81	96	85	108	97	753
Mitrovica	1241	1252	1301	1267	1322	1324	1404	1635	1432	12178
NovoBerde	75	55	47	57	49	48	63	74	69	537
Obliq	358	366	345	381	375	408	436	433	415	3517
Peja	1456	1545	1459	1458	1584	1513	1597	1764	1741	14117
Podujeva	1542	1577	1551	1590	1795	1719	1947	2095	1837	15653
Prishtina	3522	3346	3246	3292	3363	3456	3574	3852	3790	31621
Prizren	2678	2533	2514	2647	2755	2781	3002	3158	3208	25276
Rahovac	857	888	868	922	925	1003	1097	1218	1272	9050
Shterpce	47	45	56	68	61	63	88	63	73	564
Shtime	472	419	493	525	516	563	602	682	701	4973
Skenderaj	868	835	907	888	941	962	1061	1117	1231	8810
Suhareka	997	936	1011	976	997	1071	1153	1417	1362	9920
Viti	771	680	802	801	785	879	883	1094	1041	7979
Vushtrri	1150	1133	1205	1228	1188	1279	1373	1528	1469	11553
Z. Potok	15	17	8	15	9	13	13	9	17	116
Zvecan	7	9	3	7	1	4	6	5	9	51
Klokoti	14	11	13	18	15	12	18	29	21	151
TOTAL	27908	27231	27592	28413	29369	30127	32476	35535	35043	273649

https://masht.rks-gov.net/uploads/2015/07/statistikat2014-15compressed_1.pdf sayfasından erişilmiştir. (Educationstatics in Kosovo 2014/2015)

Yukarıdaki tablo ile Kosova genelinde ilköğretim ve ortaöğretim öğrenci sayıları ortaya konulmuştur.

Tablo 2.

Kosova' da Belediye Geneli İlköğretim ve Ortaöğretim Öğrenci Etnik Yapıları

BELEDİYE	İlkokul										Toplam
	Arnavut	Boşnak	Aşgali	Roman	Hırvat	Türk	Mısırlı	Goralı	Sırp	Diğer	
Deçan	4392	8	60	6	0	0	28	0	0	0	4494
Dragash	2934	502	0	0	0	0	0	542	0	0	3978
Ferizaj	17917	0	699	8	0	0	0	0	0	0	18624
FusheKosova	5271	2	494	2	0	3	22	2	0	0	5796
Gjakova	12953	0	687	646	1	0	208	5	0	0	14500
Gjilan	13988	0	0	0	0	48	0	2	5	1	14044
Gllgoc	9807	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9807
Hani Elezit	1472	13	0	0	0	0	0	0	0	0	1485
Istog	5612	142	175	21	0	0	172	0	0	2	6124
Junik	605	0	0	0	0	0	0	0	0	0	605
Kaçanik	5300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5300
Kamenica	3720	0	0	106	0	0	0	0	327	0	4153
Klina	6552	0	172	87	0	0	8	0	0	0	6820
Leposaviq	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	29
Libjan	9812	0	343	49	21	0	0	0	8	8	10236
Malisheva	11128	0	10	0	0	0	0	0	0	0	11138
Mamusha	56	0	0	0	0	697	0	0	0	0	753
Mitrovica	12076	27	65	0	09	0	0	0	1	0	12178
NovoBerde	527	0	0	0	0	0	0	0	10	0	537
Obliq	3406	1	110	0	0	0	0	0	0	0	3517
Peja	13138	446	106	220	0	2	195	10	0	0	14117
Podujeva	15530	0	121	2	0	0	0	0	0	0	15653
Prishtina	31383	18	59	6	0	138	0	0	14	3	31621
Prizren	21436	1982	296	576	1	945	7	26	7	0	25276
Rahovac	8921	0	77	50	0	0	2	0	0	0	9050
Shterpce	557	0	0	0	0	0	0	0	7	0	564
Shtime	4798	0	170	5	0	0	0	0	0	0	4973
Skenderaj	8808	0	2	0	0	0	0	0	0	0	8810
Suhareka	9813	0	101	0	0	0	0	0	0	6	9920
Viti	7676	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7979
Vushtri	11533	0	19	1	0	0	0	0	0	0	11553
Z. Potok	116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	116
Zvecan	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51
Klokoti	151	0	0	0	0	0	0	0	0	0	151
TOTAL	261468	3141	3766	1785	26	1842	642	587	385	7	273649

https://masht.rks-gov.net/uploads/2015/07/statistikat2014-15compressed_1.pdf sayfasından erişilmiştir.(Educationstatics in Kosovo 2014/2015)

Yukarıdaki tablo ile Kosova genelinde ilköğretim ve ortaöğretim öğrenci sayıları etnisitesi belediyeler genelinde ortaya konulmuştur.

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria –Vlada-Government
Ministria e Arsimit, e Shkencës dhe e Teknologjisë- Ministarstvo za Obrazovanje Nauku i Tehnologiju
Ministry of Education Science & Technology
2015-2016 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI ÇALIŞMA TAKVİMİ
1. 9. 2015 - 31. 8. 2016

Aylar	Ders Günleri	Bayramlar / Tatil Günleri	Öğretim Yılı Sonu
Eylül	1 - 30 21	24.9.2015 Kurban Bayramı	
Ekim	1 - 31 22		
Kasım	2 - 30 20	30.11.2015 Arnavutların Günü	
Aralık	1 - 18 14		
Yarıyıl Tatili 21. 12. 2015 - 4.01.2016			
Ocak	5 - 29 18	7.1.2016 Ortodoks Bayramı	
Şubat	1 - 29 20	17. 2.2016 Kosova Cumhuriyeti Bağımsızlık Günü	
Mart	1 - 31 22	28.3.2016 Katolik Paskalyası	
Nisan	1 1		
Bahar Tatili 4.4.2016 - 8.4.2016			
Nisan	12 - 29 14	11.4.2016 Anayasa Günü	
Mayıs	3- 31 20	2.5.2016 Uluslararası İşçi Bayramı ve Ortodoks Paskalyası 9.5.2016 Avrupa Günü	13. 5. 2016 12 sınıflar
Haziran	1 - 17 12	13.6.2016 Barış Günü	3.6.2016 9, 10 ve 11. Sınıfları 17.6.2016 1 - 8 sınıfları ve anaokullar

- * 28.11.2015 Arnavutların Günü, tatil günü 30.11.2015
- * 27.3.2016 Katolik Paskalyası, tatil günü 28.3.2016
- * 9.4.2016 Anayasa Günü, tatil günü 11.4.2016

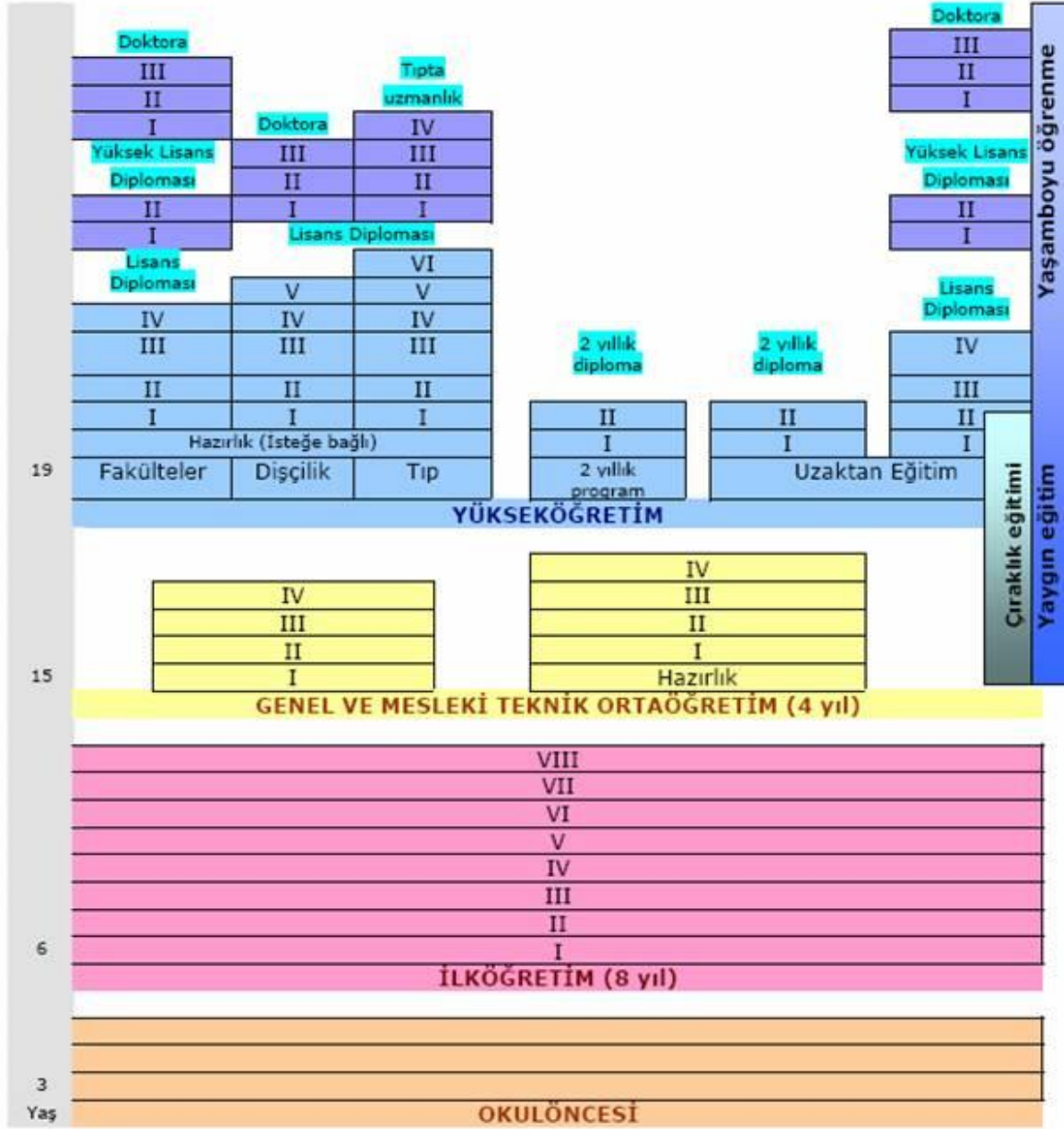
Şekil 2.Kosova 2015-2016 yılı eğitim öğretim çalışma takvimi

<https://masht.rks-gov.net/en/kalendari-1> sayfasından erişilmiştir.

2.2. Türkiye Eğitim Sistemi

Türkiye eğitim sistemi zamanla çeşitli değişikliklere uğramıştır. Bu bölümde geçerli olarak yürütülen sisteme genel olarak bakılmıştır.

Türkiye’ de Eğitim Sistemi Yapısı

Şekil 3. Türkiye eğitim sistemi yapısı

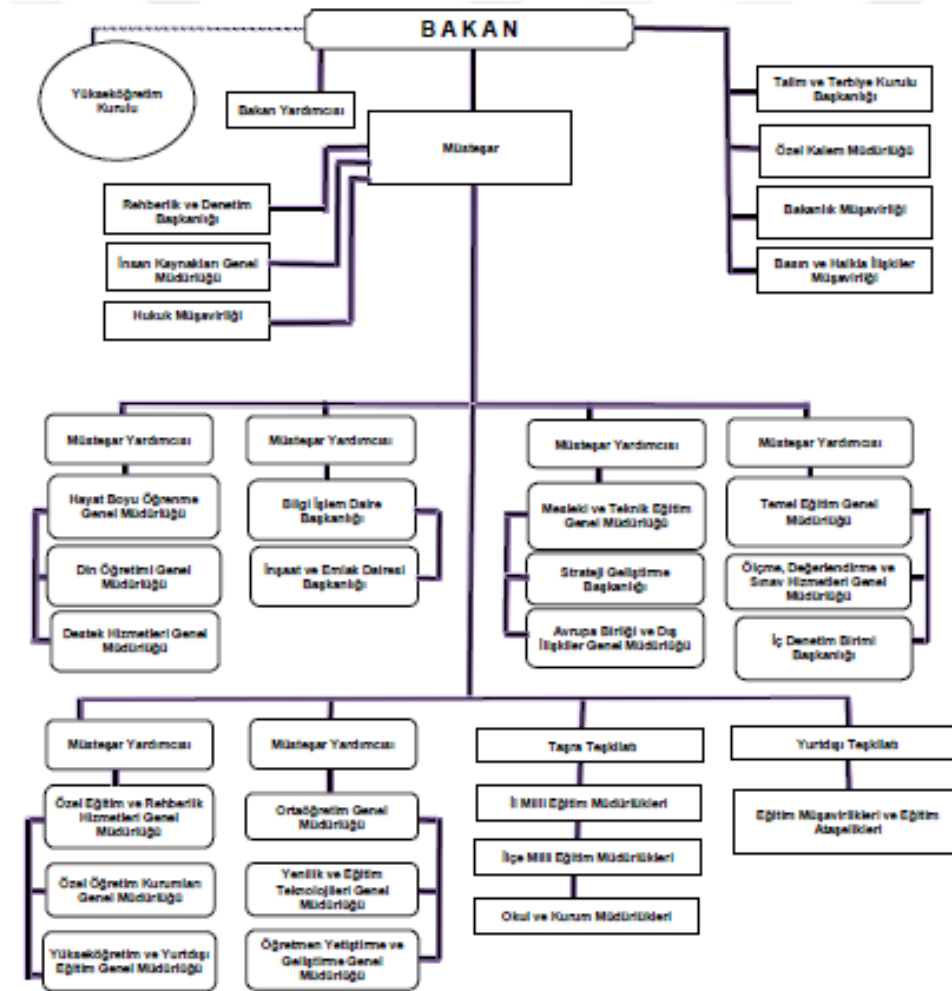
(<http://munster.meb.gov.tr/mesistemi.htm>) sitesinden 25.10.2016 tarihinde alınmıştır.

1.Okulöncesi dönem: 3-6 yaş arasını kapsayan bu dönem ilköğretimden önce uygulanmaktadır.

2. İlköğretim dönemi (8 yıl): Bu dönem 4+4+4 sisteminin liseden önceki 8 yılını kapsamaktadır.

3. Genel ve Mesleki Teknik Ortaöğretim: zorunlu eğitimin son 4 yılını kapsayan bu eğitim dönemi, mesleki eğitim ve genel ortaöğretim olarak lisans öncesi eğitim olarak uygulamaktadır.

4. Yüksek öğretim: 2 yıllık yüksek öğretimden başlayarak çeşitli eğitim programları olarak uygulanan bu öğretimin kademesinde, önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora da dahil olmak üzere çeşitli yüksek öğretim programları bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Şekil 4. Millî eğitim bakanlığı teşkilat şeması

(http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf) sayfasından erişilmiştir.

	<u>MEB Bütçe Ödeneği</u> <u>MoNE's Budget</u> <u>Appropriation</u>	<u>YÖK+Üniversite</u> <u>Bütçeleri - Budgets of</u> <u>HEC + Universities</u>	<u>ÖSYM - SSPC Budget</u>	<u>Toplam Eğitim Bütçesi -</u> <u>Total Education Budget</u>
				TL
2006	16 568 145 500	5 846 822 761	171 921 000	22 586 889 261
2007	21 355 634 000	6 586 692 000	191 717 000	28 134 043 000
2008	22 915 565 000	7 318 284 650	152 077 000	30 385 926 650
2009	27 446 778 095	8 772 719 225	150 170 000	36 369 667 320
2010	28 237 412 000	9 355 457 600	150 865 000	37 743 734 600
2011	34 112 163 000	11 503 927 500	160 192 000	45 776 282 500
2012	39 169 379 190	12 743 603 000	232 559 000	52 145 541 190
2013	47 496 378 650	15 227 760 500	291 996 000	63 016 135 150
2014	55 704 817 610	16 939 010 000	359 980 000	73 003 807 610
2015	62 000 248 000	18 493 252 000	364 239 000	80 857 739 000
2016	76 354 306 000	23 590 696 000	445 303 000	100 390 305 000

Şekil 5.Türkiye eğitim bütçesi

(http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_organ_egitim_2015_2016.pdf)sayfasından erişilmiştir.

Tablo 3.

Türkiye 2015-2016 Öğretim Yılı Çalışma Takvimi

Öğretmenlerin Göreve Başlaması	1 Eylül 2015 Salı
2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Başlangıcı	28 Eylül 2015 Pazartesi
Uyum Haftası	
Cumhuriyet Bayramı	29 Ekim 2015 Perşembe
Atatürk Haftası	9 Kasım 2015 Pazartesi-15 Kasım 2015
Öğretmenler Günü	24 Kasım 2015 Salı
Yılbaşı Tatili	1 Ocak 2016 Cuma
Birinci Dönemin Sonu	22 Ocak 2016 Cuma
Yarıyıl Tatili	25 Ocak 2016- 5 Şubat 2016
İkinci Yarıyıl Başlangıcı	8 Şubat 2016 Pazartesi
23 Nisan Ulusal Egemenlik Ve Çocuk Bayramı	23 Nisan 2016 Cumartesi
1 Mayıs İşçi Bayramı	1 Mayıs Pazar
Atatürk'ü Anma Gençlik Ve Spor Bayramı	19 Mayıs 2016 Perşembe
Ders Yılıının Sona Ermesi	17 Haziran 2016 Cuma

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde çalışma konusu ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

Özgül ve İlhan'ın (2006) “Türkiye’ de İlköğretim Müzik Dersi Programlarının Çözümlemesi” isimli çalışmasında, Türk örgün eğitim sisteminin ilköğretim okullarındaki müzik derslerine ilişkin, 1994 den bu yana uygulanmakta olan ilköğretim müzik dersi öğretim programıyla yeni uygulamaya konulan 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programının birbirleriyle karşılaştırmalı bir çözümleme yapılarak programların müzik eğitimcileri tarafından algılanması, müzik programlarının uygulanması sürecinde okullarda karşılaşılan güçlükler irdelenerek müzik derslerini yürüten sınıf ve müzik öğretmenlerinin daha etkili ve verimli bir müzik eğitimi süreci geçirmelerine yönelik temel çözüm önerileri sunulmuştur.

Eskioğlu'nun (2007) “Türkiye ile Kanada, Norveç, ABD, Avustralya ve Avusturya yükseköğretim sistemleri içinde lisansüstü müzik eğitimi programlarının karşılaştırılması” isimli doktora tezinde, Türkiye’ de uygulanmakta olan müzik eğitimi lisansüstü programlarının nitelik ve nicelik açısından gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla yapılan çalışmasında, Türkiye programlarının müzik eğitiminde ileri ülkelerin programları ile karşılaştırılarak incelenmesi, aralarındaki benzerlik, farklılık ve ortaklıklarının saptanması yoluyla çözüm ve önerileri sunulmuştur. Bu araştırmanın yürütülmesinde, karşılaştırma yoluyla ilişki saptamaya dayalı genel tarama özelliği taşıyan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Kılbaş'ın (2007) “Türkiye ile Avrupa Birliği Ülkelerinde Müzik Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Karşılaştırılması (Almanya, Avusturya ve Polonya Örneği)” isimli çalışmasında, Türkiye ile Almanya, Avusturya ve Polonya gibi Avrupa Birliği ülkelerinde Müzik Öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılarak, arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya koyulmuş,Türkiye ile örneklem grubunu temsil eden Avrupa Birliği

lkelerindeki eēitim yapılanması, ēretmen ve müzik ēretmenliēi eēitiminin tarihsel gelişimi, müzik ēretmeni yetiştiren kurumlarda uygulanan ders programları, ērenci kabul ltleri, mezunların atanma koşulları ile Türkiye’de müzik ēretmeni yetiştiren kurumların Avrupa Birliēi eēitim programlarına uyumu koşullarını içeren alt problemler incelenmiştir.

Acemoēlu’nun (2006), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (K.K.T.C) ve Türkiye Cumhuriyeti’ndeki (T.C) Güzel Sanatlar Liselerinde Okutulan Piyano Dersi ēretim Programlarının Karşılaştırılması” adlı yüksek lisans tezinde, K.K.T.C ve T.C Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri’nde okutulan piyano dersi ēretim programları karşılaştırılarak incelenmiş ve deēerlendirilmiřtir. Araştırma sonucunda; K.K.T.C. ve T.C AGSL’de uygulanmakta olan piyano ēretim programlarının olumsuzluklar ve eksiklikler ierdiēi saptanmıştır. Bu araştırmada elde edilen sonuçlar doērultusunda; Araştırmada elde edilen sonuçların ıřıēında belirlenen sorunların çözümüne yönelik öneriler oluşturulmuştur.

Nebi’nin (2005), “Makedonya ve Türkiye İlkēretim Okulları 6, 7 ve 8. Sınıflarda OkutulanMzik Ders Kitaplarındaki Eēitim Mziēi Eserlerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Makedonya ve Türkiye ilkēretim okullarında 2003/2004 ēretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan müzik ders kitaplarındaki eēitim mziēi eserlerinin karşılaştırmalı incelemesi yapılarak, her iki ülkeye ait müzik ders kitaplarında bulunan sözlü eēitim mziēi eserleri arasında var olan benzerlikler ve farklılıklar betimlenmiştir. Araştırma sonucunda, Makedonya’da ve Türkiye’de yayımlanan müzik ders kitaplarında bulunan eserlerin birçok yönden benzerlikler ve farklılıklar olduēu bulunmuştur. Farklılıklar; eser sayısı, tonal ve modal eser dengesi, çok seslilik ve çalgı eřliēi sayıları, nüans işaretleri ve hız terimleri kullanım sıklıēı, anonim eser kullanma oranlarıdır. Kitaplar arasındaki benzerlikler; eserlerin türleri, eserlerdeki ses genişlikleri, eserlerde kullanılan aralık tipleri ve kullanım sıklıkları, nota deēerleri, ölçü sayıları, eserlerin formları konularındadır.

Tatlı’nın (2010), “Türkiye ve İngiltere İlkēretim 4. ve 5. Sınıflar Müzik Dersi ēretim Programlarının Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans tezinde, Türkiye ve İngiltere ilkēretim 4. ve 5. sınıflar müzik dersi ēretim programlarının benzerlik ve farklılıklarının karşılaştırılmasını ve her iki ülkenin ēretim programlarına yönelik önerilerin geliştirilmesiamalanarak, veriler “doküman incelemesi” yöntemiyle elde edilmiş, verilerin analizinde betimselanaliz tekniēi kullanılmıştır. Araştırma sorularına baēlı olarak bir analiz erevesi oluşturulmuştur. Buna göre iki program; genel yapıları, genel amaçları, temel

becerileri, kazanımları, içerikleri, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme ve değerlendirme süreçleri yönünden karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda, elde edilen bulgular doğrultusunda iki ülkenin müzik dersi öğretim programlarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Kalyoncu'nun (1996) "Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde Piyano Öğretim Programlarının Hedeflerine Ulaşma Durumu" isimli çalışmasında örneklem olarak seçilen Ankara, Bolu ve Diyarbakır AGSL'de hazırlık sınıfları piyano dersinin hedeflerine ulaşma düzeyini saptamak amacıyla "performans testleri" uygulanmış ve değerlendirmesini yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda AGSL Müzik Bölümleri Hazırlık sınıflarında verilen piyano eğitiminin genel olarak "orta" derecede, "geçerli öğrenme düzeyi" ne ulaşıldığı sonucuna varılmıştır.

Yılmaz'ın (1994) "Türkiye'deki İlk ve Orta Okullardaki Müzik Eğitimi ile Bulgaristan'daki İlk ve Orta Okullarda Müzik eğitiminin Karşılaştırılarak İncelenmesi" isimli çalışmasında, Türkiye'de uygulanan İlkokul müzik eğitimi programının gerçekleşme düzeyini saptamak üzere, ilkokullarda müzik dersi okutan öğretmenlere anket uygulanmıştır. Bu araştırmanın sonucunda Türkiye'deki İlk ve Ortaokullarda verilen müzik eğitiminin, öğretim programı, eğitimci, mekân ve araç-gereç bakımından Bulgaristan'daki İlk ve Ortaokullarda verilen müzik eğitime göre daha sınırlı imkânlarla sahip olduğu ve bireyin yaşantısında oldukça önemli yeri olan müzik eğitime, eğitim sisteminde yeterince yer verilmediği saptamıştır.

Karşılaştırmalı müzik eğitimi çalışmalarından sonra Kosova Eğitim Programları ile ilgili diğer bazı örnek çalışmaların özetleri de verilmiştir:

Brina'nın (2011) "Kosova'daki Türk Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları" adlı çalışmasında, Kosova'daki Türk öğretmenlerinin mesleklerinde karşılaştıkları sorunlar, görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada 2009-2010 öğretim yılında Kosova devlet okullarında; Priştine, Prizren, Gilan, Mitroviça şehirleri ile Mamuşa ve Doburcan köyünde görev yapan 59 öğretmen, anket ve görüşme yöntemiyle söz konusu araştırmaya katılmışlardır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenler;

1. Okul imkânlarından memnun olduklarını,
2. Yöneticilerin davranışlarından memnun olduklarını,

3. Velilerin çocuklarına karşı ilgi ve tutumlarından memnun olduklarını,
4. Okul ortamında meslektaşlarından memnun olduklarını,
5. Kişisel yönden eksiklikleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Koro ve Durmuşçelebi'nin (2011) "20. Yüzyılda Kosova' da Türkçe Öğretim Programlarının Uygulanması" isimli çalışmalarında, 1912-2000 yılları arasında Kosova'da Türkçe eğitim-öğretim yönetsel ve programının öğeleri açısından incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda dönemler halinde ele alınan Türkçe eğitim öğretimin tarihsel süreç içerisinde güncel sorunları tartışılmıştır. Mevcut durumu belirleme amacıyla kaynak taraması yoluyla elde edilmiş olan çalışma, betimsel bir çalışmadır. Araştırma sonucunda, Kosova'da Türkçe Eğitim-öğretiminde 20. yüzyılın başlarında niceliksel olmasa da niteliksel olarak ilerleme kaydedildiği, söz konusu çalışmanın Yugoslavya Krallığı ile birlikte yaklaşık 39 yıllık olduğu ortaya çıkarılmıştır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren (1951) Türkçe eğitim-öğretime tekrar başlanmış, ancak gerek Kosova kaynaklarının, gerekse Türkiye'nin desteklerinin yetersiz kalması sonucunda, kadro, ders araç gereçleri, program gibi konularda sıkıntılar çekildiği görülmüştür.

Okumuş ve Yılmaz'ın (2013) "Kosova' da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Yunus Emre Modeli" isimli çalışmalarında, Balkanların en genç ülkesi olan Kosova'da, Prizren, Priştine, ve İpek Yunus Emre Kültür Merkezlerinde yabancılara yapılan Türkçe öğretiminin, hangi yöntemlerle, araçlarla ve nasıl yapıldığı konusu üzerinde durulmuştur.

Canhasi'nin (2014) "Osmanlı Hakimiyeti Döneminde Mitroviça'da Türkçe Eğitim" isimli çalışmasında, 1896 yılında yayımlanan Okullar Yasası'ndan sonra genelde Kosova'da, özelde Mitroviça'da Türkçe eğitimin seyri incelenmiştir. Kosova'da Türkçe Eğitim, Osmanlı İmparatorluğu'nun Kosova' ya gelmesiyle başlamıştır. Bu dönemde başlayan Türkçe öğretim Osmanlı Devleti'nin Balkanlardan çekilmesine kadar, diğer bölgelere göre herhangi bir fark gözetilmeksizin, Kosova' da da aynı düzeyde sürdürülmüştür. Kosova'nın hemen hemen tüm şehirlerinde, özellikle Mitroviça'da, hatta büyük köylerinde bile Türkçe okullar açılarak eğitime devam edilmiştir.. 19. yüzyılda salnamelerin yayınlanmasıyla Kosova'da Türkçe eğitim hangi okullarda yapıldığı, öğretmenlerin kimler olduğu ve öğrenci sayıları hakkında bilgilere ulaşılmıştır.

BÖLÜM IV

MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada içerik analizi modeli kullanılmış olup, Türkiye ve Kosova ilköğretim eğitim sistemlerinde, müzik dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı incelenmesi hedeflenmiştir. Genel olarak birbirleriyle karşılaştırılabilir türden olguların incelenmesi sonucunda belirli görüş açıları ya da ölçütlere göre değerlendirme yapılarak bunlar arasındaki benzerlikler ve farklılıklar saptanmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Türkiye ve Kosova ilköğretim ders plan ve programları, örneklemi ise 2015/2016 öğretim yılında 5, 6, 7 ve 8. sınıfları bünyesinde müzik ders plan ve programlarının bulunduğu, ‘Kosova öğretim plan ve programı 6,7,8 ve Türkiye İlköğretim 6,7,8 öğretmen kılavuz kitabı’ kaynakları oluşturmaktadır.

4.3. Verilerin Toplanması

Türkiye ve Kosova ilköğretim eğitim sistemlerinde, müzik dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı incelenmesini amaçlayan bu araştırmanın veri toplama ve analizinde “doküman incelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle elde edilen verilerin içerik analizleri yapılmıştır. “İçerik analizi genellikle çok sayıdaki metin içeriklerinin ortak yönlerini ortaya çıkarmak amacıyla, önemli olan anlamların yapılandırılmasına ve sınıflandırılmasına yönelik, nitelden nicele doğru genelleştirmeyi sağlayan bir yorum biçimidir” (Gökçe, 2006, s. 17-18).Yurt dışı verileri, Kosova Eğitim ve Teknoloji Bakanlığı basılı ve internet kaynaklarından alınarak yapılmıştır. Kaynak sağlama

sürecinde, gerek Türkçe gerekse çoğunluk olan Arnavutça programlar birlikte değerlendirilmiştir. Konusunda uzman tercümanlar ile Arnavutça eğitim veren okullardan toplanan veriler Türkçe'ye çevrilmiş olup araştırmanın dışında kalan bir çok bilgi süzgece tabi tutularak elenmiş, geriye kalan bilgiler özenle düzenlenmiştir.

Söz konusu okullar yerinden incelenerek konu hakkında verilerin pekişmesi sağlanmıştır. Aynı zamanda, araştırma konusuna yardımcı olabilecek sayısız kaynak gerek internet sitelerinden gerekse araştırmanın bir kısmının yapıldığı ülke olan Kosova'da ilgili yerlerden sağlanmıştır. Yurt içi kaynakları, internet siteleri ve ilgili yerlerden alınmıştır. Toplanan veriler sınıflandırılarak araştırmanın güvenilirliği için birbirine benzer ifadelerle yer vermeye çalışılmıştır.

4.4. Verilerin İşlenmesi

Bu araştırmada, yukarıda belirtilen tekniklerle elde edilen veriler analiz edilerek, çalışılan ülkeler bazında ayrı ayrı gruplandırılmıştır. Sonraki aşamada ise bu veriler düzenlenerek çalışma alanı ile ilgili olanlar birleştirilmiş, güncelliğini yitirmiş, tartışmaya açık nitelik taşıyan veriler elenmiştir. Çalışmanın içerisinde ulaşılan bilgiler sistemli bir şekilde vermeye çalışılmıştır.

4.5. Ölçme Araçları

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak kaynak tarama ve inceleme teknikleri kullanılmıştır. Ders programları ile ilgili araştırmalarda kabul edilmiş belirli bir metodoloji yoktur. Bu nedenle, araştırma boyunca Türkiye ve Kosova müzik ders programlarındaki bilgiler ve bulgular çeşitli açılardan karşılaştırılırken, zaman zaman başka araştırmalarda kullanılan yöntemlerden yararlanıldığı gibi, bazı durumlarda amaca hizmet edecek metodoloji, örneğin ders kitapları inceleyerek araştırmaya katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

4.6. Ölçüm Güvenirliği

Araştırmacı tarafından yapılmış olan bu araştırmanın güvenilirliği için, konu tarafsız olarak işlenmiş olup, araştırmacı ve konusunda uzman danışman tarafından gerekli hassasiyet gösterilmiştir. Ayrıca araştırmanın daha doğru sonuçlara ulaşması için araştırmanın 6 ay süresi Kosova'da araştırmaya konu olan okulların sınıfları gözlem yapılarak tamamlanmıştır.

4.7. Verilerin Analizi

Araştırmaya ilişkin veriler toplandıktan sonra, uzman eğitimci ve araştırmacı tarafından veriler sınıflandırılmış ve karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

İki ülkenin programları karşılaştırıldığında öncelikli olarak görülen, Türkiye'nin ders ders ayrı program yapması, Kosova'nın ise aynı olayı sınıf sınıf değerlendirmesidir. Bu bağlamda Türkiye hedef ve amaç olarak müzik dersini tek bir plan olarak görmekte, Kosovaise ortak hedefler doğrultusunda 'hedefler ve amaçlar' her sınıfa özel olarak planlanan 'genel ve özel hedefler' olarak bir yaklaşım göstermektedir. Söz konusu iki ülkenin müzik eğitimi ile ilgili bilgileri benzer şekilde sınıflandırıp, ortak bilgileri karşılaştırmak ve özgün hedef ve amaçları sınıflandırmak için mümkün olduğunca birbirine benzer ifadeleri yorumlanmıştır.

İki ülkenin eğitim sisteminin, ilköğretim sistemlerinin Türkiye 8 yıl, Kosova' da 9 olmasından kaynaklı farklılığın mümkün olduğunca araştırmayıyanlışı yönlendirmemesi için, Kosova müzik dersi planları dökümanları incelenirken, 5,6,7,8 ve 9. Sınıflar bulgularıyla beraber ortaya konmuştur.

5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.1.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Amaçları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik ve Farklılıklara İlişkin Bulgular

Türkiye müzik öğretim programının amacı,

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,

- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçe’yi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk’ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak.

Kosova ilköğretim 6,7,8 ve 9. sınıf müzik eğitimi dersi hedefler ve genel amaçlar (uzak hedefler)

- Neşeli, olumlu duygular temin etmek ve değişik müziksel etkinliklere karşı ilgi uyandırmak (5, 6, 7, 8, 9. sınıflar)
- Milli ve dünya müziğine karşı olumlu tutum oluşturmak (5, 6, 7, 8, 9. sınıflar)
- Ortak yorum katılımını ve sorumluluğunu geliştirmek (6.sınıf)
- Müzik eserlerini söylemek ve çalmak (6. sınıf)
- Müzik niteliğini sezerek ve tanıyarak aktif dinlemeyi gerçekleştirmek (6. sınıf)
- Müzik programlarını seçmek ve sağlıklı ses ortamını oluşturmak için eğitmek (5, 6, 7, 8, 9. sınıflar)
- Değerlendirme ve eleştirel düşünme için ölçütler geliştirmek (5, 6, 7, 8, 9. sınıflar)
- Müzikal seviyelerini sürekli yükseltmek ve geliştirmek (5, 7, 8 9. Sınıflar)

Kosova ilköğretim 5. sınıf müzik eğitimi programı, genel ve özel hedefler

• Bireysel ve beraberce müzik yapmak

- Çalgı eşliğinde ve onun dışında halk sanat şarkıların taklitle (kulak yoluyla) ve grafik sembolleriyle söylemek
- Grafik sembolleri ve taklitle göre (halk ve ORF) ritim ve melodik aletleriyle müziği icra etmek
- Kademeye, müzik notaların yazılış işaretlerini tanımak (ritm ve melodi için) ve aynılarını çalgısal bölümlerin ve şarkıların icra edilmesinde bilerek kullanmak
- Vokal kültürünü geliştirmek (vücut durumu, nefes alma, artikülasyon, güzel ve tam anlamlı şarkı söyleme, dinamik ve hızdaki dereceler).

• Etkin, analitik ve yaşantılı müzik dinleme yeteneği geliştirmek

- Dinlenen müzik eserlerinde yorumlama formasyonları, müzik çalgıları ve anlatım karakterini fark eder ve gözlemek
- Yorumlama ve dinleme ile müzik türleri ve çeşitliğini (cins) ayırt etmek
- Şarkı söyleme ve diğer müzik faaliyetlerinde dinamizm, kuvvet renkliliği, hız dereceleri, melodi, ezgi hareketliliği ve müzikli ses niteliklerini ayırt etmek

• Yaratıcı anlatımı geliştirmek

- Bireysel ilgilerine göre hareket, dans, mecazi ve sözlü anlatım yoluyla, müzik tasvirleri ve yaşantısını ifade etmeye teşvik olmak
- Bireysel seslilik hayallerine dayanarak melodik ve ritmik yaratıcı bir ifade için teşvik olmak

Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik eğitimi programı, dersin özel amaçları

- Müzik yeteneğini (müziğin şekillendirilmesi, estetiğini uygulama, ritmik hissi ve melodik ve armonik) ve yorumlama becerilerini (şarkı söyleme tekniğini müzik enstrümanlarında çalmak) geliştirmek;
- Müzik eserlerinin, yaratıcılarını ve yorumcuları tanımak
- Müziğin temel kavramlarını, müzik araçlarını ve bu bağlamda diğer bilgileri, temel müzik deyimlerini, anlamayı sağlayan şekil ve çeşitleri tanımak
- Müzik yaratmak ve kendi ton hayallerini ifade etmek (bireysel)

- Devrim, dans, mecazi (vücut) dil ve sözlü ifade ile müzik tasviri ve yaşantılarını ifade etmek
- Müziğin ana dili, yabancı dil ve diğer sanatlarda ilişkisini bilmek
- Müzik yazısındaki temel işaretleri ve müzikteki esas yönelimi tanımak
- Çağdaş müzik teknolojisini (antrenman etmek) öğrenmek
- Müzik eğitime ve müzik mesleğine ait güncel bilgileri öğrenmek

Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik eğitimi programı, genel ve özel hedefler

- **Değişik tarz ve dönemlerin dünya ve ulusal bestecilerin seçilen eserlerini tanıyabilmek**
 - Dinlenen müzik eserlerinin, araçlarının ve yorumlama formasyonlarının (topluluklarının) ayrıca ifade karakterini gözlemler ve fark etmek
 - Müzik dinleme sayesinde çeşit müzik çalgılarının sistemleştirilmesini öğrenmek ve var olan farkları ayırt etmek
 - Dinleme ve yorumlama sayesinde müzik çeşitliğini ve türlerini fark etmek
 - Dinleme ve yorumlama sayesinde belirli müzik formlarını (biçimlerini) ayırt etmek
- **Öğretmenin yönetiminde bilerek ve sorumlulukla, bireysel ve beraberce müziği yorumlayabilmek:**
 - Enstrümanlar eşliğinde ve onun dışında kulak yoluyla (taklit) notalı ve karma tarzda Türk halk, sanat müziğini ve diğer halkların şarkılarını yorumlamak
 - Karma tarzda, nota metniyle, kulak yoluyla şarkılara eşlik yapmak ve özel çalgı içeriklerini çalgılarda yorumlamak
 - Şarkıları daha yüksek seviyede güzel ve doğru söyleme yeteneğini geliştirmek (vücut durumu, soluk alma, güzel ifade, anlamlı şarkı söyleme, dinamik ve hız dereceleri)
 - Yorumlama ve dinleme yoluyla, ritmik, melodik ve armonik duygularını daha yüksek seviyeye ulaştırmak
 - Ritmik (yeni ölçüleri), melodik çeşitliğini tanıy ve nota simgelerini kullanmak

- **Dinleme ve şarkı söylemekle halk müziğinin temel özelliklerini yaşantıyla öğrenebilmek (karma ölçüler, modal gamlar ve halk çok sesliliği tanımak)**
- **Yaratma becerilerini geliştirmek**
 - Eserleri yaratıcı şekilde tekrar yorumlamak
 - Ritmik ve melodik bütünlükler tamamlamak, değiştirmek ve yaratmak
 - Hissederek dinlenen müzik eserlerini devinim, mecazi ve edebi ifadelerle yaratıcı biçiminde yorumlamak
- **Eleştirel düşünmeyi geliştirebilmek**
 - Çevrelerindeki müzik olaylarını değerlendirmek

Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik eğitimi programı, genel ve özel hedefler

- **Değişik tarz ve dönemlerin dünya ve ulusal bestecilerin seçilen eserlerini tanımak**
 - Dinlenen müzik eserlerinin, araçlarının ve yorumlama formasyonlarının(topluluklarının) ayrıca ifade karakterini gözlemler ve fark etmek
 - Müzik dinleme sayesinde çeşit müzik türü değişikliklerini, soy çeşitlerini ayırt etmek
 - Dinleme ve yorumlama sayesinde belirli müzik formlarını (biçimlerini) ayırt etmek
- **Bireysel ve beraberce müziği yorumlamak**
 - Çalgı eşliğinde ve onun dışında Türk halk, sanat müziğini ve diğer halkların şarkılarını yorumlamak
 - Şarkılara eşlik yaparak ve özel çalgı içeriklerini çeşitli çalgılarda yorumlamak
 - Şarkıların daha yüksek seviyede güzel ve doğru söyleme yeteneğini geliştirmek (vücut durumu, nefes alma, güzel ifade, anlamlı şarkı söyleme, dinamik ve hız dereceleri)
 - Yorumlama ve dinleme yoluyla, ritmik, melodik ve armonik duygularını daha yüksek seviyeye gelişmeleri ulaştırmak
 - Ritmik ve melodik çeşitliliğini ve nota simgelerini kullanmak

- **Yaratma becerilerini geliştirmek;**

- Yorumlanmış olan eserleri yaratıcı şekilde tekrar yorumlamak
- Ritmik ve melodik bütünlükler tamamlamak, değiştirmek ve yaratmak
- Hissederek dinlenen müzik eserlerini devinim, mecazi ve edebi ifadelerle yaratıcı biçiminde ifade etmek

- **Eleştirel düşünmeyi geliştirmek**

- Bireysel ve beraberce yorumlamaları değerlendirmek
- Çevrelerinde müzik olaylarını değerlendirmek

Kosova ilköğretim 9. sınıf müzik eğitimi programı, genel ve özel hedefler

- **Milli ve dünya bestecilerinden seçilen eserleri tanımak:**

- Dinlenen müzik eserlerde yorumlama formasyonları, müzik çalgıları ve anlatım karakterini fark etmek ve gözlemlemek
- Devamlı müziğin gelişimine dayanarak müzik çeşitliklerini fark etmek
- Yorumlama ve dinleme yoluyla belli müzikbiçimlerini fark etmek
- Günümüzün müzik teknolojisini anlıyor ve kullanmak

- **Bireysel ve beraberce müzik yapmak:**

- Çalgıeşliğinde ve onun dışında Türk halk ve sanat ile diğer halkların şarkıların yorumlamak
- Özel çalgı içerikleri ve şarkıları eşlik yaparken çeşit çalgılarda yorumlamak
- Dinleme ve yorumlama yoluyla ritmik melodik ve armonik hislerini daha yüksek seviyeye geliştirmek

- **Notalı yazıyı, melodi ve çeşit ritmik olaylarını gerçekteştirmek**

- **Yaratıcılığı geliştirmek:**

- Yorumlanan eserleri yaratıcılıkla tekrar yorumlamak
- Çeşit müzik içeriklerine göre emprovize yapmak ve araştırmak (incelemek)
- Dinlenen müzik eserlerinin yaşantılara göre sözlü anlatım, mecazi ifade ve yaratıcılıkla ifade etmek

- **Eleştirel düşünmeyi geliştirmek:**

- Beraberce ve bireysel yorumlamaları değerlendirmek
- Ortamlarındaki müzik olaylarını değerlendirmek

5.1.2. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6,7,8. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Amaçlarına Yönelik Yorumlar

İki ülkenin müzik dersi eğitim programları karşılaştırıldığında, öncelikle Türkiye'nin genel amaçlar ve temel ilkeler, Kosova'nın ise hedefler ve genel amaçlar, dersin özel amaçları başlıkları altında farklı bir yaklaşım içerisinde olduğu görülmektedir.

İki ülke adına da, müzik eğitimi adına amaçlanan ve hedeflenen planlar sırasıyla yazılmıştır. Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan 'Müzik yönüyle estetik geliştirmek' hedefi, Kosova Müzik eğitim programında dersin özel amaçları başlığı altında 'Müzik yeteneğini (müziğin şekillendirilmesi, estetiğini uygulama, ritmik hissi ve melodik ve armonik) ve yorumlama becerilerini (şarkı söyleme tekniğini müzik çalgıyla çalmak) geliştirmek' olarak vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan 'Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak' Kosova Müzik eğitim programında 'Müzik yaratmak ve kendi ton hayallerini ifade etmek (bireysel)' başlığı altında vurgulanmıştır. Aynı zamanda, Kosova eğitim programlarında, ifade etme olgusu, 'Devinim, dans, mecazi (vücut) dil ve sözlü ifade ile müzik tasviri ve yaşantılarını ifade etmek' başlığıyla da ayrıca vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan 'Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek' hedefi, Kosova Müzik eğitim programında 'Müzik yeteneğini (müziğin şekillendirilmesi, estetiğini uygulama, ritmik hissi ve melodik ve armonik) ve yorumlama becerilerini (şarkı söyleme tekniğini müzik enstrümanlarında çalmak) geliştirmek' başlığı altında vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan 'Yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası müzik kültürlerini tanımak' hedefi, Kosova Müzik eğitim programında 'Milli ve dünya müziğine karşı olumlu tutum oluşturmak' başlığı altında vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan 'Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak' hedefi, Kosova müzik eğitim programında, Hedefler ve genel amaçlar başlığı

altında, ‘Değerlendirme ve eleştirel düşünme için ölçütler geliştirmek’ olarak vurgulanmaktadır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan ‘Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak’ hedefi, Kosova müzik eğitimi programında doğrudan vurgulanmamış olsa da, söz konusu hedef çeşitli sınıflarda, farklı şekil ve detaylar vurgulanmıştır. Kosova müzik eğitimi programında müzik aracılığıyla zihinsel becerilerin gelişimi konusunda şu hedefler öne çıkmaktadır; Kosova Müzik Eğitiminde, 5. sınıf programının genel ve özel hedefler başlığında, öğrencilerin zihinsel becerilerinin gelişimine ‘yaratıcı anlatımı geliştirmek’ kapsamında, ‘Bireysel ilgilerine göre hareket, dans, mecazi ve sözlü anlatım yoluyla, müzik tasvirleri ve yaşantısını ifade etmeye teşvik olmak’ hedefiyle ifadesel davranış geliştirmek ve ‘Bireysel seslilik hayallere dayanarak melodik ve ritmik yaratıcı ifade için teşvik olmak’ hedefiyle de yaratıcı düşünce geliştirme kapsamında vurgulanmıştır. Aynı konu, Kosova Müzik Eğitiminde, 6. sınıf programında, dersin özel amaçları başlığı altında, ‘Müzik yeteneğini (müziğin şekillendirilmesi, estetiğini uygulama, ritmik hissi ve melodik ve armonik) ve yorumlama becerilerini (şarkı söyleme tekniğini çalgıyla çalmak) geliştirmek’ vurgulanmış ve müzik hissiyatının, estetik yönden ve yorumlama becerisinin müzik yeteneğine olacağı katkı üzerinde durulmuştur. Bir diğer başlıkta ‘ Müzik yaratmak ve kendi ton hayallerini ifade etmek (bireysel)’ şeklinde, bireysel gelişime vurgu yapılmıştır. Yine bir başka program olan 7. sınıf programının dersin genel ve özel hedefler başlığı altında ise, müzik Eğitimi aracılığıyla zihinsel becerilerin gelişimi konusu, ‘yaratma becerilerini geliştirmek’ şeklinde, ‘Eserleri yaratıcı şekilde tekrar yorumlamak’ başlığında yaratıcılık konusunda planlanan gelişmeye, ‘Ritmik ve melodik bütünlükler tamamlamak, değiştirmek ve yaratmak’ başlığında belli kurallar çerçevesinde değişim ve yaratıcılık konusuna, ‘Hissederek dinlenen müzik eserlerini devinim, mecazi ve edebi ifadelerle yaratıcı biçimde yorumlamak’ hedefiyle de yorumlama olgusuna vurgu yapılmıştır. 8. sınıf programının dersin genel ve özel hedefler başlığı altında ise, müzik eğitimi aracılığıyla zihinsel becerilerin gelişimi konusu, ‘Yaratma becerilerini geliştirmek’ başlığıyla ‘Yorumlanmış olan eserleri yaratıcı şekilde tekrar yorumlamak’ alt başlığında yorumlama becerisine, ‘Ritmik ve melodik bütünlükler tamamlamak, değiştirmek ve yaratmak’ alt başlığıyla müzikte yaratma becerisi olgusuna ‘Hissederek dinlenen müzik eserlerini devinim, mecazi ve edebi ifadelerle yaratıcı biçimde ifade etmek’ alt başlığıyla da müzik eseri dinleme yoluyla kazanılacak olan ifade becerisi olgusuna değinilmiştir. Bir diğer başlık ‘Eleştirel düşünmeyi geliştirmek’ başlığında ise

‘Bireysel ve beraberce yorumlamaları değerlendirmek’ ve ‘Çevrelerinde müzik olaylarını değerlendirmek’ alt başlıklarıyla eleştirel düşünmenin kazanılmasına değinilmiştir. 9. sınıf Programının dersin genel ve özel hedefler başlığı altında ise, Müzik eğitimi aracılığıyla zihinsel becerilerin gelişimi konusu, ‘Yaratıcılığı geliştirmek’ başlığıyla ‘Yorumlanan eserleri yaratıcılıkla tekrar yorumlamak’ şeklinde tekrar yorumlamada geliştirilen yaratıcılığın önemine vurgu yapılmıştır. ‘Çeşit müzik içeriklerine göre emprovize yapmak ve araştırmak (incelemek)’ ve ‘Dinlenen müzik eserlerin yaşantılara göre sözlü anlatım, mecazi ifade ve yaratıcılıkla ifade etmek’ alt başlıklarında müzik eseri yaratıcılığının geliştirilmesinin önemine vurgu yapılmıştır. Eleştirel düşünmenin geliştirilmesi ise ‘Beraberce ve bireysel yorumlamaları değerlendirmek’ ve ‘Ortamlarındaki müzik olayları değerlendirmek’ alt başlıklarıyla vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan ‘Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek’ olgusu, Kosova Müzik eğitim programında, 6.sınıf programı bünyesinde hedefler ve genel amaçlar içinde, ‘Ortak yorum katılımını ve sorumluluğunu geliştirmek’ başlığıyla vurgulanmıştır. Diğer sınıflar bünyesinde tek başına birebir karşılığı olmayıp, Türkiye müzik eğitim programı için bir diğer amaç olan ‘Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak’ vurgusu altında, farklı sınıflarda öğrencilerin sosyalleşmesi kapsamında ayrı ayrı ele alınmıştır. 5. sınıf müzik eğitimi programında, genel ve özel hedefler bölümünde, ‘Bireysel ve beraberce müzik yapmak’ başlığı altında, öğrencilerin, ‘Çalgıeşliğinde ve onun dışında halk ve Türk (Arnavutça müzik eğitim programında Arnavut) sanat şarkıların taklit ile (kulak yoluyla) ve grafik sembolleriyle söylemek’ gerek çalgı eşliğinde, gerekse eşliksiz olarak sosyal gelişim vurgusu yapılmıştır. ‘Grafik sembolleri ve taklitle göre (halk ve ORF) ritim ve melodik aletleriyle müziği icra etmek’ alt başlığıyla beraber ve bireysel müzik yapmaya vurgu yapılmaktadır. 7.ve 8. sınıf müzik eğitimi programlarında dinleme konusuna birbirine benzer ifadelerle ‘değişik tarz ve dönemlerin dünya ve ulusal bestecilerin seçilen eserlerini tanıyabilmek’ başlığıyla müzik dinleme ile ilgili vurgusuyla değinilmiş ve ‘Dinlenen müzik eserlerin, araçların ve yorumlama formasyonlarının (topluluklarının) ayrıca ifade karakterini gözlemler ve fark ederler’ alt başlığıyla dinleme, gözlem ve yorum vurgusu yapılmıştır. Bir diğer alt başlık ‘Müzik dinleme sayesinde çeşit çalgıların sistemleştirilmesini öğrenir ve var olan farkları ayırt eder’ ifadesiyle ve ‘Dinleme ve yorumlama sayesinde müzik çeşitliğini ve türlerini fark ederler’ ve ‘Dinleme ve yorumlama sayesinde belirli müzik formlarını (biçimlerini) ayırt ederler’ ifadeleriyle

dinleme yoluyla sistemleşme, dinleme ve yorumlama yoluyla da çeşitlilik, biçim ve tür konusunda ayırım yapabilme vurgusu yapılmıştır.

Aynı hedefin yorumlama, söyleme ve çalma konusuna bakıldığında, yine 7.ve 8. sınıf müzik eğitimi programlarında birbirine benzer ifadeler dikkat çekmektedir. Bu ifadeler, ‘Bireysel ve beraberce müziği yorumlamak’ başlığı altında şu şekilde vurgulanmıştır; ‘Çalgıeşliğinde ve onun dışında Türk (Arnavutça kitapta Arnavut) halk, sanat müziğini ve diğer halkların şarkılarını yorumlamak’ Burada yorumlama konusunda dikkat çekilen nokta beraber ve tek yorumlama kısmıdır. ‘Şarkılara eşlik yaparak ve özel çalgı içeriklerini çeşitli çalgılarda yorumlamak’ bu alt başlıkta ise eşlik kısmı ve içerik bakımından çeşitlilik kısmı öne çıkarılmıştır. ‘Şarkıların daha yüksek seviyede güzel ve doğru söyleme yeteneğini geliştirmek (vücut durumu, nefes alma, güzel ifade, anlamlı şarkı söyleme, dinamik ve hız dereceleri)’ Bu ifade de ise, yorum yapabilmenin, seviye ve derece bakımından artırılabilmesi hedefidir. ‘Yorumlama ve dinleme yoluyla, ritmik, melodik ve armonik duygularını daha yüksek seviyeye gelişmek’ Bu ifade, yorumlama yoluyla amaçlanan seviyeye vurgu yapmaktadır.

Kosova müzik eğitim programı, 9. sınıf genel ve özel hedefler kapsamında, bireysel ve birlikte müzik etkinliği, ‘Bireysel ve beraberce müzik yapıyorlar’ başlığı altında, ‘Çalgıeşliğinde ve onun dışında Türk (Arnavutça kitabında Arnavut) halk ve sanat ile diğer halkların şarkılarını yorumlamak’ alt başlığıyla, dersin buradaki hedefinin halk ve sanat şarkıları olduğuna, ‘Özel çalgı içerikleri ve şarkıları eşlik yaparken çeşit çalgılarda yorumlamak’ bu alt problemin ise çeşitli çalgılarla farklı özelliklerde eşlik yorumlama konusuna vurgu yapılmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan ‘Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek’ konusu, Kosova Müzik eğitim programında, dersin amaçları doğrultusunda, ‘Müzikal seviyelerini sürekli yükseltme ve geliştirme’ şeklinde vurgulanmıştır. Ayrıca sözkonusu hedef doğrultusunda, 5.sınıf genel ve özel hedefler kapsamında, ‘Dinlenen müzik eserlerinde yorumlama formasyonları, müzik çalgıları ve anlatım karakterini fark eder ve gözlerler’ başlığı altında fark etme olgusu üzerinde durulmuş olup, ‘Yorumlama ve dinlemekle müzik türleri ve çeşitliğini (cins) ayırt ederler’ ve ‘Şarkı söylemede ve diğer müzik faaliyetlerinde (dinamik, kuvvet renkliliğini, hız derecelerini, melodi, ezgi hareketliliğini ve müzikli ses niteliklerini) ayırt ederler’ başlıklarıyla ise ayırt etme olgusu, algı kapsamında hedeflenmektedir. 6. sınıf dersin özel amaçları kapsamında ‘Müziğin temel kavramlarını, müzik araçlarını ve bu bağlamda diğer bilgileri, temel müzik

deyimlerini, anlamayı sağlayan şekil ve çeşitleri tanımak' başlığıyla bilgi geliştirme amacı vurgusu yapılmıştır. 7.ve 8. sınıf genel ve özel hedefler kapsamında, 'değişik tarz ve dönemlerin dünya ve ulusal bestecilerin seçilen eserlerini tanıyabilmeli' başlığıyla dinleme yoluyla müzikal algının artırılması hedeflenmiştir. 9. sınıf dersin genel ve özel hedefler kapsamında, 'Dinlenen müzik eserlerinde yorumlama formasyonları, müzik çalgıları ve anlatım karakterini fark eder ve gözlerler' şeklinde ifadeyle, gözlem ve fark etme olgusuna vurgu yapılmıştır. 'Devamlı müziğin gelişimine dayanarak müzik çeşitliklerini fark etmek' ve 'Yorumlama ve dinleme yoluyla belli müzik formlarını (biçimlerini) fark etmek' alt başlıklarında ise yine fark etme olgusuna vurgu yapılmıştır. Bir diğer alt başlık olan 'Günümüzün müzik teknolojisini anlamak ve kullanmak' alt başlığında anlama kavramı, hedefler doğrultusunda irdelenmiştir.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan, 'Türkçe'yi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak' ve 'istiklâl Marşı başta olmak üzere milli marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak' hedefleri söz konusu iki ülkenin programları arasında başlıca farkları olup, Kosova müzik eğitimi programları içinde, 'Müzik programlarını seçmek ve sağlıklı ses ortamını oluşturmak için eğitmek' dersin hedefleri kapsamında incelendiğinde, sadece ses ortamını oluşturmak olgusunun vurgulandığı (5, 6, 7, 8, 9. sınıflar) görülmektedir.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan, 'Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek' hedefi, Kosova müzik eğitimi programları içinde, beraber müzik yapma kapsamında, çeşitli şekillerde vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan, 'Milli birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak' hedefi, Kosova müzik eğitimi programlarında, bütün sınıfların ortak hedefi olarak, 'Milli ve dünya müziğine karşı olumlu tutum oluşturmak' hedefi altında vurgulanmıştır.

Türkiye müzik eğitimi programında vurgulanan 'Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılâplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak' hedefi, Kosova müzik eğitimi programları içinde bire bir karşılığı bulunmamaktadır.

5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.2.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Kazanımları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik Ve Farklılıklara Ait Bulgular

Türkiye ve Kosova müzik eğitim programlarında, Türkiye müzik dersi kazanımları, ders programlarında, ders ders ayrı bir şekilde vurgulanırken, Kosova müzik dersi programı, sınıf sınıf vurgulanmaktadır. Bu çalışmada kullanılan Arnavutça kaynaklar, Kosova Eğitim Bilim Ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kullanılan Türkçe plan ve programlarından da yararlanmak suretiyle, araştırmacı tarafından aslına uygun olarak çevrilmiştir.

Ayrıca, Kosova’da yaşayan öğrencilerin, ders, dil ve müfredat olarak, kendi içinde de farklı dillerde eğitim yapması doğrultusunda, eğitim ve öğretim müfredatı kapsamının değişmesine de kendi arasında bazı küçük farklar oluşmasına yol açtığı görülmektedir. Söz konusu farklar, müzik dersi açısından incelendiğinde, milli ve kültürel açıdan, Kosova’ da müzik dersi programlarında bulunmaktadır. Buna rağmen, mümkün olduğunca, kültürel farklılıkların, minimum düzeyde kaldığı, gerek incelenen öğretim plan ve programı kitapçıklarında, gerekse ders kitaplarında görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

- A.1.** İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler.
- A.2.** Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.
- A.3.** Öğrendiği notaları seslendirir.
- A.4.** Basit çok sesli şarkılar söyler.
- A.5.** Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir.
- A.6.** Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular.
- A.7.** Atatürk’le ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir.
- A.8.** Müzik çalışmalarını sergiler.
- A.9.** Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir.
- B.1.** Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (do1-do2)., (On Altılık Notalar). (Hece Bağı). (5/8’lik aksak ölçü).

B.2. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder.

B.3. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.

B.4. İnsan sesinin oluşumunu açıklar.

C.1. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.

C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.

C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.

C.4. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür.

C.5. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

D.1. Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder.

D.2. Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.

D.3. Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar.

D.4. Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için çeşitli kaynaklardan yararlanır.

D.5. Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

Kosova ilköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

Öğrenciler:

- İfade elemanlarını bilir.
- Sesli, sesli ve çalgısal (birlikte) ve (sadece) çalgısal eserlerdeki ifade elemanlarını sınıflandırır.
- Müzik biçiminin esas içeriklerini anlar.
- Programa ait (programlı) içerikleri mutlak (absolüt) içeriklerden ayırt eder.
- Müzik türlerini (soyu) ayırt eder.

5.2.2. 6.Sınıf Kazanımlarına Ait Yorumlar

Kosova müzik plan ve programlarında, 6. sınıf hariç, kazanımların, Dinleme, Yorumlama ve Yaratıcılık olarak 3 başlık altında toplandığı görülmektedir. 6. sınıfın kazanımları, aynı programın bilgilerinden yararlanılarak araştırmacı tarafından yazılmıştır.

Her iki ülkenin müzik dersi programları bünyesinde bulunan dersin kazanımları bölümüne bakıldığında, öncelikle Türkiye müzik dersi kazanımlarının Kosova müzik dersi kazanımlarından daha ayrıntılı olduğu görülmektedir. Ayrıca, Türkiye müzik dersi, daha çok ders süresince hedeflenen ve amaçlanan konular doğrultusunda, gerekli eğitim verildikten sonra, öğrencinin kendisini ifade etmeye yönelik kazanımlar etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu anlamda, özellikle 6. sınıf müzik dersi kazanımları, iki ülkenin de programları açısından Türkiye'nin, konuya daha ayrıntılı yaklaşarak, öğrencinin bilgisini artırmaya yönelik ve uygulama geliştirmesine yönelik vurgular yapıldığı görülmektedir. 6. Sınıf bulgularında kazanımlara yönelik en büyük fark burada ortaya çıkmaktadır.

Kosova 6. sınıf müzik dersi programı kazanımlarında vurgulanan, “İfade elemanlarını bilir, Sesli, sesli ve enstrümental (birlikte) ve (sadece) enstrümental eserlerdeki ifade elemanlarını sınıflandırır, Müzik biçiminin esas içeriklerini anlar, Programa ait (programlı) içerikleri mutlak (absolüt) içeriklerden ayırt eder, Müzik türlerini (soyu) ayırt eder” kazanımlarının hemen hemen hepsi anlama, ayırt etme ile ilgili kazanımlardır.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ise öğrendiğini uygulamaya yönelik kazanımlardır. Söz konusu kazanımlar, amaçlar doğrultusunda, gerekli hedeflerin ve dersin içeriğinin işlendikten sonraki öğrencinin kazanımlarını gösterdiği için, özellikle 6. sınıf müzik programlarında Türkiye adına ayrıntılardan da görüldüğü üzere, çeşitli farklılıklar vardır.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘A.1.İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler’ ve ‘A.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler’ kazanımları, ülkenin milli duygularının eğitim yoluyla öğrencilere aktarılmasının en temel örneği olarak görülmektedir. Bir ülkenin milli marşı ne kadar iyi öğrenilirse, ne kadar iyi bilinirse, milli birlik ve beraberlik o kadar sağlam olur. Çünkü, ilköğretim okulunda, herkesin eşit olarak ulaşabileceği eğitim düzeyi de sayılan zorunlu eğitim sürecinde ilk kazanım ülkenin milli marşını gerektiği düzeyde söyleyebilme olmalıdır.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘A.3. Öğrendiği notaları seslendirir’ kazanımı, Kosova 6. sınıf müzik programlarında her ne kadar birebir olarak karşılığı görülme de, gerek müzik dersi kitaplarında, gerekse ders programlarının esas hedef kazanım olarak söz konusu kazanım çerçevesinde yazıldığı, sözlü ve sözsüz eserlerde görülmektedir.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**A.4.** Basit çok sesli şarkılar söyler’ ‘**A.5.** Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir’ ‘**A.6.** Seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular’ ‘**A.7.** Atatürk’le ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir’ ‘**A.8.** Müzik çalışmalarını sergiler’ ‘**A.9.** Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir’ kazanımları, Kosova programlarında birebir olarak görülme de, bir önceki paragrafta da vurgulandığı gibi, Kosova müzik dersi kitaplarında sözlü eserler bölümü kapsamında yazılması gerektiği, fakat programların hazırlanması sırasında özellikle 6. sınıf kazanımlarının da eksik olduğu görülmektedir.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**B.1.** Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (do1-do2), (On Altılık Notalar). (Hece Bağı). (5/8’lik aksak ölçü)’ kazanımı, Kosova müzik dersi programlarında birebir olarak vurgulanmış olmasa bile ders kitabının içinde sözlü eserlerde de, 6. Sınıf kitabının en sonunda bulunan flüt notalarında da, Türkiye müzik dersinin paralelinde bir kazanım amaçlayarak yazıldığı görülmektedir.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**B.2.** Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt eder’ ‘**B.3.** Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder’ kazanımları, Kosova müzik dersi programlarında başlı başına ayırt etmeye yönelik olduğu için, iki ülke adına yakın bir yaklaşım görülmektedir.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**B.4.** İnsan sesinin oluşumunu açıkla’ ‘**C.1.** Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder’ kazanımları, Kosova müzik dersi 6. Sınıf programlarında görülmemektedir.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**C.2.** Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür’ ‘**C.3.** Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder’ ‘**C.4.** Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür’ ‘**C.5.** Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir’ gibi devinimsel kazanımlar, ve ‘**D.2.** Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.’ ‘**D.3.** Atatürk’ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar’ ‘**D.4.** Atatürk’ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için çeşitli kaynaklardan yararlanır’ gibi kazanımlar, Kosova müzik dersi programlarında bulunmamaktadır.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**D.1.** Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder’ kazanımı, Kosova müzik dersi 6. Sınıf programlarında vurgulanmasa bile diğer sınıflarda bu konu hakkında bazı ayrıntılara değinilmiş ve söz konusu ayrıntılar kendi sınıfları bünyesinde incelenmiştir.

Türkiye 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘D.5. Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır’ kazanımı her ne kadar Kosova müzik dersi kitaplarında vurgulanmamış olsa bile, çağın gerekliliği olarak düşünülen bilişim teknolojilerinden dersin içeriği gereği olarak yararlanıldığı düşünülmektedir.

5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.3.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi, Dersin Kazanımları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik Ve Farklılıklara Ait Bulgular

Türkiye İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

- A.1.** İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler.
- A.2.** Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.
- A.3.** Düzeyine uygun çok sesli eserler seslendirir.
- A.4.** Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular.
- A.5.** Müzik çalışmalarını sergiler.
- A.6.** Atatürk’ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır.
- A.7.** Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.
- A.8.** Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur.
- B.1.** Temel müzik yazı ve ögelerini kullanır (7/8’lik aksak ölçü, çoğaltma noktası, senyö, da capo, fine, kalın la, kalın si, ince re, ince mi).
- B.2.** Müzikte dizileri tanır.
- B.3.** İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder.
- B.4.** Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder.
- C.1.** Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.
- C.2.** Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.
- C.3.** Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.
- C.4.** Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.
- C.5.** Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.

D.1. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.

D.2. Uluslararası müzik türlerini tanır.

D.2. Uluslararası müzik türlerini tanır.

D.3. Dinlediği uluslar arası müzikleri türlerine göre ayırt eder.

D.4. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

D.5. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi açıklar.

D.6. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini öğrenmeye istekli olur.

Kosova İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

DİNLEME

Öğrenciler;

- Müzik biçimlerini fark eder, değişik stil ve dönem bestecilerin dinlenen eserlerini tanır.
- Çalgı ve çeşit yorumlama formasyonlarını sistemleştirir ve tanır.
- Halk müziğin asıl (temel) niteliklerini fark eder ve tanır.

YORUMLAMA

Öğrenciler;

- Çalgılarla ifade etme kapsamıyla yorumlanan konu ve şarkıların sayısı en azından şarkıların yarı sayısını benimser
- Benimsenmiş ritmik ve melodik bilgileri uygular

YARATICILIK

- Bazı öngörülen biçimleri, bireysel yeteneklerine göre yaratıcılığı gerçekleştirirler

5.3.2. 7. Sınıf Kazanımlarına Ait Yorumlar

Türkiye ve Kosova müzik dersi 7. sınıf programları birlikte incelendiğinde, Kosova müzik dersi programlarının, dinleme, yorumlama ve yaratıcılık olarak ders kazanımlarını 3 farklı başlık altında topladığı görülmektedir. Türkiye müzik dersi programlarında ise müzik dersi kazanımları, A,B,C,D harfleriyle ve bu harflere ek olarak numaralarla ifade edilmiştir.

Türkiye 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘A.1. İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler’ ‘A.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler’ ‘A.3. Düzeyine uygun çok sesli eserler seslendirir’ ‘A.4. Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular’ ‘A.5. Müzik çalışmalarını sergiler’ A.6. Atatürk’ü konu alan müzik eserlerini dinlemekten hoşlanır’ ‘A.7. Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir’ ‘A.8. Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur’ kazanımları, Kosova müzik dersi 7. sınıf programlarında ‘yorumlama’ başlığı altında, ‘çalgılarda icra etmek kapsamında yorumlanan konu ve şarkıların sayısı en azından şarkıların yarı sayısını benimserler’ kazanımında ‘Benimsenmiş ritmik ve melodik bilgileri uygularlar’ kazanımlarında aynı ifadeler olmasa bile benzer ifadelerle vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (7/8’lik aksak ölçü, çoğaltma noktası, senyö, da capo, fine, kalın la, kalın si, ince re, ince mi)’ ‘B.2. Müzikte dizileri tanır’ ‘B.3. İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırt eder’ ‘B.4. Çalgı ve çalgı topluluklarını ayırt eder’ kazanımları, Kosova müzik dersi 7. Sınıf programlarında ‘dinleme’ başlığı altında, ‘Müzik biçimlerini fark eder, değişik stil ve dönem bestecilerin dinlenen eserlerini tanırlar’ ‘Çalgı ve çeşit yorumlama formasyonlarını sistemleştirir ve tanır’ ‘Halk müziğinin asıl (temel) niteliklerini fark eder ve tanır’ kazanımlarıyla benzer ifadelerle görülmektedir. Kosova müzik dersi programlarında, kendi arasındaki farklardan bazıları 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında, Türkçe ders verilen ve Türkçe müfredata sahip okullarda ‘Türk Halk Müziği’ ifadesi, Arnavutça ders veren ve Arnavutça müfredata sahip olan okullarda ‘Arnavut Halk Müziği’ olarak vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘C.1. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir’ ‘C.2. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder’ ‘C.3. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder’ ‘C.4. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır’ ‘C.5. Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur’ kazanımları, Kosova 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘yorumlama’ başlığı altında ‘Çalgılarla ifade etme kapsamıylakapsamıyla yorumlanan konu ve şarkıların sayısı en azından şarkıların yarı sayısını benimserler’ kazanımı ve ‘Benimsenmiş ritmik ve melodik bilgileri uygularlar’ kazanımlarında benzer ifadeler ile vurgulandığı görülmektedir.

Her ne kadar Türkiye 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘D.1. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır’ ‘D.2. Uluslararası müzik türlerini tanır’ ‘D.2.

Uluslararası müzik türlerini tanır' 'D.3. Dinlediği uluslararası müzikleri türlerine göre ayırt eder' 'D.4. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır' 'D.5. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi açıklar' 'D.6. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini öğrenmeye istekli olur' kazanımlarının birebir karşılığı Kosova 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında birebir görülme de, söz konusu kazanımlar 'dinleme' başlığı altında 'Müzik biçimlerini fark eder, değişik stil ve dönem bestecilerin dinlenen eserlerini tanır' 'Çalgı ve çeşit yorumlama formasyonlarını sistemleştirir ve tanır' 'Halk müziğinin asıl (temel) niteliklerini fark eder ve tanır' başlıklarıyla benzer ifadeler ile vurgulandığı görülmektedir.

5.4.Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.4.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 8. Müzik Dersi, Dersin Kazanımları Yönünden Karşılaştırıldığında Benzerlik Ve Farklılıklara Ait Bulgular

Türkiye 8. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.

A.2. Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.

A.3. Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.

A.4. Çok sesli örnekler seslendirir.

A.5. Müzik çalışmalarını sergiler

A.6. Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir.

A.7. Ses ve çalgı grupları oluşturur.

A.8. Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.

B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (9/8'lik aksak ölçü).

B.2. Müzikte dizileri tanır.

C.1. Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır.

C.2. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.

C.3. Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.

C.4. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

D.1. Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder.

D.2. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar.

D.3. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır.

D.4. Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur.

D.5. Atatürk'ün yeni müzik kurumlarının açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliğini örneklerle açıklar.

D.6. Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar.

D.7. Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır.

D.8. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar.

Kosova İlköğretim 8. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

DİNLEME

Öğrenciler;

- Değişik stil ve dönem bestecilerin dinlenen eserlerini tekrar tanır.
- Belirlenmiş eserlerin müzik biçimlerini (formlarını) ayırt ediyor ve tanır.
- Dinlenen programlı ve programlı olmayan eserleri ayırt eder ve tekrar tanır.
- Polifonik ve homofonik ifadeleri ayırt ediyor ve tekrar tanır.
- Halk şarkıların niteliklerini ayırt ediyor ve tekrar tanır.
- Hafif müziğin niteliklerini tekrar tanır.

YORUMLAMA

Öğrenciler;

- Çalgılarda icra etme kapsamında yorumlanan konu ve şarkıların sayısı en azından yarısını tekrar yorumlar.
- Benimsenmiş ritmik ve melodik bilgileri uygular.

YARATICILIK

Öğrenciler;

- Bazı öngörülen biçimleri, bireysel yeteneklerine göre yaratıcılığı geliştirir.

5.4.2. 8. Sınıf Kazanımlarına Ait Bulgular

Türkiye ve Kosova müzik dersi 8. sınıf programları birlikte incelendiğinde, sınıflandırma olarak bir önceki sınıfa ait benzer ifadeler görülmektedir.

Türkiye 8. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘**A.1.** İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler’ kazanımı ‘**A.2.** Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler’ kazanımı, ‘**A.4.** Çok sesli örnekler seslendirir’ kazanımı, **A.5.** Müzik çalışmalarını sergiler’ kazanımı, ‘**A.6.** Yurdumuzdaki müzik türlerinden eserler seslendirir’ kazanımı, ‘**A.7.** Ses ve çalgı grupları oluşturur’ kazanımı ve ‘**A.8.** Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır’ kazanımları, Kosova 8. sınıf müzik dersi programlarında ‘yorumlama’ başlığı altında, ‘çalgıylaicra etme kapsamında yorumlanan konu ve şarkıların sayısı en azından yarısını tekrar yorumlarlar’ kazanımı ile ‘Benimsenmiş ritmik ve melodik bilgileri uygular’.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Çok sesli örnekler seslendirir’ kazanımı, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Polifonik ve homofonik ifadeleri ayırt eder ve tekrar tanır’ kazanımı ile dinleme başlığında vurgulanmıştır.

Türkiye 8. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan, ‘**B.1.** Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (9/8’lik aksak ölçü)’ ‘**B.2.** Müzikte dizileri tanır’ ‘**C.1.** Bildiği müziklere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır’ ‘**C.2.** Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır’ ‘**C.3.** Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur’ ‘**C.4.** Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir’ kazanımları, Kosova 8. sınıf müzik dersi programlarında birebir karşılığı bulunmasa da, söz konusu kazanımlara yönelik en yakın kazanımlar ‘yaratıcılık’ başlığı altında ‘Bazı öngörülen biçimleri, bireysel yeteneklerine göre yaratıcılığı geliştirir’ kazanımında benzer ifade görülmektedir.

Türkiye 8. sınıf müzik dersi programı kazanımlarında vurgulanan ‘**D.1.** Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder’ ‘**D.2.** Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar’ ‘**D.3.** Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır’ ‘**A.3.** Türk toplum ve topluluklarının müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır’ ‘**D.4.** Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur’ kazanımları, Kosova 8. sınıf müzik dersi programlarında ‘dinleme’ başlığı altında, ‘Değişik stil ve dönem bestecilerin dinlenen eserlerini tekrar tanırlar’ ‘Belirlenmiş eserlerin müzik biçimlerini (formlarını) ayırt ediyor ve tanırlar’ ‘Dinlenen programlı ve programlı olmayan eserleri ayırt eder ve

tekrar tanır' 'Polifonik ve homofonik ifadeleri ayırt eder ve tekrar tanır' 'Halk şarkılarının niteliklerini ayırt eder ve tekrar tanır' 'Hafif müziğin niteliklerini tekrar tanır' kazanımlarıyla vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye 8. sınıf müzik dersi programı kazanımlarında vurgulanan 'D.5. Atatürk'ün yeni müzik kurumlarının açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliğini örneklerle açıklar' 'D.6. Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar' 'D.7. Atatürk'ün belirlediği müzik ilkeleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri anlatır' 'D.8. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar' kazanımları, Kosova 8. sınıf müzik dersi programında birebir olarak görülmemektedir.

Kosova İlköğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

DİNLEME

Öğrenciler:

- Eserleri tekrar tanır ve ifade elementlerini fark ediyor, 20. yüzyılın müzik özelliklerini tanır.
- Romantizm dönemin önemli bestecilerin eserlerini tekrar tanır.
- Klasisizm dönemin önemli bestecilerin eserlerini tekrar tanır.
- Barok dönemin önemli bestecilerin eserlerini tekrar tanır.
- Rönesans döneminin tanınmış eserlerini tekrar tanır.
- Müzik folklorun temel özelliklerin bazı formlarını tekrar tanır.
- Hafif müziğin çeşitliğini tekrar tanır.

YORUMLAMA

Öğrenciler:

- Yorumlanan temaları ve en azından öngörülen şarkıların yarısını benimser.

YARATICILIK

Öğrenciler:

- Bireysel yeteneklerine göre bazı öngörülen yaratıcı formlarını gerçekleştirir

9. sınıf kazanımlarına ait bulgular

İlköğretim yılının Türkiye' de 8, Kosova' da 9 yıl olmasından ötürü, Kosova'nın ilköğretim 9. sınıfı tek başına genel olarak incelenmiştir.

Kosova 9. sınıf müzik dersi programlarında vurgulanan

- Eserleri tekrar tanıyor ve ifade elementlerini fark ediyor, 20. yüzyılın müzik özelliklerini tanır.
- Romantizm dönemin önemli bestecilerin eserlerini tekrar tanır.
- Klasizm dönemin önemli bestecilerin eserlerini tekrar tanır
- Barok dönemin önemli bestecilerin eserlerini tekrar tanır.
- Rönesans döneminin tanınmış eserlerini tekrar tanır.
- Müzik folklorun temel özelliklerin bazı formlarını tekrar tanır.
- Hafif müziğin çeşitliğini tekrar tanır.
- Yorumlanan temaları ve en azından öngörülen şarkıların yarısını benimser.
- Bireysel yeteneklerine göre bazı öngörülen yaratıcı formlarını gerçekleştirir.

ifadeleri, ilköğretimin son yılı olması ve Kosova’da bir sonraki öğretim kademesine geçişte uzmanlaşma çabalarından dolayı önem arz etmektedir. Öğrencilerin 9. sınıfa kadar gerekli donanımları alması neticesinde, daha da ayrıntılı ve ileri düzey hazırlanmış olan söz konusu programda, müzik eğitimi, yavaş yavaş mesleki müzik eğitime yönelme gösterdiği görülmektedir.

5.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.5.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 6. Müzik Dersi İçerik Yönünden Karşılaştırıldığında İçindeki Konularda Benzerlik Ve Farklılıklara İlişkin Bulgular

Türkiye İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi konuları

Milli Marşımız

Müziğin Dili

On Altılık Notalar

Atatürk

Hece Bağı

Müzikte Çok Seslilik

Yurdumuzdaki Müzik Türleri

Müzik Ve Dans

Ritim Kalıbı İle Eşlik

Uzatma Bağı Ve Çoğaltma Noktası

İnsan Sesinin Oluşumu

Atatürk Ve Müzik

6/8'lik Şarkılarla Dans Edelim

Atatürk'ün Müzik Sevgisi

5/8'lik Şarkılar

Sesin Değişimi

Marşlar

Kendi Ezgimi Oluşturuyorum

Kosova İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi konuları

YORUMLAMA

Ses (vokal) müziği

Majör ve minörlerde şarkı ve ezgiler

Notal metnin anlamı

Sesler ve topluluklar: solistler, ses toplulukları, korolar

Şarkı ve melodi

Şarkının içerik ve biçimi

Çalgı eşliğinde şarkılar

DİNLEME

Şan (vokal) ve şan ile çalgı müziği

Çalgı (Enstrüman) müziği

Ünlü yaratıcıların eserlerindeki ton renkleri

Yaylı ve diğer telli çalgılar

Üflemeli çalgılar

Tuşlu çalgılar

Vurmalıçalgılar (perküsyonlar)

Elektrikli çalgılar

Çalgı formasyonları, solistler, kamertal formasyonları, orkestra

Çalgısaleserlerin adlandırılması

Müzik içerikleri

Programlı müzik (programa ait müzik)

Absolüt müzik

Popüler müzik

Klasik müziği

Hafif, pop, rok, rege vb.

YARATICILIK

(Kosova müzik eğitim programında bu başlık boş bırakılmıştır.)

5.5.2. 6. Sınıfa Ait Bulgular

Türkiye ve Kosova müzik eğitim programları incelendiğinde, Kosova'nın içerik ve konuları dinleme, yorumlama ve yaratıcılık başlıkları altında, Türkiye'nin müzik programları ise, içerik ve konuları farklı başlıklar altında işleyip etkinlikler bölümünde ilgili dersi ayrıntılarla vurguladığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında, diğer sınıflarda da olduğu gibi, 'Milli marşlarımız' en baştaki konu olarak vurgulanmıştır. Bütün ders kitapların da vurgulandığı görülen 'İstiklal Marşı' dersin ana konularından olup, konuların en başında gelmektedir. Kosova müzik dersi programlarında, Kosova'nın millimarşı bulunmamaktadır. Bunun başlıca sebebi, Kosova Milli Marşı'nın sözsüz eserler kategorisine girmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna rağmen söz konusu marş Arnavutça müzik dersi 6. sınıf kitabının ilk konusu olarak 7. sayfasında bulunmaktadır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programındayazı ve öğelerinin kullanımını öğretme amacıyla vurgulanan 'Müziğin Dili' konusu, Kosova müzik eğitimi programı 6. sınıf programlarında 'Notal metnin anlamı' konusuyla 'Yorumlama' başlığı altında incelenmiştir.

Türkiye ilköğretim 6. Sınıf müzik eğitim programında,temel müzik yazı ve öğeleri kapsamında vurgulanan 'On Altılık Notalar' konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programlarında birebir isim olarak karşılığı bulunmasa da, müzik dersi kitaplarında kullanıldığı onaltılılık notaların kullanıldığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında, temel müzik yazı ve öğeleri kapsamında vurgulanan 'Hece Bağı' konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programlarında birebir isim olarak karşılığı bulunmasa da, müzik kitaplarında kullanımı bulunmaktadır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında'Müzikte Çok Seslilik' konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programında birebir isim olarak karşılığı bulunmasa da, Türkiye müzik eğitim 6. sınıf programında, 'dersin açıklamaları' kısmında vurgulanan

‘Kanonların yapısı hakkında genel bilgiler verilmeli ve iki sesli basit kanonlar söyletilmelidir’ vurgusunun benzeri olarak, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programında, ‘sanatsal- müziksel’ başlığı altında, söylenecek sözler arasında ‘Kanon Ayı Dayı’ parçası, aynı konuyu, benzer yaklaşımlar ile vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında ‘Yurdumuzdaki Müzik Türleri’ konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programında ‘Sesler ve topluluklar: solistler, ses toplulukları, korolar’ konusuyla, farklı eğitim müziği örnekleriyle benzer konular olarak vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında vurgulanan ‘Müzik Ve Dans’ konusu ve ‘Ritim Kalıbı İle Eşlik’ konuları Kosova müzik eğitim 6. sınıf programlarında, müzik etkinlikleri kapsamında ‘öğrenciler oyuna ait(uygun) müzikte dans eder’ ve ‘Hareketli ve ritm hitabeleriyle şarkı söylenmesine eşlik eder’ ifadeleriyle vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında vurgulanan ve temel müzik yazı öğeleri kapsamında bulunan ‘Uzatma bağı ve çoğaltma noktası’ konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programlarında ‘Şarkının içerik ve biçimi’ ve ‘Notal metnin anlamı’ konuları altında, ‘yorumlama’ başlığıyla vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programlarında ‘İnsan Sesinin Oluşumu’ konusu, Kosova müzik eğitim 5. sınıf programlarında ‘genel ve özel hedefler başlığı’ altında, ‘vokal kültürünü geliştirir (vücut durumu, nefes alma artikülasyon, güzel ve tam anlamlı şarkı söyleme, dinamik ve hızdaki dereceler) hedefiyle konunun bulunduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. Sınıf müzik eğitim programında, farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirme kazanımı baz alınarak vurgulanan ‘6/8’lik Şarkılarla Dans Edelim’ konusu, benzerlik açısından devinimsel alanda değerlendirilirse, Kosova müzik eğitim 5. sınıf programlarında ‘Karma ölçütlerin yaşatılması (5/8, 7/8, 9/8)’ konusuyla benzediği görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında, ‘5/8’lik Şarkılar’ konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programında bulunmamaktadır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında, ‘Sesin Değişimi’ konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programında ‘Sesler ve topluluklar: solistler, ses toplulukları, korolar’ konusuyla, farklı eğitim müziği örnekleriyle benzer konular olarak vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında, ‘Marşlar’ konusu birebir olarak Kosova 6. sınıf müzik eğitim programındabulunmasa da, Kosova 6. sınıf müzik ders kitabında 7. sayfada ‘Kosova milli marşı’ adıyla, kitabın ilk eğitim müziği eserinin sözsüz olarak bulunduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programlarında vurgulanan ‘Kendi Ezgimi Oluşturuyorum’ konusu, Kosova müzik eğitim 6.sınıf programında, ‘dersin özel amaçları’ başlığıyla ‘Müzik yaratmak ve kendi ton ve hayallerini ifade etmek (bireysel)’ olarak ifade edilmiştir.

Türkiye ilköğretim 6. Sınıf müzik eğitim programlarında bulunan ‘Marşlar’ konusu, Kosova müzik dersi kitaplarında gerek marşlar gerekse sözlü eserler olarak karşılık bulmaktadır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programlarında bulunan ‘Kendi Ezgimi Oluşturuyorum’ konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programlarında vurgulanmamış olsa bile, ‘yaratıcılık’ başlığıyla konunun benzer şekilde programda olduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programlarında ‘Atatürk’ konusu, ‘Atatürk ve Müzik’ konusu, ‘Atatürk’ün Müzik Sevgisi’ konuları Kosova 6. sınıf müzik dersi programlarında birebir olarak bulunmamaktadır.

Kosova 6. sınıf müzik dersi programlarında, ‘yorumlama’ başlığı altında vurgulanan ‘çalgıeşliğinde şarkılar’ ve ‘Majör ve minörlerde şarkı ve ezgiler’ konuları birebir olarak Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programlarında bulunmasa da, Kosova 6. sınıf müzik eğitim programlarında, aynı bölümde bulunan ‘yorumlama’ başlığı altında ‘öğrenciler şarkılara çalgılarlaeşlik yapıyorlar ve özel çalgıbütünlüklerini yorumluyorlar’ şeklinde müzik etkinlik ifadesiyle, uygulama yönünden Türkiye müzik dersi 6. sınıf programları içinde bulunabilecek bir ifadeye yer vermiştir.

Kosova 6. sınıf müzik dersi programlarında bulunan ‘dinleme’ başlığı altında incelenmiş ayrıntılı konular Türkiye 6. sınıf müzik eğitim programlarında birebir bulunmamaktadır.

5.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.6.1. Türkiye Ve Kosova İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi İçerik Yönünden Karşılaştırıldığında İçindeki Konularda Benzerlik Ve Farklılıklara İlişkin Bulgular

Türkiye İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi konuları

Milli Marşımız

Müziği Öğreniyorum

Müziği Çözümlüyorum

Ata'mı Dinliyorum

Atatürk'ün Türk Müziğine Verdiği Önem

Benim Ritim Kalıbım

Çalgı Toplulukları

İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum

Müzikte Çok Seslilik

Müzikte Dizi Kavramı Ve Makamlar

Müziği Yaşıyorum

Dünyanın Müzik Renkleri

Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri

Kendi Ezgimi Oluşturuyorum

Gösteri Zamanı

Kosova İlköğretim 7. Sınıf Müzik Dersi konuları

DİNLEME

Farklı dönem eserleri, bestecileri, tarzları, değişik müzik türleri

Çalgıların ses renklerini tanıma ve onları kümelerde fark etme

Sistemleştirme

Orkestra çeşitleri-senfonik orkestra

Oda müziği grupları ve çalgısal solist formasyonları (toplulukları)

Belirli müzik formları (rondo, varyasyonlar, sonat, senfoni, konserler)

Şarkı çeşitleri bazılarının şarkı söylenme tarzı, ritmik ve melodi

En tanınmış halk çalgılarını tanıma ve fark etme

YORUMLAMA

Tek, iki ve çok sesli sanat ve halk şarkıları yorumlama

Şarkılar yoluyla, ritmik-melodikte çeşit değişiklikleri tanıma(triola, senkop, sol-majör gamı, mi-minör, modal gamları);

Şarkılar, konular, ezgiler, kanonlar, yeni ve bilinen tonalitelerdedir.

Şarkı söyleme şu şekilde olur: öğrencilerin becerilerine göre dinleyerek (taklit), notalı veya kombine

Şarkı söylerken halk ve diğer enstrümanlar eşlik etme

Öğrencilerin, çeşitli enstrümantal parçaları yorumlaması

YARATICILIK

Eserin yaşantılı dinlenilmesine göre yaratıcılık, hareket, mecazi ve sözlü ifade etme

Benimsenmiş müzik içeriklerini estetik ifade araçlarıyla, yaşantılı şekilde tekrar yorumlama

Şarkı ezgilerin yaratılmasında değiştirmelerinde şarkıların ezgilerin yaratıcılığında ve onların bütünleştirilmesi için teşvik etme

Çeşitli ses (vokal) ve enstrümantal eşliği yaratma

Yorumlama niteliklerini değerlendirme ve ayırt ederken müzik olaylarını takip etme

5.6.2. 7. Sınıf Ait Bulgular

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında, verilen konu başlıklarının en başında 6. sınıfın başında olduğu gibi ‘Milli marşımız’ konusu görülmektedir. Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabirebir olarak görülmeyen bu konu, Kosova ilköğretim 6. sınıf kitabında en başta sözsüz olarak vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Müziği Öğreniyorum’ konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında, ‘dinleme’ başlığı altında farklı konu isimleriyle bulunduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Müziği Çözümlüyorum’ konusu, müzikte kullanılan hızlılık ve gürlük basamaklarına ve yurdumuzdaki müzik türlerine odaklanmış bir konu olduğu görülmektedir. Kosova ilköğretim 7. Sınıf müzik dersi programında, ‘yorumlama’ başlığı altında, ‘Arnavut halk ve sanat şarkıları yanı sıra

(Türkçe programda; Türk halk ve sanat şarkıları), diğer halkların şarkılarını yorumlama' özel hedefiyle kısmen benzeştiği görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabulunan 'Benim Ritim Kalıbım' konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında, 'yaratıcılık' başlığı altında 'Eserin yaşantılı dinlenilmesine göre yaratıcılık, hareket, mecazi ve sözlü ifade etme' konusu, 'Benimsenmiş müzik içeriklerini estetik ifade araçlarıyla, yaşantılı şekilde tekrar yorumlama' konusu, 'Şarkı ezgilerinin yaratılmasında değiştirmelerinde şarkıların ezgilerin yaratıcılığında ve onların bütünleştirilmesi için teşvik etmek' konusu, 'Çeşitli ses (vokal) ve enstrümantal eşliği yaratma' konusu ve 'Yorumlama niteliklerini değerlendirme ve ayırt ederken müzik olaylarını takip etme' konularıyla benzediği görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabulunan 'Çalgı Toplulukları' konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında'dinleme' başlığı altında, 'Orkestra çeşitleri-senfonik orkestra' konusu ve 'Oda müziği grupları ve enstrümantal solist formasyonları (toplulukları)', 'Öğrenciler, çeşit enstrümantal parçaları yorumlar' ' ve 'En tanınmış halk çalgılarını tanımak ve fark etmek' konularıyla vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan 'İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum' konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında'dinleme' başlığı altında kısmen 'Çalgıların ses renklerini ve onları kümelerde fark etme ve tanıma' konusuyla benzeştiği görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabulunan 'Müzikte Çok Seslilik' konusu, Kosova 7. sınıf müzik dersi programında, 'yorumlama' başlığı altında 'Tek, iki ve çok sesli sanat ve halk şarkıları yorumlama' konusu altında benzer şekilde vurgulanmaktadır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan 'Müzikte Dizi Kavramı ve Makamlar' konusu, Kosova 7. sınıf müzik dersi programında, 'dinleme' başlığı altında 'sistemleştirme' konusuyla benzer şekilde, 'Belirli müzik formları (rondo, varyasyonlar, sonat, senfoni, konserler)' konusuyla da form açısından kısmen benzer olarak, ve 'yorumlama' başlığı altında da 'Şarkılar yoluyla, ritmik-melodikte çeşit değişiklikleri tanıma(triola, senkop, sol-majör gamı, mi-minör, modal gamları)' konusuyla da kısmen vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programındabulunan 'Müziği Yaşıyorum' konusu, dinlenen müziklerle ilgili duygu ve düşünceleri ifade etmeye yönelik bir konu olarak

vurgulanmaktadır. Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bu konu, ‘yorumlama’ başlığı altında, dinlediği parçaları yorumlamaya yönelik olarak vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Dünyanın Müzik Renkleri’ konusu, Kosova ilköğretim 7.sınıf müzik dersi programında ‘Farklı dönem eserleri, bestecileri, tarzları, değişik müzik türleri’ konusuyla benzer şekilde, ‘Çalgıların ses renklerini tanıma ve onları kümelerde fark etme’ konusu ‘Orkestra çeşitleri-senfonik orkestra’ konusu ‘Oda müziği grupları ve çalgısal solist formasyonları (toplulukları)’ konusu ve ‘Şarkı çeşitleri bazılarının şarkı söylenme tarzı, ritmik ve melodi’ konularıyla da kısmen benzer şekilde vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan ‘Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri’ konusu , Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında ‘dinleme’ başlığı altında, ‘ Arnavut halk müziğinin (Türkçe programda; Türk halk müziği) temel niteliklerini tanırlar’ vurgusuyla müziksel etkinlikler (özel hedefler) kapsamında vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Kendi Ezgimi Oluşturuyorum’ konusu, Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında ‘yaratıcılık’ başlığı altında ‘Çeşitli ses (vokal) ve çalgısal eşliği yaratma’ konusu ile vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan ‘Gösteri Zamanı’ konusu ile müzik çalışmaları ve müzik grupları oluşturmaya yönelik vurgulanan bu konu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında birebir bulunmasa da, dersin amaçları içinde ‘neşe ve olumlu duygular sağlamak ve değişik müziksel etkinliklere karşı ilgi uyandırmak’ başlıca amaçların arasında vurgulanmaktadır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Ata’mı Dinliyorum’ ve ‘Atatürk’ün Türk Müziğine Verdiği Önem’ konularının birebir karşılıkları Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi eğitim programlarında bulunmamaktadır.

Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan ‘Şarkılar, konular, ezgiler, kanonlar, yeni ve bilinen tonalitelerdedir’ konusu Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında birebir olarak vurgulanmamış olsa da ‘müzikte çok seslilik’ konusu altında kısmen de olsa örtüşen ifadeler olduğu görülmektedir. Özellikle Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘müzikte çok seslilik’ konusu içinde, kazanım ile yapılan açıklama kısmında ‘kanonların yapısı hakkında genel bilgiler verilmeli ve iki sesli

kanonlar söylenmelidir' şeklinde yapılan açıklamada, Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersinde kullanılan söz konusu ifadeye benzer ifadeler olduğu görülmektedir.

Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan 'yorumlama' başlığı altındaki 'Şarkı söyleme şu şekilde olur: öğrencilerin becerilerine göre dinleyerek (taklit), notalı veya kombine' konusu ve 'Şarkı söylerken halk ve diğer çalgılar eşlik etmesi' konuları Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi eğitim programlarında birebir karşılığı olmasa da benzer ifadeler müzik ders kitaplarında farklı şekillerde görülmektedir.

Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında 'yaratıcılık' başlığıyla bulunan 'Eserin yaşantılı dinlenilmesine göre yaratıcılık, hareket, mecazi ve sözlü ifade etme',

'Benimsenmiş müzik içeriklerini estetik ifade araçlarıyla, yaşantılı şekilde tekrar yorumluyorlar', 'Şarkı ezgilerin yaratılmasında değiştirmelerinde şarkıların ezgilerin yaratıcılığında ve onların bütünleştirilmesi için teşvik etmek', 'Yorumlama niteliklerini değerlendirme ve ayırt ederken müzik olaylarını takip etme' konuları, Türkiye ilköğretim 7.sınıf müzik dersi programında 'gösteri zamanı' konusu altında kısmen benzer şekilde vurgulanmıştır.

5.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

5.7.1. Türkiye ve Kosova İlköğretim 8. Sınıf Müzik Dersi İçerik Yönünden Karşılaştırıldığında İçindeki Konularda Benzerlik Ve Farklılıklara İlişkin Bulgular

Türkiye İlköğretim 8. Sınıf Müzik Dersi konuları

- İstiklâl Marşı'mız
- 9/8'lik Aksak Ölçü
- Çalalım Söyleyelim
- Marşlarımız
- Atatürk
- Ses Değiştirici İşaretler
- Müzikte Diziler Ve Makamlar
- Senkop (Aksatım)
- Ritim Kalıbım
- Sanat ve Müzik

- Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri
- Geleneksel Türk Müzikleri
- Kendi Ezgimi Oluşturuyorum
- Müzikte Çok Seslilik
- Ezgilerimiz
- Atatürk Ve Müzik
- Uluslar Arası Müzikler

Kosova İlköğretim 8. Sınıf Müzik Dersi konuları

DİNLEME

Farklı dönem eserleri, bestecileri, tarzları değişik müzik türleri

Kantat, oratoryo, opera, operet, bale, düzenli oyunlar, müzikal, filmde müzik ve dram

Senfonik şarkısı

Homofonik ve polifoniğe ait eserler

Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar

Caz, rok, pop, rep, rege

YORUMLAMA

Tek, iki ve çok sesli sanat ve halk şarkıları, hafif müziği yorumlama

Şarkı, konu, ezgi, kanonlar bilinen ve yeni tonalitelere

Ritmik-melodik çeşit özellikleri; re-majör, si-minör modalite gamları

Vokal, çalgısalve vokal-çalgısalçeşitli parçalar

YARATICILIK

Şarkılar, ezgiler, konular kanonlar

Serbest seçme eserler

Melodi, ritim tamlamalar, değişmeler, şarkı, ezgilerin yaratılması

Çeşit vokal ve enstrümental eşlikleri

Müzik müsamereler, konserler ve okul temsilleri

8. sınıfa ait bulgular

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘İstiklâl Marşı’mız’ konusu, Kosova ilköğretim müzik dersi programında, 6. sınıf ders kitabında ilk sayfalarda vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘9/8’lik Aksak Ölçü’ konusu, birebir olarak Kosova eğitim programlarında bulunmasa da, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi kitabında, 21. sayfada da görüleceği gibi bazı eğitim müziği eserlerinde kullanıldığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Çalalım Söyleyelim’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘yorumlama’ başlığı altında ‘Tek, iki ve çok sesli sanat ve halk şarkıları, hafif müziği yorumlama’ , ‘Şarkı, konu, ezgi, kanonlar bilinen ve yeni tonalitelerde’ , ‘Ritmik-melodik çeşit özellikleri; re-majör, si-minör modalite gamları’ , ‘Vokal, çalgısalve vokal-çalgısalçeşitli parçaları’ konularıyla örtüşmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Marşlarımız’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik eğitim programındabirebir karşılığı olmasa da, 8. sınıf ders kitabının 9. sayfasında da görüldüğü üzere söz konusu içerik ile örtüştüğü görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Ses Değiştirici İşaretler’ konusu birebir olarak Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunmasa da müzik dersi kitabında eğitim müziği eserlerinde ses değiştirici işaretlerin kullanıldığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Müzikte Diziler ve Makamlar’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında, ‘yorumlama’ başlığı altında, ‘Ritmik-melodik çeşit özellikleri; re-majör, si-minör modalite gamları’ ve ‘yaratıcılık’ başlığı altında, ‘Melodi, ritim tamlamalar, değişmeler, şarkı, ezgilerin yaratılması’ konu başlıklarıyla kısmen de olsa olduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Senkop (Aksatım)’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabirebir konu başlığı olarak bulunmasa da, Kosova ilköğretim müzik dersi kitabının 10. sayfasında konu anlatımı ve örneği olduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındabulunan ‘Ritim Kalıbım’ konusu, ritim eşlik ve ritim yazma odaklı olarak değerlendirildiğinde, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi

programlarında ‘Melodi, ritim tamlamalar, değişmeler, şarkı, ezgilerin yaratılması’ ve ‘Çeşit vokal ve çalgıeşlikleri’ konularıyla, ‘yaratıcılık’ başlığı altında bulunduğu görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında, müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavramayı amaçlayarak vurgulanan ‘Sanat ve Müzik’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf programlarında, ‘dinleme’ başlığı altında ‘Farklı dönem eserleri, bestecileri, tarzları değişik müzik türleri’ ‘Kantat, oratoryo, opera, operet, bale, düzenli oyunlar, müzikal, filmde müzik ve dram’ konularıyla kısmen uyuştuğu görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri’ başlığıyla vurgulanan konu, halk türküleri odaklı vurgulanmış olup Kosova ilköğretim 6. Sınıf müzik dersi programlarında ‘dinleme’ başlığı altında ‘Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar’ konusuyla örtüştüğü görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Geleneksel Türk Müzikleri’ konusuyla vurgulanan konu, Kosova ilköğretim 8. Sınıf müzik dersi programlarında ‘Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar’ konusuyla vurgulanmaktadır.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Kendi Ezgimi Oluşturuyorum’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında ‘yaratıcılık’ başlığıyla ‘Şarkılar, ezgiler, konular kanonlar’ konusuyla benzediği görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Müzikte Çok Seslilik’ konusu, Kosova ilköğretim 8. Sınıf müzik dersi programlarında, ‘dinleme’ başlığı altında, ‘Senfonik şarkısı’ ve ‘Homofonik ve polifoniğe ait eserler’ konularıyla benzer olduğu görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Ezgilerimiz’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar’ konusuyla benzer olduğu görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Uluslar Arası Müzikler’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında, kısmen ‘Caz, rok, pop, rep, rege’ konusuyla ‘dinleme’ başlığında görölmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Atatürk’ ve ‘Atatürk ve Müzik’ konuları, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında bulunmamaktadır.

Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Müzik müsamereler, konserler ve okul temsilleri’ konusu, Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında ‘Gösteri Zamanı’ başlığıyla benzeşmektedir.

Kosova İlköğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Konuları

DİNLEME

20. yüzyılın besteci ve eserleri, müzik tarzların gelişimi, izlemcilik, neoklasik ve günün müziğinde yeni istemler

Milli medenimüzik sanatının gelişimi - eser ve besteci

19. yüzyılın müzik gelişimi - romantizm devri (programlı müzik , solo şarkı, minyatür, senfonik şiiri, romantik operası) müzikte empresyonizm (izlemcilik)

17.yüzyılda müzik gelişmeleri – klasisizm devrin besteci ve eserler (absolüt müziği, homofonia, sonata, senfoni, konser, opera)

17.yüzyılda müzik gelişmeleri – barok dönemi (polifoni, kantat, oratorio)

16.yüzyılın müzik gelişmeleri – rönesans dönemin besteci ve eserleri

Vokal, çalgısal ve vokal-çalgısal, halk müziği, halk polifonisi, oyun ve koreografi

Müzikal, caz, şanson, hafif müzik, rok;

YORUMLAMA

Sanat ve halk şarkısı – tek, iki ve fazla sesli

çalgısal, vokal-çalgısal ve vokal müziği eserlerinden ezgi konu ve bölümler

YARATICILIK

Şarkılar, konular, ezgiler;

Bütünlemeler, melo-ritmik değişimleri, şarkı ezgilerin yaratılması, vokal ve çalgısal eşlikleri;

Müzik görüntüleri

9. sınıfa ait bulgular

Türkiye, ilköğretim yılı 8 yıl olup, Kosova’ da ilköğretim 9 yıldır. Bu sebeple Kosova ilköğretim 9. Sınıf ile Türkiye ilköğretim eğitim programları karşılaştırma yapılamamıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kosova, eğitim yapısı olarak Arnavutça çoğunlukta olması ve etnik olarak bazı düzenlemeler olmasına rağmen gerek öğretmen sayısı gerekse eğitim materyallerinin yeterli sayıda olmamasından kaynaklı, özellikle birinci alt problemde uygulama yönünden bazı eksiklikler olduğu düşünülmektedir. Bu eksikliklerin en başında gelen öğretmen eksikliği en öncelikli çözülmesi gereken problemidir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda yapılacak olan araştırma, bir başka araştırma konusudur ve kesinlikle bu konuda araştırmaların olması eğitimde Kosova adına gerekli adımlarının atılması bakımından çok önemlidir. Ülkenin gelişmesi, öncelikle eğitim kalitesinin artmasıyla doğru orantılıdır. Ayrıca bu konu iki ülke için de geçerlidir. Bir ülke, ister gelişmiş ülke olsun, isterse gelişmekte olan ülke, eğitim sistemini her zaman yenilemek, ileriye götürmek zorundadır. Bunun en önemli yolu da araştırmalar yapmak, sorunları doğru çözmek için doğru problemlere odaklanmaktan geçer. En önemli şey hata olduğunu kabul etmektir. Eğer hata kabul edilirse problemin büyük bir bölümü çözülmeye başlanmıştır.

İlköğretim eğitim yapısı olarak iki ülkenin de farklı yapısal özellikleri bulunmaktadır. Bunlardan ilk bakışta göze çarpan Kosova'da 9 yıl, Türkiye' de ise 8 yıl olan ilköğretim süresi, en büyük farklılıklardan biridir. Türkiye eğitim yapısı, son zamanlarda değişik gelişmeler göstermekte olmasına rağmen, temel olarak eğitim süresi kendi içinde değişse de toplam eğitim süresi 8 yıl olarak son şeklini korumaktadır. Kosova eğitim sistemi ise, çeşitli ülkeler incelenerek taslak oluşturulmuş eğitim sistemleri, özellikle pilot okullarda denenmektedir. Bu gelişmelerin ülkenin eğitim geleceğine, dolayısıyla ülkenin geleceğine yapacağı katkı, gelecek nesiller adına yadsınamaz. Söz konusu gelişmeler iki ülke adına da yapılması için karşılıklı araştırmaların yapılması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar özendirilmeli, araştırma konusunda yapılacak adımlar desteklenmesi için özellikle

bürokratik alanlarda araştırmacıların zorluk yaşamaması için gerekli yardımlar sağlanmalıdır.

6.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 6,7,8 sınıf müzik dersi, dersin amaçları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklara ilişkin sonuç ve öneriler;

Türkiye ve Kosova ilköğretim 6,7,8. sınıf müzik dersi programları bulgularına göre, iki ülkenin de dersin amaçları yönünde benzerlikler bulunduğu gibi farklılıklar olduğu gözlenmiştir. İki ülkenin müzik dersi programları, mümkün olduğunca birbirine benzer şekilde karşılaştırılarak yapılan bu çalışmada Kosova müzik dersi öğretim plan ve programları, Türkiye müzik dersi ile karşılıklı incelenmiştir. Yapılan incelemede, Türkiye müzik dersi (1-8 sınıflar) öğretim programının temel yapısı içerisinde, öğretim programı, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluştuğu görülmektedir. Söz konusu boyutlar, Kosova müzik dersi programlarında, ‘uzak hedefler ve genel ve uzak hedefler’ olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma, ilköğretim 1. sınıftan 9. sınıfa kadar birbirine çok yakinken, ‘genel ve özel hedefler’ başlığıyla sınıflandırılan kısımlarda farklılıklar olduğu ortaya konulmuştur. Yapılan çalışmada, araştırmanın birinci alt problemine ilişkin gözlenen en büyük farklılık, Milli marş vurgusudur. Kosova’nın milli marşının sözsüz olması ve Avrupa’nın en genç ülkesi olması dolayısıyla ortaya çıkan bu fark, öğrencilere milli değerler aşılama anlamında büyük önem taşımaktadır. Ayrıca Türkiye müzik dersi programları bünyesinde bulunan Atatürk vurgusu, Türkiye’nin sadece eğitimine değil, ülkenin kaderine, hatta dünyanın gidişatına damga vuran, bir ulusu hasta adam olarak adlandırıldığı dönemler yaşarken gerekli atılımları atmaktan çekinmeyen Ulu Önder, Baş Öğretmen Atatürk’ün görüşleri ve fikirleri doğrultusu yetiştirilme adına büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma boyunca görülen en büyük farklılıklardan biri Atatürk’tür.

Türkiye müzik dersi programlarında vurgulanan ‘Milli birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak’ hedefi, özellikle birlik olmak açısından önemli bir hedefdir ve bünyesinde çeşitli etnik yapılar barındıran ülkelerin en çok ihtiyacı olan birlik vurgusu yapılmaktadır. Günümüzde özellikle çok uluslu toplumların ihtiyacı olan bu vurgu Kosova için başlıca hedeflerden biri olmalıdır. Bir ülke ne kadar ayrımlardan ayrımcılıktan uzak kalırsa, bir olursa, o denli yüksek yaşam kalitesine sahip olabilir. Ayrımcılık, hiçbir

ülkenin yararına değildir. Özellikle, tarihi boyunca çeşitli dönemler geçirip eğitim alanında bile sürekli ayrışmalara maruz kalmış Kosova, her ne kadar eğitim programlarında bu konuyu ‘Milli ve dünya müziğine karşı olumlu tutum oluşturmak’ olarak eğitim programında sınırlı olarak bulunduruyormuş gibi görünse de, bu konudaki adımlarını daha fazla atmalıdır.

6.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 6. Sınıf müzik dersi, dersin kazanımları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklara ait sonuç ve öneriler;

Yapılan araştırmada, Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi kazanımları ve Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi kazanımları sınıflandırılarak incelenmiştir. Kosova eğitim müfredatı, Türkçe eğitim de verilmesine rağmen, çoğunluk olan Arnavutça, araştırma süresince karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Birbirlerine yakın olan Türkçe ve Arnavutça eğitim programı içerisinde yerel olarak bazı etnik farklılıklar bulunmaktadır. Araştırma süresince bu farklılıklar göz önünde bulundurulmuştur.

Genel olarak 6. sınıf programında ilk göze çarpan, Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programının kazanımlar yönünden daha ayrıntılı olduğu görünmektedir. Bu bağlamda, Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programı, kazanımlar etrafında şekillenmiş, özellikle kendini ifade etme kazanımına büyük önem verilmiştir. Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi program ise olaya biraz daha yüzeysel olarak yaklaşmıştır.

Türkiye ve Kosova ilköğretim programları müzik dersi 6. sınıflar bünyesinde görülen en büyük farklılıklardan birisi, Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında buluna ‘İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler’ kazanımıdır. Daha önce de belirtildiği gibi, bir ülkenin milli marşı, ülke geleceği olan genç nesillerin milli duygular yönünden beslenmesi için çok önemlidir. Tabi ki Kosova’nın milli marşının sözsüz olması gözden kaçmamalıdır. Fakat birleştirici unsur, her zaman gelecek planlamasında en başta gelen prensip olmalıdır. Özellikle Kosova gibi genç ülkeler, özellikle etnik ayrımlar yüzünden yakın tarihinden ders çıkarmalı ve öğrencilerine bir olmayı öğretmelidir. Bu yönden Türkiye, her yönden olduğu gibi, müzik dersi adına da gerekli adımları atmış ve atmaya devam etmektedir.

Ayrıca, bir önceki sonuçlarda belirtildiği üzere, ‘Atatürk’ vurgusu, kazanımlar yönünden de büyük bir fark olarak görünmektedir. Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Atatürk’ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar’ kazanımı,

‘Atatürk’ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar’ kazanımı ve ‘Atatürk’ün müzikle ilgili görüşlerini anlamak için çeşitli kaynaklardan yararlanır’ kazanımı, Türkiye müzik dersi programlarının üstün yanlarından başında gelmektedir. Bu kazanımlar, her yönden olduğu gibi, Atatürk’ün müzik üzerine düşünce yapısını, öğrencilerin her yönden ülke tarihini anlaması ve Atatürk’ü anlaması adına, Türkiye müzik eğitimi programının öğrenciye kazandırdığı en büyük kazanımlardan birisidir.

Teknoloji kullanımı, son dönemlerde önemini artırmaktadır. Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında teknoloji kullanımı ile ilgili vurgu, Kosova müzik dersi programlarında görünmemektedir. Bu yönden Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programının farklılığı program üstünde görünmemesine rağmen, Kosova 6. sınıf programlarında ‘sanatsal-müziksel’ başlığı altında verilen “söylenecek şarkılar, şan ve çalgı eserleri ve senfoni eserleri” başlıklarıyla ve özellikle kitap ile birlikte verilen cd ile teknoloji kullanımının zaten var olduğu ve müzik dersi adına desteklendiği görülmektedir. Özellikle eğitiminde konusu olan istedik davranışlar güdüleme konusu, teknoloji kullanımı yönünden, öğrencileri doğru olan müzikler dinlemeye yönlendirme yönünden çok önemlidir. Bu konu, her ne kadar Kosova ders programları içerisinde yer almasa da, ses ve görüntü yönünden kitaplarla destekleniyor muş gibi görünse de, öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Teknolojinin doğru kullanımı, her konuda örnek olacak öğretmenin bu konuda yönlendirme ve davranışlarıyla öğrencilerin örnek alması adına önemlidir. Öğretmenler, öğrencileri doğru kaynaklara yönlendirmelidirler.

Bu konular dışında kalan kazanımlar iki ülke adına da ilköğretim 6. sınıf programlarında benzerlik göstermektedir.

6.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi, dersin kazanımları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklara ait sonuç ve öneriler;

6. sınıf müzik dersi programında olduğu gibi Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında, dinleme yorumlama ve yaratıcılık konuları başlık olarak vurgulanmış ayrıntılar söz konusu başlıklarla değerlendirilmiştir.

Daha önceki sınıflarda da olduğu gibi, Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında bulunan ‘İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler’ kazanımına ilişkin

öneriler daha önce ikinci alt probleme ilişkin sonuç ve önerilerde olduğu gibi görülmektedir.

Türkiye 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında vurgulanan ‘Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler’ kazanımının, benzer ifade olarak olsa bile marş söyleme kazanımının vurgusunun birebir karşılığı görülmemektedir. Burada ifade edilen toplum hayatında önemli yer tutan marşlar, milli birliğin sağlanması yönünden çok hassas olan bir konudur. Dikkat edilmesi gereken nokta, bu kazanımı vurgularken, Kosova, Türkiye’yi örnek alması gerekmektedir.

Türkiye ve Kosova 7. sınıf müzik dersi kazanımlarında bulunan halk müziği vurgusu, iki ülke adına da çok büyük önem arz etmektedir. Atatürk’ ün müzik eğitimi bakış açısı ile paralel olan halk müziği vurgusu ve Türkiye’nin müzik eğitimi atılımları, araştırmalar ile desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Kosova müzik eğitim programında bulunan halk müziği, Arnavutça programda Arnavut halk müziği, Türkçe programda ise Türk halk müziği olarak vurgulanmaktadır. Halk müziği konusu, programlar bünyesinde yeterliliği olması adına müfredeta yeni eğitim müzikleri katmak için araştırılması gereken konulardan biridir.

6.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi, dersin kazanımları yönünden karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklara ait sonuç ve öneriler;

Daha önceki sınıflarda da olduğu gibi, Türkiye ilköğretim 8. Sınıf müzik dersi programlarında bulunan ‘İstiklal Marşı’nı anlamına uygun söyler’ kazanımına ilişkin öneriler daha önce ikinci alt probleme ilişkin sonuç ve önerilerde olduğu gibi görülmektedir.

Aynı şekilde, Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan milli marş vurgusunun üstünde daha önceki maddelerde durulmuştur..

Türkiye ilköğretim 8. Sınıf müzik dersi programında, çok sesli müziğin eğitimi ile önemli yer tutan ‘Çok sesli örnekler seslendirir’ kazanımı’, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Polifonik ve homofonik ifadeleri ayırt eder ve tekrar tanır’ kazanımı ile dinleme başlığında vurgulanmıştır. Çok sesli müziğin, müziğin gelişimi için çok önemli olduğu düşünüldüğünde, bu kazanımın da farkındalık yaratma açısından çok önemli olduğu düşünülmektedir.

Her iki ülke adına da benzer olarak görülen kazanımlardan olan müzik eserleri sergileme, seslendirme, çalgı grupları oluşturma kazanımları, öğrencinin müziksel eğitimi için çok önemlidir. Müziksel eğitimin temelini oluşturan bu konunun aynı zamanda müzik dışında kalan konularda da öğrenciye katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Özellikle öğrencinin kendine güveni konusunda katkı sağlayacağı düşünülen konu hakkında sadece müzik alanında değil, tıp alanında da çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bu araştırmaların sadece öğrenciye değil, öğrenci velilerine de aktarılması, bu kapsamda önem arz etmektedir. Başka bir araştırma konusu olabilecek ‘velilerin müzik dersine bakış açıları’ bu bağlamda düşünülmektedir. Öğrenci, derste bazı eğitimler dolayısıyla çeşitli istendik davranışlarla geliştirebilir, fakat ders dışı aktivitelerde, özellikle evde geçirilen zamanda velilerin derse bakış açısından kaynaklı bazı sorunlar görülebilir. Not kaygısının olmaması, öğrenciye elle tutulur bir yetinin kazandırılmaması gibi bazı yanlış düşünceler, öğrenciye veli tarafından sadece müzik dersi adına değil, bütün gelişim çağı boyunca yanlış sonuçlar doğurabilecek bazı sorunlara yol açmasına neden olabilmektedir. Bu sebeple bu konu dikkat edilmesi gereken önemli ayrıntılardan biridir.

Temel müzik yazı ve öğelerinin kazandırılmasıyla ilgili vurgu, Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında daha ayrıntılı işlenmiştir. Her ne kadar bu vurgu Kosova müzik programlarında birebir vurgulanmayıp yüzeysel olarak geçilmiş olsa bile, incelenen ders kitaplarında söz konusu kazanıma ait bulgulara rastlanmıştır. Müzik yazı öğeleri, müziğin dili olarak düşünüldüğünde, o dilin öğretimi için gerekli düzenlemelerin yapılması, sadece öğrencinin müzik eğitimi için değil, aynı zamanda müziğin evrenselliği için de önemlidir.

İki ülke adına da benzer şekillerde görülen yaratıcılık ile ilgili kazanımlar, daha önce de belirtildiği üzere, sadece müziksel gelişim adına değil, öğrencinin yaratıcılığının her anlamda gelişmesi adına önemli yer tutmaktadır. Özellikle, küçük çocukları, ‘doğru temeller üzerine şekillendirmek’ gayesi, bu gayeye ulaşmak için de müzik eğitimi yoluyla yaratıcılıklarının geliştirilmesi, çok doğru yöntem olup müzik eğitiminin sırtladığı görev yadsınamayacak kadar büyüktür. Yaratıcılık, sadece müzik yaratıcılığı olarak düşünülmemeli, aynı zamanda kişisel bakış açısını geliştireceği gözden kaçmamalıdır. Program hazırlanırken özellikle dikkat edilen bu konunun uygulama yönünden de dikkate alınması, öğretmene düşen görevlerdendir.

Diğer sınıflarda da görülen bazı milli farklılıklardan biri, Türkiye ilköğretim 8. sınıf programında da, özellikle ‘Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder’ kazanımı görülmektedir. Milli duygunun geliştirilmesi adına vurgulandığı düşünülen bu kazanım,

Kosova ilköğretim 8. sınıf kazanımlarında, ‘Halk şarkılarının niteliklerini ayırt eder ve tekrar tanır’ kazanımıyla vurgulanmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan birisi, daha önce değinildiği gibi, Kosova’nın yıllardır uğraştığı etnik problemler dolayısıyla çeşitli baskılarla eğitim planlamalarının bazı boşluklarını doldurmaya çok fazla çaba harcamasını gerektiği olarak görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında, ‘Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar’ Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır’ ‘Kosova 8. sınıf müzik dersi programlarında ‘dinleme’ başlığı altında, ‘Değişik stil ve dönem bestecilerin dinlenen eserlerini tekrar tanırlar’ kazanımları, iki ülke adına da benzer kazanıma vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu kazanımların dışında da özel olarak bazı müzik stillerine yapılan vurgu bu kapsamda değerlendirilebilir. Çeşitli stil ve türlerdeki müzikleri ayırt etme kazanımı, öğrenciye müzik kültürü kazandırma açısından önemlidir. Eğitimin temeli olan öğrenciye belli davranışlar kazandırma vurgusu burada kendine önemli yer tutmaktadır. Bu bakımdan , Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur’ kazanımının benzer şekilde değerlendirildiği düşünülmektedir.

Kosova ilköğretim programlarının 9 yıl olmasından kaynaklanan farklılık, araştırmada bu noktada gözlenmektedir. Mümkün olduğunca benzer ifadelerin karşılaştırıldığı bu araştırmada Kosova ilköğretim 9. sınıf kazanımlar bulguları ortaya konulmuş olup, Türkiye ilköğretim programları 8 yıl olduğu için karşılaştırma yapılamamıştır.

Kosova ilköğretim 9. sınıf müzik dersi, diğer programlarda olduğu üzere, daha önce okutulan 8 yılın birikiminin devamı ve aynı zamanda bir sonraki eğitime geçişte uzmanlaşma öncesi ayrıntılı eğitim görme kapsamında olduğu düşünülmektedir. Her anlamda çeşitli ayrıntıları bünyesinde barındıran. 9. sınıf müzik eğitimi, bazı yönlerden öğrenciler açısından uygulama yönüyle dikkat edilmesi gerekmektedir. Burada önemli ayrıntı sadece teori olmamalı, öğrencinin ilgisi doğru yönlendirilmelidir.

6.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 6. Sınıf müzik dersi kitapları içerik yönünden karşılaştırıldığında içindeki konularda benzerlik ve farklılıklara ilişkin sonuç ve öneriler; Türkiye ve Kosova müzik eğitim programında, içerik ve konu bakımından teoride ilk bakışta bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Kosova'nın içerik ve konuları dinleme, yorumlama ve yaratıcılık başlıkları altında, Türkiye'nin ise, içerik ve konuları farklı başlıklar altında işleyip etkinlikler bölümünde ilgili dersi ayrıntılarla vurguladığı ilk göze çarpan farklılıktır.

Daha önce sonuçlarda da vurgulandığı üzere, milli marş konusu, Kosova programlarının en büyük eksiği olarak düşünülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında yazı ve öğelerinin kullanımını öğretme amacıyla vurgulayan 'Müziğin Dili' konusu, Kosova müzik eğitimi programı 6. sınıf programında 'Notal metnin anlamı' konusuyla 'Yorumlama' başlığı altında incelenmiştir. İki ülkenin de benzer vurguladığı konu, kazanımlarda müziğin dilini öğretme amacıyla yazılmıştır. Araştırmanın sınırları dışında kalan sınıflar olan ilköğretimin 6. sınıftan önceki yıllarda öğretilmeye başlanan notaları kapsayan bu konu, sadece teorik olarak değil uygulama yönünden de çeşitli öneme sahiptir. Çalgı çalmanın en önemli temellerinden birisi olan nota bilme konusu, konu ve kazanım olarak programlarda bulunsa bile, uygulamada yeteri kadar önem verilmediği, özellikle okuldan sonra unutulmuş nota adlarıyla kendini gösteren en büyük ispatlardan biridir. Bu konu her ne kadar başka bir araştırma konusu olarak görülse de, bu araştırma için alt problemler kapsamında vurgulanan başlıklarda incelenmiştir.

Nota konusu, iki ülkenin de programında çeşitli yönlerden incelenmiş olup söz konusu ayrıntıların ayrı başlıklar altında değerlendirildiği görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında 'Müzikte Çok Seslilik' konusu, birebir olarak Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında yer almasa da, konunun kitaplarda üstüne düğüldüğü görülmektedir. Bu konu, Türkiye müzik tarihinde çeşitli aşamalarda çeşitli adımların atıldığı bir konudur. Tarihsel anlamda müzik eğitiminde çokseslilik ayrı bir konu olarak düşünülse de, ilköğretim kitaplarında bu konuya yer verildiği için araştırma kapsamına kısmen de olsa girdiği düşünülmektedir. Yine de, müzik

eğitiminde çokseslilik konusu iki ülke adına da geliştirilmesi gereken bir konu olarak düşünüldüğü için bu konudaki araştırmalar, diğer araştırmalara da yararlı olacaktır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında ‘Yurdumuzdaki Müzik Türleri’ konusu, Kosova müzik eğitim 6. sınıf programında ‘Sesler ve topluluklar: solistler, ses toplulukları, korolar’ konusuyla, farklı eğitim müziği örnekleriyle benzer konular olarak vurgulandığı görülen konular, kendi kültürünü ve müziğini bilme bu kapsamda diğer müzikleri fark etme ve konu hakkında çıkarımlar yapabilme ve kendini geliştirebilme açısından öğrenci adına önemli konulardan olduğu görülmektedir. En yakından başlayarak uzağa doğru olan bu çember, genişledikçe öğrenci kendini diğer yönlerden de geliştirecektir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında vurgulanan ‘Müzik ve Dans’ konusu ve ‘Ritim kalıbı ile eşlik’ konuları Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik eğitimi programında, müzik etkinlikleri kapsamında ‘öğrencilerin oyuna ait(uygun) müzikte dans etmesi’ ve ‘Hareketli ve ritm hitabeleriyle şarkı söylenmesine eşlik etmesi’ ifadeleriyle vurgulanan bu konu, devinimsel olarak öğrencilere bazı davranışları geliştirme amacıyla yazılmış konulardandır. Öğrencilerin devinimsel hareketlerinin müzik yoluyla eğitilmesi, son zamanlarda, popüler konulardan biri olarak görülse de bu konudaki araştırmalara daha çok ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik eğitim programında ‘İnsan Sesinin Oluşumu’ konusu, fiziksel olarak öğrencilerin gelişimi sırasında, doğru şekilde davranarak ses gelişimine iyi yönde katkı yaptığı düşünülen bir konudur. Bu konunun Kosova müzik eğitim 5. Sınıf programında ‘genel ve özel hedefle başlığı’ altında, ‘vokal kültürünü geliştirmek’ hedefiyle vurgulandığı görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında, daha önceki sonuçlarda değinilmiş olan yaratıcılık konusu farklı başlıklar altında da olsa değinilmiştir.

Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programlarında birebir karşılığı bulunmayan konular olan ‘Çalgıeşliğinde şarkılar’ ve ‘Majör ve minörlerde şarkı ve ezgiler’ konuları Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında değinilmiş bir konudur. Uygulama yönünden Türkiye müzik dersi içinde var olabileceği düşünülen konu, ayrıntılı bir ifade olduğu için, ilk bakışta karşılaşılmaması var olmayacağını anlamına gelmemektedir. Her konuda olduğu gibi bu konuda da öğretmene eksikleri tamamlaması adına görev düşmektedir.

6.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi kitapları içerik yönünden karşılaştırıldığında içindeki konularda benzerlik ve farklılıklara ilişkin sonuç ve öneriler;

Diğer sınıflarda olduğu gibi Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında da vurgulanan ‘ milli marşımız’ konusuna daha önce de değinildiği gibi, Kosova ilköğretim 7. sınıf programında bulunmayan ama 6. sınıf kitabında sözsüz de olsa çok bulunan önemli bir konudur.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Müziği Öğreniyorum’ konusu, temel müzik yazı ve öğelerinin öğrenilmesi amacıyla yazılmış bir konu olduğu için, müzik eğitiminin temel yapı taşlarından olduğu düşünülmektedir. Bu konu farklı vurgularla olsa da Kosova müzik eğitim programı içinde de vurgulanmaktadır.

Müzikte kullanılan hızlılık ve gürlük basamaklarına ve yurdumuzdaki müzik türlerine odaklanmış olan ‘Müziği Çözümlüyorum’ konusu ayrıntılı bir vurgu olduğu için Kosova müzik dersi programlarında birebir karşılığı bulunmasa da uygulama olarak yapılacak araştırmalar, söz konusu vurgunun varlığını ispatlayacaktır .

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Benim Ritim Kalıbım’ konusu, isminden de anlaşılacağı üzere ritme odaklı bir konudur. Ritim kalıbı, müziğin temelini oluşturan, notaların yapı taşları, müzikte en az sesler kadar önemli olan bir olgudur. Müzik ders kitaplarının da incelenmesi sonucunda, yer verildiği gözlenmiş olan bu konu, müzik eğitimi adına görülen doğru yaklaşımlardan biridir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Çalgı Toplulukları’ konusu, Türk ve batı müziği çalgılarının fark edilmesi için görsel ve işitsel araçlarla desteklendiği görülmektedir. Özellikle Kosova müzik dersi kitaplarının yanında verilen işitsel araçların varlığı ile bu konunun iki ülke adına önem verildiği, buna rağmen, Kosova’nın konuyu daha önemli gördüğü düşünülmektedir. Uygulama açısından özellikle teknolojin gelişmesiyle çok daha faydalı olacak bu konu, öğrencilerin teknolojiyi doğru şekilde kullanımının başlangıcı olabilecektir.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘İnsan Ses Gruplarını Öğreniyorum’ konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında ‘dinleme’ başlığı altında kısmen ‘Çalgıların ses renklerini tanıma ve kümelerde fark etme’ konusuyla benzeştiği görülen konular, önceki konuda olduğu gibi yine işitsel araçların yardımıyla işlenecek konulardandır.

Türkiye ilköğretim 7.sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Müzikte Çok Seslilik’ konusu, Kosova 7. sınıf müzik dersi programında, ‘yorumlama’ başlığı altında ‘Tek, iki ve çok sesli sanat ve halk şarkıları yorumlama’ konusu altında benzer şekilde vurgulanan konular, daha önce de çok sesliliğin önemine değinilmiş olduğu gibi, özellikle uygulama yönünden çağın gerekliliğine ayak uydurulması adına öne çıkan konulardandır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Müzikte Dizi Kavramı ve Makamlar’ konusu, bazı makamsal müziklerin öğretilmesi bakımından düşünüldüğünde Kosova programlarında birebir olarak görülmeyen bir konudur. Bu konunun karşılaştırma bakımından doğru olmayacağı ve benzer ifadelerin karşılaştırılabileceği, benzemeyen ifadelerin ise mümkün olduğunca yakın ifadelerle inceleneceği için bu konu Kosova 7. sınıf müzik dersi programında, ‘dinleme’ başlığı altında ‘sistemleştirme’ konusuyla benzer şekilde, ‘Belirli müzik formları (rondo, varyasyonlar, sonat, senfoni, konserler)’ konusuyla da form açısından kısmen benzer olarak, ve ‘yorumlama’ başlığı altında da ‘Şarkılar yoluyla, ritmik-melodikte çeşit değişiklikleri tanıma(triola, senkop, sol-majör gamı, mi-minör, modal gamları)’ konusuyla da kısmen vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Müziği Yaşıyorum’ konusu, dinlenen müziklerle ilgili duygu ve düşünceleri ifade etmeye yönelik bir konu olarak vurgulanmaktadır. Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bu konu, ‘yorumlama’ başlığı altında, ‘dinlediği parçaları yorumlamaya’ yönelik olarak vurgulanmıştır. Dinlemenin sonucu olarak düşünülebilecek bu konular, müzik eğitiminin önemli aşamalarında olarak görüldüğü için, müziğe sınırlı yeteneği olanların bile yapabilmesi düşünülen bir konudur. Bu konu sayesinde, dinlenen müzik üzerine yapılan yorumlar daha doğru olacaktır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Dünyanın Müzik Renkleri’ konusu, Kosova ilköğretim 7.sınıf müzik dersi programında ‘Farklı dönem eserleri, bestecileri, tarzları, değişik müzik türleri’ konusuyla benzer şekilde, ‘Çalgıların ses renklerini ve onların kümelerde fark etme ve tanıma’ konusu ‘Orkestra çeşitleri-senfonik orkestra’ konusu ‘Oda müziği grupları ve enstrümantal solist formasyonları (toplulukları)’ konusu ve ‘Şarkı çeşitleri bazılarının şarkı söylenme tarzı, ritmik ve melodi’ konularıyla da kısmen benzer şekilde vurgulanan bu konular, daha önce belirtilen kendi çevresindeki müziğe yönelen vurguların sınırlarını geliştirmeye yönelik konulardır. Bu konunun başarısı, önceden vurgulanan kendi çevresindeki müzik vurgusunun başarısına bağlıdır.

Müzikte zamanlamanın ne kadar önemli olduğu ve bir çok şeyin zamanlama temelli olduğu burada bir kez daha gözler önüne serilmektedir.

Halk müziği konusunda daha önce belirtilenler paralelinde, Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri’ konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında ‘dinleme’ başlığı altında, ‘Arnavut halk müziğinin (Türkçe programda; Türk halk müziği) temel niteliklerini tanır’ vurgusuyla müziksel etkinlikler (özel hedefler) kapsamında vurgulanmıştır. İki ülkenin programında da benzer ifadeler yer verilerek, işitsel kaynaklar yardımı ile öğrencilere konunun daha iyi kavratılması ve öğrencinin gelişimi hedeflenmiştir.

Müzik dersinde yaratıcılık kapsamında incelenen Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Kendi Ezgimi Oluşturuyorum’ konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında ‘yaratıcılık’ başlığı altında ‘Çeşitli ses ve çalgısal eşliği yaratma’ konusu ile vurgulanmıştır. Burada öğrencilerin kullanacağı araçlar olan çeşitli ritim çalgılarıyla ezgi denemeleri yapmaları amaçlanmıştır.

Müzik çalışmaları ve müzik grupları oluşturmaya yönelik vurgulanan Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Gösteri Zamanı’ konusu, Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında birebir bulunmasa da, dersin amaçları içinde ‘neşe ve olumlu duygular sağlamak ve değişik müziksel etkinliklere karşı ilgi uyandırmak’ şeklinde başlıca amaçların arasında vurgulanmaktadır. Özellikle Türkiye programında vurgulanmak istenen, ses gruplarının oluşturulmasına yönelik isteğin artırılması ve müzik çalışmalarının sergilenmedir. Ayrıca aynı konu Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında ‘yaratıcılık’ başlığıyla bulunan ‘Eserin yaşantılı dinlenilmesine göre yaratıcılık, hareket, mecazi ve sözlü ifade eder’, ‘Benimsenmiş müzik içeriklerini estetik ifade araçlarıyla, yaşantılı şekilde tekrar yorumlama’, ‘Şarkı ezgilerinin yaratılmasında değiştirmelerinde şarkıların ezgilerin yaratıcılığında ve onların bütünleştirilmesi için teşvik etmek’, ‘Yorumlama niteliklerini değerlendirme ve ayırt ederken müzik olaylarını takip etme’ başlıklarıyla benzer ifadelerle de vurgulanmıştır.

Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Ata’mı Dinliyorum’ ve ‘Atatürk’ün Türk Müziğine Verdiği Önem’ konularının birebir karşılıkları Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi eğitim programında bulunmamaktadır.

Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Şarkılar, konular, ezgiler, kanonlar, yeni ve bilinen tonalitelerdedir’ konusu Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi

programında birebir olarak vurgulanmamış olsa da ‘müzikte çok seslilik’ konusu altında kısmen de olsa örtüşen ifadeler olduğu görülmektedir. Özellikle Türkiye ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘müzikte çok seslilik’ konusu içinde, kazanım ile yapılan açıklama kısmında ‘kanonların yapısı hakkında genel bilgiler verilmeli ve iki sesli kanonlar söyletilmelidir’ şeklinde yapılan açıklama benzer ifadelerin kullanıldığını göstermektedir.

Kosova ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘yorumlama’ başlığı altındaki ‘Şarkı söyleme şu şekilde olur: öğrencilerin becerilerine göre dinleyerek (taklit), notalı veya kombine’ konusu ve ‘Şarkı söylemede halk ve diğer çalgılar ile eşlik eder’ konuları Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi eğitim programında birebir karşılığı olmasa da benzer ifadeler müzik ders kitaplarında farklı şekillerde görülmektedir. Kosova müzik dersi programlarında zaman zaman görülen bu gibi ayrıntılı ifadeler, Türkiye müzik dersinde de işlendiği ama ayrıntılarının bulunmadığı şeklinde yorumlamaktadır.

6.7. Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Türkiye ve Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi kitapları içerik yönünden karşılaştırıldığında içindeki konularda benzerlik ve farklılıklara ilişkin sonuç ve öneriler;

Her ne kadar ilköğretim 8. sınıfın Türkiye eğitim sisteminde ilköğretimin son sınıfı, Kosova ilköğretim sisteminde sondan bir önceki sınıfı olarak gözükse de, Kosova ilköğretim 9. sınıfın önceki yılların tekrarı niteliğinde olmasından kaynaklı bir durum ortaya çıktığı için, 8. sınıflar birbirine benzemektedir.

Türkiye eğitim programındaki milli marş konusundaki hassasiyet, Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında da dikkat çekmektedir. ‘İstiklâl Marşı’mız’ konusu ile vurgu yapılan programın ilk ders konusu, Kosova ilköğretim müzik dersi programında, 6. Sınıf ders kitabında ilk sayfalarda vurgulamaktadır. Ayrıca, Türkiye ilköğretim 8. Sınıf programında bu konuyla, anlamlı olarak söyleme, müzik çalışmalarını sergileme, ses ve çalgı grupları oluşturma gibi hedefler belirlenmiştir.

Türk müziği içerisinde sık sık kullanılan ritimler olan aksak ritimler, Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında ‘9/8’lik Aksak Ölçü’ konu başlığı ile vurgulanmış olup, Kosova eğitim programında konu başlığı olarak birebir bulunmamaktadır. Bu duruma rağmen 8. sınıf müzik dersi kitabının 21. sayfasında benzer bir ritmin varlığı gözlenmiştir. Ses ve çalgı gruplarının oluşturulması amacıyla hazırlanmış olan Türkiye ilköğretim 8.

sınıf müzik dersi programında ‘Çalalım Söyleyelim’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘yorumlama’ başlığı altında ‘Tek, iki ve çok sesli sanat ve halk şarkıları, hafif müziği yorumlama’, ‘Şarkı, konu, ezgi, kanonlar bilinen ve yeni tonalitelerde’, ‘Ritmik-melodik çeşit özellikleri; re-majör, si-minör modalite gamları’, ‘Vokal, çalgısal ve vokal-çalgısal çeşitli parçaları’ konularıyla örtüşmektedir. Özellikle Türkiye eğitim programının söz konusu vurgunun, ritim çalgıları, blok flüt, org, melodika vb. araçlarla derinleştirildiği görülmektedir.

Milli coşkuyu ve kahramanlık duygularını içeren marşların da yardımıyla Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında öğretilmek istenen ‘Marşlarımız’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik eğitim programında birebir karşılığı olmasa da, 8. sınıf ders kitabının 9. sayfasında da görüldüğü üzere söz konusu içerik ile örtüştüğü görülmektedir.

Temel müzik yazılarının öğretilmesinin hedeflendiği, Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Ses Değiştirici İşaretler’ olarak bulunan konu, birebir olarak Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında bulunmasa da temel müzik yazılarının öğretilmesine yönelik konuların bulunduğu ve müzik dersi kitabında eğitim müziği eserlerinde ses değiştirici işaretlerin kullanıldığı görülmektedir.

Türk müziğinin karakter yapılarından olan ve Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Müzikte Diziler ve Makamlar’ başlığı altında vurgulanan makamsal müzik konusu, Kosova ilköğretim 8. Sınıf müzik dersi programlarında, Türkçe ders kitabında bulunmakla beraber ders programında makamsallık yönünden vurguya değinilmeyip ‘yorumlama’ başlığı altında, ‘Ritmik-melodik çeşit özellikleri; re-majör, si-minör modalite gamları’ ve ‘yaratıcılık’ başlığı altında, ‘Melodi, ritim tamlamalar, değişmeler, şarkı, ezgilerin yaratılması’ konu başlıklarıyla kısmen de olsa olduğu görülmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında bulunan ‘Senkop (Aksatım)’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında birebir konu başlığı olarak bulunmasa da, Kosova ilköğretim müzik dersi kitabının 10. sayfasında konu anlatımı ve örneği görülmektedir. Programların bazı durumlarda daha özel olmasından kaynaklı örnek, bu konuda da öne çıkmaktadır.

Ritimsel olarak bilenen müziklere eşlik yazma hedefiyle hazırlanmış olan Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programındaki ‘Ritim Kalıbım’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Melodi, ritim tamlamalar, değişmeler, şarkı, ezgilerin yaratılması’ ve ‘Çeşit vokal ve çalgı eşlikleri’ konularıyla, ‘yaratıcılık’ başlığı altında

bulunduğu gör÷lmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi, nota ile beraber müziğin en önemli unsurlarından biri olan ritim, öğrencilerin müzik eğitimleri boyunca doğru öğretilirse, öğrencinin kendisini devinimsel olarak daha iyi ifade etmesini sağlayacak bir araç olacaktır.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında, müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavramayı amaçlayarak vurgulanan ‘Sanat ve Müzik’ konusu, Kosova ilköğretim 8. Sınıf programında, ‘dinleme’ başlığı altında ‘Farklı dönem eserleri, bestecileri, tarzları değişik müzik türleri’ ‘Kantat, oratoryo, opera, operet, bale, düzenli oyunlar, müzikal, filmde müzik ve dram’ konularıyla kısmen uyuştuğu gör÷lmektedir. Müziğin, bir bilim olarak düşün÷l÷p çeşitli incelemeler yapıldığı araştırmalarda, karşılıklı bilimler olarak etkileşimler gör÷lmüştür. Özellikle öğrencinin erken eğitim dönemlerinde uygulanması için araştırmaların yapılması gereken bu konu, araştırmacılar için merak konusu olmuştur. Çeşitli ispatlarla başarılarla dayanan bu konunun sonuçları, son zamanlarda önemini artırmaktadır.

Halk müziğinin önemine vurgu yapılarak hazırlanan ve Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Türkülerimizin Yaşanmış Öyküleri’ başlığıyla vurgulanan konu, Kosova ilköğretim 6. sınıf müzik dersi programında ‘dinleme’ başlığı altında ‘Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar’ konusuyla örtüştüğu gör÷lmektedir. Halk türkülerinin sahip olduğu önem daha önce de vurgulandığı üzere çok büyüktür. Tarihsel geçmişı tanıma gibi bazı kültürel yaşanmışlıkların hedeflendiği bu konu Atatürk’ ün de eğitim için attığı adımlardan sadece birisidir. Ayrıca bu konu Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Geleneksel Türk Müzikleri’ konusuyla da vurgulanmış, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ise ‘Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar’ konusuyla daha öncekine benzer ifade geliştirilmiştir. Aynı konuya benzer şekilde vurgulanan Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersindeki ‘Ezgilerimiz’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘Yöresel halk şarkıları ve aynı biçimde bestelenen şarkılar’ konusuyla benzer olduğu gör÷lmektedir.

Türkiye ilköğretim 8.sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Kendi Ezgimi Oluşturuyorum’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında ‘yaratıcılık’ başlığıyla ‘Şarkılar, ezgiler, konular kanonlar’ konusuyla benzediği gör÷lmektedir. Öğrencinin kendi ezgisini oluşturmasının yanı sıra, ezgiyi öğrenciye seslendirebilme kazanımı sağlayacak olan bu konu, müziksel yaratıcılık seviyesinin yükseltilmesi için önemlidir.

Çokseslilik eğitime yönelik daha önceki sınıflarda yapılan çalışmaların devamı niteliğinde olan ve Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Müzikte Çok Seselilik’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında, ‘dinleme’ başlığı altında, ‘Senfonik şarkısı’ ve ‘Homofonik ve polifoniğe ait eserler’ konularıyla benzer şekilde vurgulanmıştır. Ders araçlarında çeşitli tek sesli ve çok sesli işitsel kaynaklardan yararlanıldığı konu seviyeye uygun kolay ve çok sesli eserler verilmesi öğrencinin konuyu daha iyi anlaması açısından önem arz etmektedir.

Dinlemeye yönelik ve çalmaya yönelik beğeni ve hoşlanma seviyesini yükseltmeyi hedefleyen Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında vurgulanan ‘Uluslar Arası Müzikler’ konusu, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında, kısmen ‘Caz, rok, pop, rep, rege’ konusuyla ‘dinleme’ başlığında görülmektedir. Bu konuların özellikle öğrencilerin doğru müzikleri dinlemeye yönlendirilmesi müzik eğitiminin amacına ulaşması anlamına gelmektedir.

Türkiye ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programlarında vurgulanan ‘Atatürk’ ve ‘Atatürk ve Müzik’ konuları, Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında bulunmamaktadır. Atatürk’ün yeni müzik kurumlarının açılmasında ve müzik sanatçılarının yetiştirilmesindeki önderliğinin örneklerle açıklamasına yönelik olan bu konu, Atatürk gibi bir dünya liderinin eğitime yaptığı katkı bakımından sadece Türkiye değil aynı zamanda diğer ülkeler için de inceleme yapılması gereken bir konu olduğu için, bu konu Kosova için de incelenmelidir.

Kosova ilköğretim 8. sınıf müzik dersi programında vurgulanan ‘Müzik müsamereler, konserler ve okul temsilleri’ konusu, Türkiye ilköğretim 7. sınıf müzik dersi programlarında ‘Gösteri Zamanı’ başlığıyla benzeşmektedir.

6.8. Öneriler

1. Avrupa’nın en genç ülkesi olan Kosova’nın, etnik bakımdan çok çeşitli olması sebebiyle eğitimde hali hazırda olan ve daha sonrasında oluşacak eksiklikler dikkate alınmalı, özellikle eğitim planlamaları yapılırken , ülkenin geleceği göz önünde bulundurulmalı, sahip olunan bu çeşitliliğin zenginlik olarak kullanılması için, eğitim araştırmalarına daha fazla önem verilmelidir. Bu bağlamda, Cumhuriyet döneminde Atatürk’ün, Türkiye’nin eğitim sistemi için attığı adımlar teker teker incelenmeli, Kosova adına uyarlamalar yapılmalıdır.

2. Eğitim alanında önde olan ülkeler, karşılaştırmalı eğitim alanında çalışmalar yapılarak incelenmelidir. Araştırmacıların bu konuya öncelik vermesi için gerekli teşvikler yapılmalı, maddi ve manevi olarak imkanlar sağlanmalıdır.
3. Kosova'nın eğitim sistemleri içerisinde görülen en büyük sorunlardan biri de Kosova adına milli birlik ve beraberliğin sağlanmasına yönelik bazı eksiklikler bulunmasıdır. Bu eksiklerin en büyük sonuçlarından olan etnik ayrılık, bir ülke adına en istenmeyen durumlardan birisidir. Kosova'nın en büyük ihtiyacı olan birlik ve beraberlik olgusu, kitaplarda ve programlarda öğrencilere aşılanmalı ve geleceğin kendi ellerinde olduğu sık sık hatırlatılmalıdır.
4. Ülkelerin eğitimle daha ileri noktalara getirileceği unutulmamalıdır. Kosova, yakın tarihinden ders çıkarmalı, bağımsızlığını alırken oluşan etnik çatışmaların olmaması için, eğitim konusunda milli marşı kullanmalıdır. Milli marş, bir ülkenin birleştirici olgularından bir tanesidir. Bu sebeple, bu olgu her sınıfta vurgulanmalıdır.
5. Her iki ülke adına da, karşılıklı olarak ders programlarının eksik yönleri ortaya konmalı, üstün yönleri öne çıkarılmalı ve eksiklikler bu kapsamda düzeltilmelidir.
6. Ders plan ve programları yeterliliklerini, sadece teorik olarak düşünmek yanlıştır. Özellikle müzik eğitimi gibi uygulamalı derslerde önemli olan şey, bilgi ve bu bilgiyi işleyebilme olarak düşünülmelidir. Bilgiyi salt halde sunmak, zamanla unutulacağı için, konuyu öğrenmek uzun ve sıkıcı olacaktır. Bilginin, kullanılacak yer ve kullanma şekillerinin çok daha iyi ve öğrencinin de işleme yeteneğini geliştirecek bir şekilde öğrenciye aktarılması, hem sağlam temellere oturtulmuş taslakların gelişmesi, hem de verilen bilginin sıkıcı olmamasını sağlar. Bu sebeple, ders programlarında uygulama yönü öne çıkarılmalıdır.
7. Müzik eğitimi kapsamında öğrenci değişim programları düzenlenmeli, bunların yanında müzikal gösteriler planlanmalı ve bu planlamalar, programlarda daha fazla yer almalıdır. Eğitim sadece teorik olarak düşünülmemelidir. Değişim programları ve müzikal gösteri sayesinde, teorinin eksik kaldığı noktalar, uygulamalı olarak tamamlanarak, öğrencinin kendine olan güvenini kat kat artırabilmekte ve hayatının temellerini sağlamlaştırabilmektedir. Bu temeller, sadece müzik eğitimi açısından değil, aynı zamanda özgüven odaklı da olduğu için, öğrencinin bütün dersleri iyi yönde etkilenmekte ve etkili sonuçlar görülebilmektedir.

8. Bu araştırmanın dışında kalmış gibi görünen, aslında eğitimin en büyük sorunlarından olan öğretmen yetersizliği, iki ülke adına da büyük önem teşkil etmektedir. Eğitimin neferleri olan öğretmenlerin sayısı, sadece müzik dersi için değil, diğer dersler için de artırılmalıdır. Sayılar artırılırken kaliteden ödün verilmemeli, öğretmenlik mesleği yaşam kalitesi açısından yukarılara taşınmalıdır. Özellikle öğrenciler için rol model olacak öğretmenler yetiştirilmelidir.
9. Öğretmen sayıları gibi önemli olan diğer konulardan birisi de öğrenci sayılarıdır. Müzik dersi gibi uygulamalı dersler, kalabalık sınıflarda değil, daha az sınıflarda en üst faydaya ulaşır. Öğrenci, kendisine sıra gelmesini beklerken dikkatinin dağılması sonucu dersten sağlayacağı fayda çok alt düzeylere ineceği için hem öğretmenden üst düzey faydayı sağlamak, hem de öğrenciye verilebilecek en kaliteli bilgiyi vermek, çok zor olacaktır. Bu sebeple gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
10. Programlar geçici değil, kalıcı olmalıdır. Bunun içinde yapılması gereken en önemli şey, programın kalıcı olabilmesini sağlayabilecek kadar yüksek kaliteli olmasını sağlamaktır. Programlar, eğitimin yol haritalarıdır. Yol haritası sürekli değişirse, problemler olabilmektedir. Bunlar da dikkate alınarak kalıcı çözümler bulunmalı, öğrencilerin en uygun fayda sağlayabileceği ve en etkin öğretme ve öğrenme yöntemlerinin sistemin içine katılabilesinin önemi unutulmamalıdır. Özellikle sürekli değişen sistemler, sistem içindeki öğretmenleri tükenmişlik sendromuna itmekte ve öğrencilerin odaklanması gereken konular konusunda kafalarının karışmasına yol açmaktadır. Sistemlerin değişmesi zorunlu ise de, planlamalar çok düzgün yapılmalıdır.
11. Ulusal ve uluslar arası eğitim araştırmaları desteklenmeli, özellikle karşılıklı anlaşmalarla eğitim sistemleri güçlendirmelidir.
12. Yapılacak araştırmaların birçoğu zaman ve ekonomik engellere takılmaktadır. Araştırmalar, gerek ekonomik açıdan gerekse bürokratik açıdan desteklenmelidir. Özellikle yabancı ülkelerde yapılan araştırmalar, bürokratik engeller yüzünden kimi zaman ertelenmekte kimi zaman ise iptal edilmektedir.
13. Kosova’da eğitim müfredatı, özellikle Türkçe eğitim, Türkiye tarafında desteklenmelidir. Çeşitli dallarda araştırmalar yapılmalı, alanların eksiklikleri özel olarak belirlenmelidir. Araştırma’nın yapıldığı süre boyunca Kosova müzik dersi uygulamalı olarak incelenmiş ve Türkçe eğitim konusunda en büyük eksikliklerin,

başta öğretmen eksiği olmak üzere, Türkçe kitap ve materyal azlığı olduğu gözlemlenmiştir. Bu eksiklik karşılıklı olarak düzeltilmelidir.

14. Türkiye’de müzik eğitimi alanında araştırmalar çoğaltılmalıdır. Özellikle eğitimde başarılı olan ülkelerin eğitim programları incelererek, karşılaştırmalı incelemeler ve araştırmalar yoluyla en fazla fayda sağlanması için çalışılmalıdır.
15. İki ülke adına da görülen eksiklerden olan ortak ve büyük bir eksiklik de, ders saatinin haftalık sadece 1saat olmasıdır. Bu eksiklik, müzik eğitimi adına göz ardı edilmemesi gereken bir konudur. Bu kadar kısa zaman içerisinde, teorik dersler bile zorken, müzik dersinin hakkıyla yapılmasını beklemek büyük bir yanıltır. Örneğin çalgı eğitimi, uygulamalı olması gereken bir konudur ve her öğrenciye zaman verilmesi gerekir. Fakat bu kadar kısa bir süre içinde öğrenciye sıra gelmemekte ve kaliteli eğitim gerçekleşmemektedir.
16. Hiçbir ders bir diğerinden daha önemli değildir. Öğrenciler sınav kaygısıyla bir takım yarışlara zorlanırken, bazı şeyler göz ardı edilmektedir. Çocukluk çağında gelişim açısından çok önemli olan müzik eğitimi, sınav kaygısı sebebiyle önemini yitiriyormuş gibi görünmektedir. Gelişmiş toplumlar, müzik eğitimini ön plana çıkararak eğitimde başarı sağlarken, iki ülke adına da bu konuda birtakım eksiklikler ön plana çıkmaktadır.
17. Müzik eğitimini daha çekici hale getirmek için bir dizi çalışmalar yapılmalıdır. Bunlar, gerek ülke içinde öğrenciler için özel düzenlenecek çeşitli müzik festivalleri, gerekse ülke dışında ortak müzik gösterileri ile hem öğrencinin ufku genişletmeye yönelik hem de müzik eğitimi açısından eşsiz bir yöntem olacaktır. Farklı ülkelerle yapılacak ortak çalışmalar, gerekli destek verildikten sonra, her zaman öğrenciler için çekici olacaktır ve öğrenciler yerine konması çok zor olan tecrübeler kazanacaklarıdır. Ayrıca ülke içinde de yapılması önerilen müzikal gösteriler, yurt dışı gösterilerin küçük bir ayağı olma niteliğini taşıyabilecek olup, öğrenciye temsil yetkisi kazandırabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acemoğlu, Y. (2006).*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyetindeki güzel sanatlar liselerinde okutulan piyano dersi öğretim programlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa
- Akyüz, Y. (2008).*Türk eğitim tarihi*.(13. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Akyüz, Y. (2014).*Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Binbaşoğlu, C. (1988).*Eğitime giriş*. Ankara:Binbaşoğlu
- Brina, N. (2011).*Kosova'daki Türk sınıf öğretmenlerinin mesleki sorunları*. Yüksek lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne:
- Canhasi, S. (2014).*Osmanlı hakimiyeti döneminde Mitroviça' da Türkçe eğitim*. Türk Dilve Edebiyat BölümüPristine Üniversitesi, PristineKosova<http://79.123.169.199/ojs/index.php/Kefdergi/article/view/360sayfasından> erişilmiştir.
- Çelik, S. (2009).*Kosova'da Türkoloji eğitimi Hacettepe Üniversitesi*, Ankara <http://www.iacd.or.kr/pdf/journal/13/Binder11.pdf>sayfasından erişilmiştir
- Eskioğlu, I. (2007).*Türkiye ile Kanada, Norveç, ABD, Avustralya ve Avusturya yükseköğretim sistemleri içinde lisansüstü müzik eğitimi programlarının karşılaştırılması*, Doktora tezi.Ankara<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jspsayfasından> erişilmiştir.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi: Kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal
- Kalyoncu, N. (1996).*Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümlerinde piyano öğretim programlarının hedeflerine ulaşma durumu*. Yüksek lisans tezi,Bolu<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> erişilmiştir.

- Koro, B.,& Durmuşçelebi, M. (2012).XX. *Yüzyılda Kosova’da Türkçe öğretim programlarının uygulanması* Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 32 Yıl:2012/1 (s.137-154)http://sbedergi.erciyes.edu.tr/sayi_32/8-137-154.pdfsayfasından erişilmiştir.
- Kılbaş, M. (2007).*Türkiye ile Avrupa Birliği ülkelerinde müzik öğretmeni yetiştirme programlarının karşılaştırılması. (Almanya, Avusturya ve Polonyaörneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kosova Cumhuriyeti Eğitim, Bilim Ve Teknoloji Bakanlığı.(2016). Kosova eğitim sistemi yapısı <http://masht.rks-gov.net/uploads/2015/05/tab1-8-o.pdf>sayfasından erişilmiştir.
- Kosova Cumhuriyeti Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı.(2016). Kosova eğitim istatistikleri https://masht.rks-gov.net/uploads/2015/07/statistikat2014-15compressed_1.pdfsayfasından erişilmiştir.
- Kosova Cumhuriyeti Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı.(2016). Kosova eğitim istatistikleri https://masht.rks-gov.net/uploads/2015/07/statistikat2014-15compressed_1.pdfsayfasından erişilmiştir.
- Kosova Cumhuriyeti Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı.(2016). 2015-2016 eğitim öğretim yılı çalışma takvimi <https://masht.rks-gov.net/en/kalendari-1>sayfasından erişilmiştir.
- Nebi, G. (2005). *Makedonya ve Türkiye ilköğretim okulları 6, 7 ve 8. sınıflarda okutulan müzik ders kitaplarındaki eğitim müziği eserlerinin karşılaştırmalı incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bolufile:///C:/Users/asd/Downloads/188063.pdfsayfasından erişilmiştir.
- Odabaş, H. (2004). *İnternet tabanlı uzaktan öğretim modelinin bilgi hizmetlerine yönelik yükseköğretim programlarında kullanımı*. Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumu’nda sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Okumuş, S Yılmaz, S Akbaş, Ö (2013) *Kosova' da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve Yunus Emre modeli*http://www.turkcede.org/images/makaleler_pdf/YTO/kosovada-yabanci-dil-olarak-turkce-ogretimi-ve-yunus-emre-modeli.pdf_sayfasindanerişilmiştir.
- Özgül, İ. (2006).*Türkiye' de ilköğretim müzik dersi programlarının çözümlenmesi*.
http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/%C3%96ZG%C3%9CL-%C4%B0lhan-T%C3%9CRK%C4%B0YE%E2%80%99DE-%C4%B0LK%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M-M%C3%9CZ%C4%B0K-DERS%C4%B0-%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M-PROGRAMININ-%C3%87%C3%96Z%C3%9CMLNEMES%C4%B0.pdf_sayfasindanerişilmiştir.
- Say, A.(2001).*Müzik tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Sönmez, V. (2003).*Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Anı.
- Tatlı, S. (2010).*Türkiye ve İngiltere İlköğretim 4. ve 5. Sınıflar müzik dersi öğretim programlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.(2015).Milli eğitim bakanlığı teşkilat şeması. 19.04.2016 tarihinde http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2015_2016.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. (2015).*Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Bütçesi*.http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_orgun_egitim sayfasından erişilmiştir.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü. (2015). 2015-2016 *Eğitim Öğretim Yılı Çalışma Takvimi*<http://ankara.meb.gov.tr/www/2015-2016-egitim-ogretim-yili-calisma-takvimi/icerik/754?&topeStarEhJUS=1> sayfasından erişilmiştir.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitiminde kavramlar- ilkeler-yaklaşımlar*.(3. Basım) Ankara: Müzik.
- Uçan, A. (1996).*İnsan ve müzik/insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi

Ünalan, S.& Öztürk, H., (2008). İslâmiyet'ten önce Türklerde eğitim ve öğretim.*Fırat Üniversitesi. İlahiyat fak. Dergisi*,13,2.

Yılmaz,N. (1994).*Türkiye'deki ilk ve orta okullardaki müzik eğitimi ile Bulgaristan'daki ilk ve orta okullarda müzik eğitiminin karşılaştırılarak incelenmesi*.Yüksek lisans tezi,Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı. Ankara.

EKLER

EK-1. Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

YILLIK PLAN

İlköğretim kurumlarında belirli gün ve haftalar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı) ile ilgili kazanım ve etkinlikler bu zamanlara denk gelen haftalarda işlenecektir. Burada yer almayan diğer belirli gün ve haftaların kullanılmasına, anılmasına (kurumların tür, seviye, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özelliklerine göre) okul yönetimleri karar verecektir.

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ					
OKUL ADI: SINIF:					
HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR
2 HAFTA	40'40'	MİLLÎ MARŞIMIZ	A.1. İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söyler.	İstiklâl Marşı'nın miniör tonda kayıtlarını bulundugu CD	
2 HAFTA	40'40'	MÜZİĞİN DİLİ	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (doğ-doğ). A.3. Öğrendiği notaları seslendirir.	"doğ-doğ" aralığında yazılmış olan ezgi örnekleri, flüt, melodika, org, piyano vb. çalgılar	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Uzama bağı, hece bağı, "doğ-doğ" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzama noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımı sağlayan etkinliklerle ilgili geçici hâle getirilmelidir. A.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde öğrencilere; "doğ-doğ" arasındaki sesleri, çalgıları ve kendi seslerini kullanarak algılamalarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. B.1 → A.3
2 HAFTA	40'40'	ON ALTILIK NOTALAR	B.1. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır (On Altılık Notalar).	Ritim kartları, makas vb.	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Uzama bağı, hece bağı, "doğ-doğ" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzama noktası verilmelidir. B.1 → A.3
2 HAFTA	40'40'	ATATÜRK	A.7. Atatürk'le ilgili marşları, şarkıları anlamalarına uygun seslendirir. A.6. Seslendirdiği müziklerde hız ve gürültü basamaklarını uygular.	Atatürk'le ilgili belirli gün ve haftaları kapsayan şarkı, marşlar ve fotoğraflar. "Ata'm" ve "Atatürk'ü Anış" marşları, Atatürk konulu görsel, CD, mp3 çalar vb.	A.7. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Dialeme/İzleme" Öğrenme Alanı: Şiir, türkî, şarkı türlerinde metinler ezberler. Uyarı: 10 Kasım Atatürk'ü Anma Törenlerinde ve Millî bayramlarda bu kazanıma yer verilmelidir. A.6. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Öğrenilen hız ve gürültü tertimlerini birlikte uygulayabilmeye çalışılmasına yer verilmelidir. Ders İçi İlişkileştirme: "Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.", "Öğrendiği notaları seslendirir" kazanımları ile ilişkilendirilmelidir.

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	HECE BAĞI	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (Hece Bağı).	"Siffler"ün Yönerdi", "Maavi Yeleğün Oğlan" ve "Çive-loy" isimli türkülerin notaları	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Uzunluğu, hece bağını, alıcılığı (b), bilesi (b) ve diğerlerine ilave olarak on altılık nota süresi ile uzama noktası verilmektedir. Uyarı: Sesler ve sünelerin öğretilmesi, öğrencilerin aktif katılımı sağlayan etkinliklerde ilgili çekici hale getirilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİKTE ÇOK SESLİLİK	A.4. Basit çok sesli şarkılar söyler.	Blok flüt, "Sağlık" ve "Çok Çalışkan Olmalıyız" şarkısı	A.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Kanonların yapısı hakkında genel bilgiler verilmeli ve iki sesli basit kanonlar söylenmelidir. Uyarı: Kanonların yapısı önce ritim çalınan veya vücut perküsyonu ile ritimel olarak verilmesi daha sonra ise ezgili olarak seslendirilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	YURDUMUZDAKİ MÜZİK TÜRLERİ	D.1. Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayır eder. A.9. Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir. C.1. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.	Farklı müzik türlerinden örnekleri yer aldığı CD, kaset vb., "Sür İçim" türküsü, "Kapat Gözlerini" şarkısı, "Sumanyolu" şarkısı, "Dönüştürün Mergü", "Sü-pürgesi Yoncadan" türküsü	D.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziği hakkında örnekler verilmeli; bu türleri doğuştan ve genel özellikleri hakkında açıklamalar yapılmalıdır. A.9. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziğinden seçkin örnekler, öğrencilerin ses sunarlama ve sunit düzeyine uygun biçimde dinletilerek verilmelidir. C.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Konuşma" Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder. "Yazma" Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazılı olarak ifade eder.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİK VE DANS	C.4. Müziklerde ayı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür. B.2. Müziklerde ayı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayır eder.	Blok flüt, çeşitli ritim çalgıları, "Kahraman" ve "Kuşlar" şarkılarının notaları	C.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Örnek Alınan eserler seviyeye uygun "İki, Üç Bölümlü" müzikler olmalıdır. B.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Seviyeye uygun "İki, Üç Bölümlü" örnek müzikler verilmelidir. C.4 → B.2	
2 HAFTA	40'+40'	RİTİM KALIBI İLE EŞLİK	C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.	Çeşitli vurnalı çalgılar (tef, def, davul, zil, kışık vb.), "Karı Dağlar" ve "Akvaryum" şarkıları	C.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Oluşturulan ritim kalıpları, öğrenilen şifre değerleri ve üsuller ile sınırlı olup, yalın eşlikler olmalıdır. Diğer Derslerle İlişkileştirme: 6. sınıf kazanımları, canlandırma, sergileme, ritim tutma, görselleştirme, sözlü anlatım etkinlikleri yapılarak; gözlem, öğretim, çalgıya yapıştırma, öğrenci ürün dosyası vb. kullanılarak gerçekleştirilebilir. B1 → C.3	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

YILLIK PLAN

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇLER	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40+40	UZATMA BAĞI VE ÇOĞALTMA NOKTASI	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	Ritim çalgıları, farklı enstrümanlar, "Neşeli Günler" şarkısı ve "Sazma" türküsü	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer silirelere ilave olarak alıtlık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir.	
1 HAFTA	40	İNSAN SESİNİN OLUŞUMU	B.4. İnsan sesinin oluşumunu açıklar.	Balon, gitar bağlama gibi herhangi bir telli çalgı veya iki çivi arasına gerilmiş parke lastiği ve "şurdumda" şarkısı	B.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Fen ve Teknoloji dersi, "Vücudumuzda Sistemler" öğrenme alanı ile ilişkilendirilecektir.	
3 HAFTA	40+40+40	ATATÜRK VE MÜZİK	D.4. Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlatmak için çeşitli kaynaklardan yararlanır. D.2. Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.	Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerine ilişkin çeşitli kaynaklar, Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden oluşan örnek müziklerin bulunduğu CD	D.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: D.4 → D.2 D.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin görüş ve önerilerine yer verilmelidir. Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Köyde Yaşam" öğrenme alanı ile ilişkilendirilecektir. Sözel kişisel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır.	
3 HAFTA	40+40+40	6/8'LİK ŞARKILARLA DANS EDELİM	A.5. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir. B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete döndürür.	Barış Manço'nun "Unutmadım" isimli şarkısının bulunduğu CD, "Dere", "Üç Alma", "Okula Başladık" isimli şarkılar, çeşitli ritim çalgıları	A.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Bu kazanım daha önce bilgilisel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır. B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer silirelere ilave olarak alıtlık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir. C.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Bu kazanım daha önce öğrenilen bilgilisel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır.	
2 HAFTA	40+40	ATATÜRK'ÜN MÜZİK SEVGİSİ	D.3. Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar. D.5. Müzikle ilgili araştırmalarında bilginin teknoloji-rinden yararlanır.	Atatürk'ün sevdiği türküler, CD, "Yeni Atatürk" isimli müzikle ilgili düşünce ve görüşlerini anlatan yayımlar, "Atatürk" isimli şarkı örneği, "Vardar Ovası" ve "Manastır" türkü örnekleri	D.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: D.2 → D.3 D.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Sosyal Bilgiler Dersi, "Beyce ve Toprak" Öğrenme Alanı, Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar.	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40+40	58'LIK ŞARKILAR	A.5. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir. B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (5/8'lik aksak ölçü).	4/4'lik ölçüden oluşmuş popüler bir şarkı ve 5/8'lik ölçüden oluşmuş "Ben Seni Sevdiğimi Dünyalara Bildirdim" isimli türkünün bulunduğu CD, "Yenice Yolları" ve "Sevgi Çiçekleri" isimli şarkılar	A.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Bu kazanım daha önce bilgilisel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır. B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "doj-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelere ilave olarak on altılık nota sireleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir.	
1 HAFTA	40	SESİN DEĞİŞİMİ	B.3. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.	Farklı yaş gruplarına ait gör-seller ve ses kayıtları	B.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerde İlişkileştirme: Fen ve Teknoloji dersi, "Canlılar ve Hayat" Öğrenme Alanı, "Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişim" Ünitesi ile ilişkilenilerek ergenlik dönemi ses değişimi ve özellikleri açıklanmalı, seslendirilecek şarkı ve türkülere seçici davranılmalıdır. B.4 → B.3	
2 HAFTA	40+40	MARSLAR	A.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.	"Cumhuriyet Marşı", "Gençlik Marşı" ve çeşitli marşların kayıtlarının bulunduğu CD	A.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerde İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Dileme/İzleme" Öğrenme Alanı; Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler. A.1 → A.2.	
2 HAFTA	40+40	KENDİ EZGİMİ OLUŞTURUYORUM	A.8. Müzik çalışmalarını sevgiler. C.5. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	Nikolai Rimsky Korsakov'a ait "Flight of the Bumble Bee" isimli eserin kaydının olduğu CD vb., blok flüt	C.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Ders İçi İlişkileştirme: Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. Uyarı: Basit ölçüler ile öğrenilen nota ve süreler deneri kullanılmalıdır. B.1 → C.5	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

7. SINIF YILLIK PLAN

İlköğretim kurumlarında belirli gün ve haftalar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı) ile ilgili kazanım ve etkinlikler bu zamanlara denk gelen haftalarda işlenecektir. Burada yer almayan diğer belirli gün ve haftaların kullanılmasına, anılmasına (kurumların tür, seviye, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özelliklerine göre) okul yönetimleri karar verecektir.

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ						
OKUL ADI: SINIF:		ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
HAFTA	SÜRE					
2 HAFTA	40' +40'	MİLLÎ MARŞIMIZ	A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler.	İstiklal Marşı'nın yer aldığı CD, MP3 çalar vb.		
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİĞİ ÖĞRENİYORUM	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerinin kullanımı (7/8'lik aksak ölçü, çeşitli nota, ses değeri, ince ve kalın ses, ince ve kalın si, ince re, ince mi).	"Temel Türküsü", "Ha Darda", "Yeni Türkçe", "Kırmızı Kınacı", "Türkülerim" notaları	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: 7/8'lik aksak usul verilmelidir. Uyarı: Bu süreçte, ses değeri dikkate alınarak daha çok çalma boyutuna ağırlık verilmelidir. Uyarı: Çoğaltma noktası, senyo, Da capo, fine, kalın kalın si, ince re, ince mi sesleri verilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİĞİ ÇÖZÜMLÜYORUM	A.4. Müzikte hız ve gürültü basamaklarını uygular. A.7. Yürüdüğü müzik türlerinden eserler seslendirir.	"Horozumu kaçırılar" isimli türkü ve "Oyun" isimli şarkı	A.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Ana hız ve gürültü basamakları üzerinde durulacak, uluslararası terimler tanımlanıp ve kullanımı yerleri belirtilmelidir. A.7. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği pop müzik ve çalgı çözümleri Türk müziğinden seçilen örnekler, öğrencilerin ses sıralarına ve sınıf düzeyine uygun biçimde değiştirilerek verilmelidir. B.1. → A.7.	
2 HAFTA	40'+40'	ATA MİDİNLİYORUM	A.6. Atatürk'ü konu alan müzik eserlerini dinledikten sonra, ilginç yer tutan manşarın doğru söyler.	Atatürk'ü konu alan manşarın bulunduğu CD	A.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: A.1. → A.2.	
2 HAFTA	40'+40'	ATATÜRK'ÜN TÜRK MÜZİĞİNE VERDİĞİ ÖNEM	D.6. Atatürk'ün Türk müziğinin gelişimine katkıları hakkında öğrenmeye istekli olur. D.5. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde Türk müziğinin gelişmesine verdiği önemi açıklar.	Atatürk'ün müzik ve sanatla ilgili sözleri, görseller, sevdiği şarkı ve türküler, CD, MP3 çalar, vb.	D.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkilendirme: Türkçe dersi, "Konuşma" Öğrenme Alanı: Konuşmasını sınavken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır. D.6. → D.5.	
2 HAFTA	40' +40'	BENİM RİTİM KALIBIM	C.2. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder. C.5. Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.	Dişli, ritim çubukları, tef, mankas vb. vurmal çalgılar	C.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Ritim eşliği, öğrenilen ölçü sayısı ve nota değerleri ile sınırlı olmalıdır. B.1. → C.2. C.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Farklı ve tekrarlanan motiflerden oluşan ritim kalıpları oluşturulmalıdır. Uyarı: Ritim kalıbı oluşturulurken; m1+m2+m3+m4+m5 motifsel düzeni dikkate alınabilir, (n = motif) B.1. → C.5.	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	ÇAĞLI TOPLULUKLARI	B.4. Çalgı ve çağlı topluluklarını ayırır eder.	Türk ve batı müziği çalgılarının seslerini fark ve ayırır edebileceği CD veya mp3 calar. Çalgı ve çağlı toplulukları ile ilgili görseller, çeşitli ritim çalغانlar	B.4.Kazanın ile ilgili Açıklama: Uyarı: Çalgı ve ses topluluğunun tanıtımında görsel, işitsel materyallerden yararlanılmalıdır (CD, VCD, DVD, kaset vb.). Uyarı: Türk ve Batı müziği çalغانları kullanış biçimlerine göre tanımlanmalı ve bu çalغانların oluştuğunda topluluklar üzerinde durulmalıdır. B.3. —→ B.4.	
2 HAFTA	40'+40'	İNŞAN SES GRUPLARINI ÖĞRENTİRİM	B.2. İnsan sesi ve ses topluluklarını ayırır eder.	Farklı ses gruplarından oluşan koro ve solo kayıtlarını içeren CD	B.3. Kazanın ile ilgili Açıklama: Uyarı: Kadın (alto, mezzo soprano, soprano), erkek (bas, bariton, tenor) ve çocuk sesleri açıklanmalı ve bu seslerden oluşan topluluklar tanımlanmalıdır.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİKTE ÇOK SESLİLİK	A.3. Düzeyine uygun çok sesli eserler dinlendirir.	Çeşitli ritim çalغانları, çok sesli eserlerden örneklerin yer aldığı CD	A.3. Kazanın ile ilgili Açıklama: Uyarı: İç sesli ve dış sesli basit kanon örnekleri verilmelidir. Uyarı: Müzikte yükselişliliğin önemi vurgulanmalıdır. Uyarı: Çoksesli yenterek şarkılar, basit iki sesli eserler olup, genellikle "Osmano" çalgı boyundadır olmalıdır.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	MÜZİKTE DİZİ KAVRAMI VE MAKAMLAR	B.2. Müzikte dizileri tanıır.	"Neşeli Ol" ve "Kırlara Doğru" şarkılarının notaları ile "San Mendi", "Hey Güzel-ler" türkülerinin ve "Ezgilerim", "Hüseyn", "Nihavent" ve "Kürdi" makamlarında örnek şarkıları olduğu CD, mp3 çalar vb.	B.2. Kazanın ile ilgili Açıklama: Uyarı: Söz konusu diziler; belirlenen tonal ve makamsal dizilerle sınırlıdır. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde; "Do majör ve La minör dizi" verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimini, kuramsal boyutta tonaliteler/minör kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde, makamsal dizilerden tamper sisteme geçiş yapılabilir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta ilerletilmemelidir. Ancak bu dizilerin öğretiminde, makamsal boyutta kam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Bu makamları sadece şarkılarda değil türkülerde de veriltilmelidir ve seçilen şarkı, türki örnekleri çocukların ses sınırına ve düzeylerine uygun olmalıdır. Uyarı: Makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesinde, çoğunlukla ses kayıtları kullanılmalıdır, mutlaka gerekli gitar/harpsozeler yapılmalıdır. B.1. —→ B.2.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	MÜZİKİ YASİYORUM	C.3. Dinlediği değişik türdeki müziklerde ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder. D.2. Üslubunu müzik türlerini tanıır.	Beatac Dmitri Shostakovich'in "Jazz suit valiz No.2" isimli eserinin ve çeşitli klasik müzik örneklerini, Ulvi Cemal Erkin'in "Köçkeçe" adlı eserinin, Enrico Macias'in seslendirdiği "Je Suis Content Pour Toi" ve Seyyal Tamer'in seslendirdiği "Son Verdim Kalbimin İşine" isimli şarkıları, Barış Manço'nun seslendirdiği "Gülpenbe" isimli şarkısını, Frank Sinatra'nın seslendirdiği "Fly me to the moon" veya jazz standartlarından bilinen eserden örnekleri, Kerem Göseç'in "Therapy" veya "Ope Wap" isimli cazstandart eserlerinden birisini buluşturdu, CD	C.3. Kazanın ile ilgili Açıklama: Diger Derslerle İlişkendirme: Türkçe ders: "Konuşma" Öğretme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimleri sözlü olarak ifade eder. "Yazma" Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimleri yazılı olarak ifade eder. D.2. Kazanın ile ilgili Açıklama: Uyarı: Klasik, caz, pop vb. müzikler üzerinde durulmalı ve bu müziklerin doğuşu, genel özellikleri hakkında öğrencilere bilgiler verilmelidir. Diger Derslerle İlişkendirme: Sosyal Bilgiler ders: "Kültür ve Medya" Öğrenme Alanı: "Türk Tarihinde Yolculuk" Ünitesi: Osmanlı-Avrupa ilişkileri çerçevesinde kültür, sanat ve estetik anlayışındaki etkileşimi fark eder.	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

7. SINIF		YILLIK PLAN				
HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
3 HAFTA	40'+40'+40'	DÜNYANIN MÜZİK RENKLERİ	D.2. Uluslararası müzik türlerini tanıır. D.3. Dinlediği uluslararası müzikleri türlerine göre ayırır eder. D.4. Müziklerle ilgili araştırmalarında bilginin teknolojilerinden yararlanır.	Jazz müzik, pop müzik, klasik müzik, latin müziği ve flamenko müziği örneklerinin bulunduğu bir CD	D.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Klasik, caz, pop vb. müzikler üzerinde durulmalı ve bu müziklerin doğuşu, genel özellikleri hakkında öğrencilere bilgiler verilmelidir. Diğer Derslerle İlişkileme: Sosyal Bilgiler dersi, "Kültür ve Miras" Öğrenme Alanı, "Türk Tarihinde Yolculuk" Ünitesi: Osmanlı-Avrupa ilişkileri çerçevesinde kültür, sanat ve estetik anlayışındaki etkileşimi fark eder. D.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Ders İçi İlişkileme: Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder " ve "Uluslararası müzik türlerini tanıır" kazanımları ile ilişkilendirilmelidir. D.2. → D.3.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	TÜRKÜLERİMİZİN YAŞANMIŞ ÖYKÜLERİ	D.1. Halk türkülerinin yaşamış öykülerini araştırır. C.4. Halk türkülerinin yaşamış öykülerini canlandırır.	"Yüksek Yüksek Tepeler", "Yemeni Bağlamış", "Bilinen Şu Feleğin" türlerinin notaları ve kayıtlarının bulunduğu CD veya mp3 çalar	D.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Araştırmalarda öğrencilerden bilinçli teknolojilerinden de yararlanması istenilir. Ders İçi İlişkileme: "Halk türkülerinin yaşamış öykülerini canlandırır" kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. Diğer Derslerle İlişkileme: Türkçe dersi, "Konuşma" Öğrenme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır. C.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Ezgi denemeleri, öğrenilen ölçü sayısı, dizi, süre ve küçük şarkı formları ile sınırlı olmalıdır. C) "Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder" kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. B.1. → C.1.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	KENDİ EZGİMİ OLUŞTURUYORUM	C.1. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	Çeşitli ritim çalgıları		
3 HAFTA	40'+40'+40'	GÖSTERİ ZAMANI	A.5. Müzik çalışmalarını sergiler. A.8. Ses ve çalgı grupları oluşturmaya istekli olur.	"Kanon", "Oyun" isimli üç sesli şarkı, "Gençlik Marşı", "Dere Geliyor Dere" türkiyesi, blok flüt ve çeşitli ritim çalgıları		

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

8. SINIF YILLIK PLAN

İlköğretim kurumlarında belirli gün ve haftalar (29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 10 Kasım Atatürk Haftası, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı) ile ilgili kazanım ve etkinlikler bu zamanlara denk gelen haftalarda işlenecektir. Burada yer almayan diğer belirli gün ve haftaların kullanılmasına, anılmasına (kurumların tür, seviye, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özelliklerine göre) okul yönetimleri karar verecektir.

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ						
OKUL ADI: SINIF:						
HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40' 40'	İSTİKLÂL MARŞIMIZ	A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler. A.5. Müzik çalışmalarını sergiler A.7. Ses ve çalgı grupları oluşturur.	Ezgili ve ezgisiz vurmali çalgılar, vurnali çalgılar eşlikli İstiklal Marşı notaları	A.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık: İlgili, yetenek ve değerlerin eğitim hayatını nasıl etkilediğini fark eder.	
2 HAFTA	40'+40'	9/8'LİK AKSAK ÖLÇÜ	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (9/8'lik aksak ölçü). A.6. Yürütümündeki müzik türlerinden eserler seslendirir.	"Çemberimde Gül Oya" türküsü ve "Gece de Gençlik Çağı" isimli şarkıları kayıtlarını içeren CD	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Senkop ve 9/8'lik aksak usul verilmelidir. A.6. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Seviye ve ses sınıflarına uygun geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziğinden seçkin örnekler verilmelidir. B.1. → A.6.	
1 HAFTA	40'	ÇALALIM SÖYLEYELİM	A.7. Ses ve çalgı grupları oluşturur.	Ritim çalgıları (marakas, tel, zil, ritim çubukları, davul vb.), blok flüt, org, melodika vb.		
2 HAFTA	40'+40'	MARŞLARIMIZ	A.2. Toplum hayatımızda önemli yer tutan marşları müzi doğru söyler.	Millî coşku ve kahramanlık duygularını içeren cunhuriyet konulu görsel, işitsel kaynaklar (DVD, CD, mp3 çalar vb.). "Vatan Marşı" ve "Sakarya Marşı" notaları	A.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkiye Cumhuriyeti İhtilap Tarihî ve Atatürkçülük Dersi, "Ya İstiklal Ya Ölüml" Ünitesi: "Sakarya Meydan Savaşı ve Büyük Taarruz'un kazanılmasında Atatürk'ün rolünü fark eder." Kazanımı ile ilişkilendirilerek "Sakarya Marşı" seslendirilmelidir. Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe Dersi, "Dinleme/ İzleme Öğrenme Alanı: Söz varlığını zenginleştirme şiir, türkî, şarkî, türlerinde metinler ezberler. A.1. → A.2.	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40*40*	ATATÜRK	D.5. Atatürk'ün yeni müzik kurumlarının açılmasında ve müzik sanatçılarına yetiştirilmesindeki önderliğini örneklerde açıklar. D.7. Atatürk'ün belirlediği müzik ilkelere doğrultusunda yapılan çalışmalar ve sağlanan gelişmeleri anlatır.	Atatürk ve Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda açılmış olan müzik kurumları ile ilgili görseller	D.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME: Uzunma bağı, hece bağı, "doj-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota sifreleri ile uzatma notası verilmelidir. D.7. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Karriyer Bilinç Geliştirme: Liderlerin davranışlarını ve aldığı kararların başkalarının yaşamını nasıl etkilediğini açıkla- lar. DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME: Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, "Atatürkçülük" Ünite- si: İnkılapçılık ilkesinin Türk ulusunun millî kültür değerle- rini geliştirerek çağdaşlaşmasının bir aracı olarak kavrar. DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME: Türkçe Dersi, "Konuşma", Öğretme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel matier- yalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır.	
2 HAFTA	40*40*	SES DEĞİŞTİRİCİ İŞARETLER	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	"Son Bahar" şarkısının ve "Hoş Bitezik" türkününün notaları	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Değişirici işaretler (diyez, bemol, natürel) verilme- lidir.	
3 HAFTA	40*40* +40*	MÜZİKTE DİZİLER VE MAKAMLAR	B.2. Müzikte dizileri tanıır.	Sol majör, Mi minör, Fa majör ve Re minör ton- larla örnek ezgi notaları, Hicaz, Rast ve Segâh makamı dizi örnekleri, "En Güzel Şarkılar Yurdu- ma", "İzmir'in Kavakları", "Divane Aşık Gibi", "Rüya Gibi Her Hatıra" şarkı ve türkî notaları, DVD, CD, Mp3 çalar vb.	B.2 Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Söz konusu diziler belirlenen tonal ve makamsal dizi- lerle sınırlıdır. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde, tek diyez alan Sol majör ve Mi minör dizileri ile tek bemol alan Fa majör ve Re minör dizi- leri verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal bo- yutta tonalite /majör-minör kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda olmalıdır. Uyarı: Bu sınıf düzeyinde, makamsal dizilerden tampere sisteme uyandırması; "Hicaz, Rast ve Segâh" makam dizileri verilmelidir. Ancak bu dizilerin öğretimi, kuramsal boyutta makam kavramlarına girilmeden sadece dizi boyutunda ol- malıdır. Bu makamlar sadece şarkılarla değil türkîlerde de verilebilir ve seçilen şarkı, türkî örnekleri çocukların ses sınırlama ve düzeylerine uygun olmalıdır. Uyarı: Makamsal nitelikli eserlerin seslendirilmesinde, ço- cunun ses gelişim süreci göz önünde bulundurularak mutlaka gerekli göçürüm/aktarımlar yapılmalıdır. B.1. →B.2.	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

8. SINIF YILLIK PLAN

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIM	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	SENKOP (AKSATIM)	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	Çeşitli ritim çalgıları, "Mutlu Bir Yılın Özlemi" isimli şarkının notaları	B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Senkop verilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	RİTİM KALIBIM	C.1. Bildiği müziklere basit ritim çizimleri yazmak ve tekrar etmek. C.3. Farklı ve tekrardan bölümlerden oluşan ritim kalıpları oluşturur.	"Vatan" marşının notaları ve çeşitli ritim çalgıları	C.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Yazılacak ritim kalıpları, öğrenilmiş ölçü sayısı ve nota değerlerinden oluşmalıdır. B.1. → C.1. C.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Öğrencilerden; (ab), (aba), (abaca) diziliminde ritim kalıpları oluşturulmaları istenmelidir. B.1. → C.3.	
1 HAFTA	40'	SANAT VE MÜZİK	D.6. Müziğin diğer sanatlarla ilişkisini kavrar.	"Müzik" isimli şarkının notası		
3 HAFTA	40'+40'+40'	TÜRKÜLERİMİZİN YASANMIŞ ÖYKÜLERİ	D.3. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır. C.2. Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini canlandırır.	"Müzik" isimli şarkının notası, "Masalların Masaları" isimli şiir	C.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Ders İçerik Açıklaması: "Halk türkülerinin yaşanmış öykülerini araştırır." kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe Dersi, "Konusma" Öğrenme Alanı: Canlandırmalarda sesini, varlık ve kahrmanları çağırarak şekilde kullanır. Ölçme ve Değerlendirme: 8. Sınıf kazanımları, canlandırma, sergileme, ritim tutma, görselleştirme, sözlü anlatımlar yapılarak gözlem ölçekleri, çalışma yapıları, öğrenci ürün dosyası vb. kullanılarak değerlendirilebilir. D.3. → C.2.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	GELENEKSEL TÜRK MÜZİKLERİ	D.1. Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt eder. D.2. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini açıklar. D.4. Dinlediği değişik türdeki müziklerden arşiv oluşturur.	Türk halk ve klasik Türk müziği türlerine ait eser örnekleri (DVD, CD, Mp3 çalar, geleneksel Türk müziği eserlerine ait notalar)	D.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Türk Halk Müziği (kıvrık hava-uzun hava) ve Klasik Türk Müziğine ilişkin (fasıl, dinî, mehter vb.) başlıca türler, dinletiler yoluyla ayırt edilmelidir. D.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Dinleme/izleme" Öğrenme Alanı: Kaset, CD, film vb. kaynaklardan kişisel arşiv oluşturur.	

EK-1. (Devam) Türkiye İlköğretim 6-7-8. Sınıf Müzik Plan Programı

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40*40*	KENDİ EZGİSİNİ OLUŞTURUYORUM	C.4. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	Çeşitli ritim çalgıları	C.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Ezgi denemeleri, öğrenilen dizi, ölçü sayısı, süre ve küçük şarkı formlarında olmalıdır. B.1. → C.4.	
2 HAFTA	40*40*	MÜZİKTE ÇOK SESLİLİK	A.4. Çok sesli örnekler seslendirir.	Tek sesli ve çok sesli olarak "Ay ay" isimli türkünün ve Kültür Bakanlığı Devlet Çok Sesli Korusu, TRT Çok Sesli Korusu, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının seslendirdiği eserlerin bulunduğu CD, "Muhallık Şarkısı", "Gel Gidelim Bizim Köye", "3 em Dünya Senfonisi" ve "Türk Marşı"nın notaları	A.4. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Seviyeye uygun kolay çok sesli eserler verilmelidir	
3 HAFTA	40*40* +40*	EZGİLERİMİZ	A.3. Türk toplumu ve toplumların müzik kültürlerinden uygun örnekleri dinlemekten hoşlanır.	Türk toplumu ve toplumların müzik kültürlerinden örneklerin bulunduğu CD		
2 HAFTA	40*40*	ATATÜRK VE MÜZİK	D.8. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar.	Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme ilgili görsel ve işitsel materyaller(DVD, CD, Mp3 çalar vb.)		
2 HAFTA	40*40*	ULUSLARARASI MÜZİKLER	A.8. Uluslararası müzik türlerinden eserleri dinlemekten ve çalmaktan hoşlanır.	Pop, caz, klasik müzik vb. türleri ile ilgili görseller, DVD, CD, Mp3 çalar vb.		

EDUKATË MUZIKORE

(1 orë në javë, 37 orë në vit)

HYRJE

Muzika është pjesë e formimit kulturor dhe nevojë e përhershme e njeriut.

Ajo komunikon në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe kreative me tërë qenien e tij duke ia formuar mjedisin tingëllor. Nisur nga roli i muzikës në jetën e njeriut dhe ndikimit që ka në të, del dhe rëndësia e formimit edukativ-muzikor.

Edukata muzikore mundëson:

- dëgjim selektiv dhe aktiv të muzikës në programet e mediave dhe shfaqjeve muzikore;
- pjesëmarrje në formacione korale - instrumentale dhe në veprimtari të tjera muzikore;
- arsimim të mëtijshëm i cili nxit interesim më të gjerë për muzikën, në të vërtetë përgatitjen për ndonjë profesion ku muzika është pjesë përbërëse.

QËLLIMET

Lënda ka për qëllim:

- Të sjellë gëzim, emocione dhe të zgjojë interes për veprimtari të ndryshme muzikore;
- Të zhvillojë dhe të ngre muzikalitetin në vazhdimësi;
- të ndikojë në formimin e qëndrimit pozitiv ndaj muzikës kombëtare dhe botërore;

EK-2. (Devam) Kosova Ilkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

- të edukojë për mjedis të shëndoshë tingëllor;
- të zhvillojë kriteret për vlerësim dhe mendim kritik;

OBJEKTIVAT E PËRGJITHSHËM DHE SPECIFIKË

Nxënësit do të:

- **muzikojnë në mënyrë të përbashkët dhe individuale:**
 - këndojnë këngë popullore dhe artistike shqiptare dhe të popujve të tjerë, sipas imitimit (veshit) dhe notacionit (solmizimit), pa dhe me shoqërim instrumental;
 - luajnë në vegla muzikore ritmike dhe melodike (popullore dhe te ORF-it), sipas imitimit dhe notacionit;
 - njohin në mënyrë të vetëdijshme dukuri të ndryshme ritmike (masat e përziera) dhe melodike (shkalla muzikore) të cilat i kanë përjetuar në klasat paraprake(1-4);
 - zhvillojnë kulturën vokale (qëndrimi, frymëmarrja, artikulimi, këndimi i bukur dhe shprehjeplotë, gradacionet në temp dhe në dinamikë)
- **zhvillojnë aftësinë për dëgjim aktiv përjetues dhe analitik të muzikës**
 - vërejnë dhe dallojnë karakterin shprehës, instrumentet muzikore dhe formacionet interpretuese në veprat muzikore të dëgjua;
 - dallojnë llojet (gjinitë) dhe zhanret e ndryshme muzikore përmes dëgjimit dhe interpretimit;
 - dallojnë pjesët përbërëse dhe njohin formën e këngës dy-pjesore gjatë këndimit dhe veprimtarive të tjera muzikore;
- **zhvillojnë të shprehurit kreativ:**
 - nxiten për shprehje të përjetimeve dhe përfytyrimeve muzikore përmes lëvizjes, vallëzimit, shprehjes figurative dhe gjuhësore sipas prirjeve individuale;
 - nxiten për shprehje kreative muzikore ritmike dhe melodike.

EK-2. (Devam) Kosova Ilkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

Kosova İlköğretim 5. Sınıf Müzik Plan Programı

VEPRIMTARITË MUZIKORE	PËRMBAJTJET TEMATIKO-INFORMATIVE	BURIMET ARTISTIKE
I N T E R P R E T I M - këndojnë këngë popullore dhe artistike një e dy zërëshe (me ostinato) e ligjërojnë ritme sipas veshit (imitimit) duke përdorur simbolet grafike dhe duke njohur notacionin muzikor - Në vegla muzikore (fëmi-jërore, të ORF-it dhe të tjera), interpretojnë shoqë-rime dhe kompozime të shkurtra instrumentale me simbole dhe shenja muzikore - Kultivojnë këngën popullore - Zbatojnë teknikën themelore të të kënduarit dhe luajtjes instrumentale me formësim estetik duke përdorur simbolet dhe shkrimin notar muzikor	MUZIKA NË RRETHIN TONË - Muzika në familje dhe në shkollë - Koncerti i klasës - Si përgatitet një koncert - Çka mësojnë nxënësit në shkollë të muzikës - Muzika në shfaqje dhe në koncerte (opera, muzikë baleti, muzika për film etj) - Kënga më e bukur e gjysmëvjetorit – vitit - Shoqërimi ritmik me kombinim instrumental MUZIKA - TRASHËGIMIA IME - Instrumentet tona popullore - Këngët dhe vallet tona popullore NJOHIM DUKURI TË REJA MUZIKORE (RITMIKE E MELODIKE) - Njohim - ndarjen 4 pjesore të njësisë për numërim (16-she) shenjat e shartimit (#, b) - Masa të përziera (5/8, 7/8, 9/8) - Shkalla a-mol harmonike dhe melodike, Shkalla F-dur)	BURIMET ARTISTIKE - Kënga e Flamurit - Feston Republika I. Hoxha - Bleta dhe flutura Z. Zani - Hapa dollapa - Duar të arta ke P. Badiyuku - Kënga e qershisë (gjëgjëzë) - Ku po bajm konak për mbrama (pop.) - Erdhi Prilli - pop.labe - Lan vasha - popullore - Ishin dy kunata (pop.) - Rënkimi i zogut - Bethoven - Xixëllonja – G. Zajmi - Iku dimri (Zvicerane) - Urim i vitit të Ri - Hopa Hop - D. Zeqiri - Mace pa kulturë (V. Kotani)

EK-2. (Devam) Kosova Ilkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

D E GJ I M	- dëgjojnë me vëmendje kompozime të ndryshme nga muzika programore dhe absolute - shprehin përshtypjet e tyre mbi përjetimin muzikor - përcjellin ngjarjet kulturore në mjedisin e tyre - Vallëzojnë - Dallojnë dhe njohin instrumentet muzikore në veprat që dëgjojnë - përjetojnë formën e këngës dypjesore- ab - Dallojnë tempin ngadalë-shpejt dhe accelerando e rittardando	ME MUZIKË NË BOTËN E IMAGJINATËS - Muzikë baleti dhe filmi - Vallëzojnë me muzikë - Bisedojnë dhe mësojnë për krijimin e muzikës DËGJOJNË MUZIKË, MËSOJNË INSTRUMENTET MUZIKORE Oboa, Kontrabasi ksilofoni, metalofoni, -blokflauti, flauti - zilet, trekëndëshi - çiftelia, fyelli, defi etj. MUZIKA KA FORMË - kënga, (dy pjesore e thjeshte) MUZIKA KA TEMP - muzikë e ngadalshme dhe e shpejte	E. Rizvanolli: Skerco L. Antoni: Çorapet e burrit(Korale) R. Mulliqi: Akuarelet e Prizrenit T. Harapi Album për fëmijë M. Kaçinari: Fyelli i bariut A. Koci Oj llokumja (Korale) V. Gjini: Vashe me sytë e zi (Korale) F. Ibrahim: Marche a-mol pf. T. Dajja Suitë - Hajdn Sonata për piano op. 30 nr. 1 H. Kasapoll: Suitë për kor - ShDeshpali: Lulëzoi lulja(korale) B. Jashari: Nji lule- korale F. Ibrahim: Rapsodia shqiptare - Bethoven: Për Elizen L. V. Bethoven: Simfonia nr. 6 "Pastorale " – koha e tretë
------------------------	--	---	---

EK-2. (Devam) Kosova Ilköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

			- o <i>M.Musorgski : Tablo nga ekspozita</i> - o <i>K.Sen Sans Karnavali i shtazëve(zogjtë)</i> - o <i>Shostakoviç: Quartet No.8,II.Alleg. Molto-KRONOS</i> - o <i>TAKEMICU: 2 pjesë ^{9/8} _♩ pianistike për fëmijë, (A.TAKAHASHI)</i> - o <i>Çast poetik per piano R. CIKO</i> - o <i>SCHUBERT Andante., pf.vl.vlc.,</i>
K R I J I M	▪ <i>Zgjedhin dhe përdorin tinguj (me zë ose instrumente) për tu shprehur</i> ▪ <i>Krijojnë tërësi të reja muzikore</i>	ME MUZIKE TREGOJME NGJARJE DHE SHPREHIM PERJETIME ▪ <i>Me zërin tone ose me instrumente shprehim/tregojmë/imitojmë/ , ngjarje, atmosfere, karaktere(personazhe) etj.</i> ▪ <i>Krijojmë dhe interpretojmë ritme e melodi të reja, shoqërime për këngët tona dhe pjesë për veglat tona muzikore</i>	
	<i>nxënësit gjatë gjithë aktivitetit muzikor shprehin përjetimin e tyre edhe përmes lëvizjes, shprehjes figurative dhe shprehjes letrare</i>		

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

Kosova İlköğretim 6. Sınıf Müzik Plan Programı

	VEPRIMTARITË MUZIKORE	PËRMBAJTJE TË PROPOZUARA TEMATIKE-INFORMATIVE	MUZIKORE-ARTISTIKE
I N T E R P R E T I M	- Nxënësit këndojnë këngë të zgjedhura popullore dhe artistike shqipe si dhe këngë të popujve tjerë; - nxënësit i bëjnë shoqërimi instrumentale këngëve si dhe interpretojnë tërësi të veçanta instrumentale; - nxënësit vallëzojnë me muzikë përkatëse; - Shoqërimi i këndimit dhe ligjërimeve ritmike me lëvizje;	Muzika vokale - Këngë dhe melodi në dur dhe mol; - Domethënia e tekstit notal; - zërat dhe formacionet: solistët, ansamblet vokale, koret; - Kënga dhe melodia; - Kënga ka përmbajtje dhe formë; - Këngë me shoqërim instrumental.	Këngë për këndim: Kënga e Flamurit, T. Daija E zuri gjani, popullore Lurimet e vendit tim, A. Tëgnej Kon gazmor, B. Shehu Kanon Flutura G. Zajmi Asman o moj lule, popullore Oj lum e lum o vjen Shën Gjergji Ninulle, Halin Pse jemi të ndarë, R. Dhoni Kur buzëqesh nëna (dy zërëshe) R. Rudi Shqipëria dhe balona, F. Ibrahim Happy birthday Alfabeti shqip Këngë e cicerime, F. Seli Qëndisja e flamurit, K. Mulali Zogjtë dhe vargjet, M. Piperku Loja e shqipërijave A kan' u' ato burime, popullore Flamurit e festës, M. Piperku Panvera, N. Arta Fluturojnë të dy lok, L. Dizdari Dhuratë për nënen, A. Kareco Sa bukur, sa ëmbël, (dy zërëshe), Mozart Përdhëndetë shkollës, K. Hysni Kanon, Mora rrugën për Janinë, popullore Këngë me shoqërim instrumental: Erthi Viti i Ri, K. Kono Interpretime instrumentale: Pjesë për dy blokflauta-Çajkovski; Pjesë instrumentale, N. N Pjesë instrumentale-R. Rudi Bisedë instrumentale-T. Morli Interpretimi i temave të veprave për dëgjim dhe të tjera: Marshinga Opera "Aida", Verdi Melodi, K. Laro Serenata (Q), Mozart Temë nga Simfonia V, Çajkovski

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

D Ë GJ I M	- Nxënësit dëgjojnë duke përjetuar dhe analizuar krijime popullore dhe artistike; - dëgjojnë vepra me përmbajtje formë, gjini, zhanre të ndryshme të kompozitorëve botërorë dhe kombëtarë.	Muzika vokale dhe vokale-instrumentale - Ngjyrat tingullore në veprat e krijesve të njohur - Harkorët dhe instrumentet tjerë me tela; - Instrumentet me të fryer; - Instrumentet me tastierë; - Instrumentet me të goditur-perkusionet; - Instrumentet elektronike; - Formacione instrumentale, solistë, formacione kamertale, orkestra; - Emërtimi i veprave instrumentale; Përmbajtje muzikore Muzika me program Muzika absolute Muzika e popullarizuar klasike lehtë, pop, rok etj	Vepra vokale dhe vokale-instrumentale - Trofta Shubert-këngë solo - I varfëri mërgimtar, Shubert- dyzërshë - Puna e mbarë, L. Antoni - Kënga e Rexhës, L. Antoni - Një kokë ,një tokë, R. Rudi - Drandofilja e vogël, M.Kaçinari Vepra instrumentale B. Britën: Sheti nëpër orkestër A. Vivaldi: Pranvera Ë. A. Moxart: Muzikë e vogël nate(k. III) A. Dvorzhak: Simfonia nga Bota e Re (largo) - Gershëin: Rapsodia në të kaltër - Chopin: Poloneza në A dur - Searlati: Sonata në C-dur J. S.Bach: Trio Sonata, Menuet (G –dur, g/mol) R. Schuman: Endërrime-piano L. V. Beethoven: Sonatë për violinë dhe piano (A dur, F dur) - J.Hajdn: Kuarteti harkor() - Hajdn: Simfonia 104 - Handel: Muzika në ujë - Beethoven: Simfoni (III, V, VI,) - Brahms: Valle Hungareze nr.6 - Bartok: Valle Rumune F. Beçini: Marshi ala turca E. Rizvanolli: Suita dasmore R. Mulliqi: Muzikë nga Baletti “Nita” R. Dhomi: Rondo për violonçel e piano Z. Ballata: suite për flaut- solo V. Gjini: Tema me variacionet për klarinetë dhe piano B. Smetana: Velltava, E. Grieg: Per Gjynt Simfoni, sonata etj J. Strauss: Në Danubin e Kaltër J. Strauss: Uvertyra nga opera :Lakuriqi i natës - Bernstajni :Tregimi nga Perëndimi-mjuzikëll - Beatles, A. Mula: Valsi i lunturisë, - Kapsamun: Endërrime, etj.
------------------------	---	---	---

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

K R I J I M	• përmes këndimit dhe ligjëritit ritmik shprehin imagjinimet dhe përjetimet individuale • Sajojnë shoqërime dhe tërësi të tjera muzikore		
	Përmes komentimit shprehin në mënyrë kreative përjetimin muzikor në format shprehëse lëvizëse, figurative dhe letrare		

Kosova Ìlkögretim 7. Sınıf Müzik Plan Programı

EK-2. (Devam) Kosova Ìlkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

VEPRIMTARITË MUZIKORE (Objektivat specifikkë)	PËRMBAJTJET TEMATIKO-INFORMATIVE	REZULTATET E PRITSHME	BURIMET ARTISTIKE MUZIKORE-SHEMBUJT E PROPOZUAR PËR DËGJIM*
D Ë GJ I M - dëgjojnë në mënyrë përjetuese dhe analitike vepra muzikore; - dëgjojnë, njohin dhe sistemojnë instrumentet orkestrale, njohin orkestrën simfonike dhe përbërjet e tjera ; - fitojnë njohuri elementare për disa forma muzikore ; - njohin cilësitë themelore të	- njohin dhe dallojnë vepra e kompozitorë të epokave, të stileve, të llojeve dhe të zhanreve të ndryshme ; - ngjyrat tingëllore të instrumenteve si dhe sistemin e tyre në grupe; - llojet e orkestrave - orkestra simfonike ; - ansamblet kamertale dhe formacionet solistike instrumentale; - forma të caktuara muzikore (rondo, tema me varicione, sonata, simfonia, koncerti)	Nxënësit: ➤ rinjohin veprat e dëguara të kompozitorëve nga epokat dhe stilet e ndryshme dhe dallojnë format muzikore; ➤ njohin dhe sistemojnë instrumentet dhe formacionet e ndryshme interpretuese; ➤ njohin dhe dallojnë cilësitë themelore të muzikës	DËGJIM* F. Mendelson : Koncert për violinë dhe orkestrë në E-mol (violina, koncerti) ; - L. V. Beethoven : Koncert për violinë dhe orkestrë në D-dur (koncerti, rondo)- Kami Sen Sans : Mjellma nga Karnevali i shtazëve (violonçeli, piano, suita)- Shpëtim Kusha : Fantazi për violonçel dhe orkestrë (muzikë kombëtare) J.S. Bah : Badinerie për flaut dhe orkestrë (flauti)- F. Ibrahimi : Variacione mbi një temë popullore për flaut dhe orkestrë (variacionet, muzikë kombëtare)- K.S. Sans : Zogitë – Suite orkestrale për flaut dhe orkestrë nga Karnevali i shtazëve (flauti, suita) K.M. Von Weber : Concertino për klarinetë dhe orkestrë në G-dur Op.26 (klarineti)-V. Gjini: 6 variacione për klarinetë e piano (klarineti, muzikë kombëtare)-T. Albinoni : Koncert për obo dhe orkestrë in C Op.9 Nr.5 (oboa, koncerti)- Alfred Paparisto : Romansë

* Në program është dhënë numër më i madh këngësh për interpretim dhe veprash për dëgjim me qëllim që mësimdhënësi të ketë mundësi të zgjedhë (në mesin e tyre) ata shembuj që përshtaten më shumë kushteve dhe përparimit konkret të nxënësve.

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

	muzikës popullore shqiptare ;	➤ njohin disa nga llojet e këngëve dhe mënyrat e këndimit, ndërtimin melodik dhe ritmik të tyre; ➤ njohin dhe dallojnë instrumentet popullore më të njohura ;	popullore shqiptare;	për obo dhe orkestër (oboa, muzikë kombëtare)- J.S.Bah : Alte Corale për trombë, kor dhe orkestër (tromba)-- J.Hajdn : Concert për trombë dhe orkestër në Es – dur (tromba, koncerti)- V.A.Mocart : Concert për korë dhe orkestër në Es –dur/Koha I (korna – briiri)-F. Beqiri : Kuinteti frymor (korna, kuinteti) L.V. Betoven : Sonata për piano në G--dur (piano, sonata)-- V. A. Mocart : Sonatina në C--dur /vieneze (piano, forma e sonatës) J. S. Bah : Tokata dhe Fuga në D-mol (organoja)-- A. Dvorzhak : Prelude dhe fuga për organo (organo)-- Jean Michael Jarre : Oxygen për sintesajzer (instrument elektronik, interpreti) - J. Hajdn : Kuarteti harkor C--dur /Finale (kuarteti)-- B. Bartok Kuarteti harkor Nr.1, Op.7 (kuarteti) J. Hajdn: Divertimento për kuintet frymorB--dur Nr. 46 (Viena quinet) - V. A. Mocart : Serenatë për 13 vegla frymore (orquestra frymore) - A. Bazzini : Rondo Lutins për orkestër harkore (orquestra harkore, piano,interpreti)--- E. Rizzanoli : Suita për piano – Suita
--	-------------------------------	---	----------------------	---

EK-2. (Devam) Kosova Ilköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

				dasmore (suita, muzikë kombëtare) ose - M.Kaçinari : Suita ilire (suita, muzikë kombëtare)- B. Briten : Shëti nëpër orkestër (orquestra simfonike) R. Mulliqi : Simfonia Nr.2 Kosovare (simfonia, kompozitori)- V. Gjini : Simfonia in D (simfonia, muzikë kombëtare) L. V. Betoven : 6 Variacione mbi një temë zvicerane; V. A. Mocar : Simfonia Nr. 40 G-mol (simfonia, (variacionet)- V. A. Mocart : Rondo për flaut dhe piano(rondo, flauti) L. V. Betoven: Rondo nga sonata për piano në Es-dur, Op.4, Nr.7 (rondo)
			nxënësit: kanë përvetësuar së paku gjysmën e numrit të këngëve dhe të temave të interpretuara, duke përfshirë	
		➤ këngë popullore dhe artistike një, dy dhe shumëzërëshe ; ➤ përmes këngëve njohin dukuri të ndryshme ritmike - melodike(triola, sinkopa, shkalla G-dur, e-mol, shkalla		
	- interpretojnë këngë popullore dhe artistike shqiptare dhe të popujve të tjerë; - interpretojnë pjesë nga veprat artistike -			
I N T E R P R E			Franc Abt : Lulja e fshehur (dyzërëshe me shoqërim, G-dur, triola) Ramadan Sokoli : Delja rudë Popullore : O pëllumb, pëllumb i bardhë (e-mol natyrore) Çesk Zadeja : Asaman o trandofili çelës (e-mol harmonike) Xh.B. Pergolezi : Lulja e bukur (e-mol harmonike)	

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

T I M	muzikore të epokave dhe të stileve të ndryshme ; • ndërlidhin me vallëzim interpretimin vokal, instrumental dhe vokal-instrumental ; • interpretojnë pjesë vokale dhe instrumentale në bazë të përjetimit individual ; • cilësojnë dhe vlerësojnë interpretimet e veta dhe të të tjerëve ;	modale) ; ➤ këngët, temat, meloditë, kanonet janë në tonalitete të njohura dhe të reja; ➤ këndimi bëhet ➤ sipas veshit (imitimit), i kombinuar dhe sipas tekstit notal brenda mundësive të nxënësve; ➤ këndimi shoqërohet me instrumente të orffit, populllore si dhe instrumente të tjera ; ➤ nxënësit luajnë tërësi të ndryshme instrumentale ;	dhe luajtjen në instrumente; ▪ aplikojnë dukuritë ritmike dhe melodike të përvetësuar ;	- <i>Xh. Verdi</i> : <i>Marshi triumfal nga opera "Aida"</i> (triola) <i>Këngë populllore</i> <i>Populllore</i> : <i>Nëpër bahçe (sinkopa)</i> <i>Populllore</i> : <i>Mun ke guri që ban xixa (sinkopa)</i> <i>Populllore</i> : <i>Lul'e kuqe, lul' boj pembe (5/8)</i> <i>Populllore</i> : <i>O sa bukur paske çilë (5/8, dyzërëshe)</i> <i>Populllore</i> : <i>O po gjeta një bilbil në vesë (7/8)</i> <i>Populllore</i> : <i>Po shkon goca me korr' n'arë (7/8)</i> <i>Populllore</i> : <i>Rrush i kuq (9/8)</i> <i>Populllore</i> : <i>Cuca e Radomirës (9/8)</i> <i>Populllore</i> : <i>O bilbil (këngë polifonike dyzërëshe)</i> <i>Populllore</i> : <i>U bubu krushqit tanë (këngë polifonike trizërëshe)</i> <i>L. V. Beethoven</i> : <i>Tema nga Koncerti për violinë dhe orkestër në D-dur (koha I)</i> <i>F. Mendelson</i> : <i>Tema nga Koncerti për violinë dhe orkestër në e-mol (koha I)</i> <i>M. Kaçinari</i> : <i>Tema nga Suita ilire</i> <i>R. Sokoli</i> : <i>Kanon (temë populllore)</i> <i>M. Mengjiqi</i> : <i>Nënë Terezë lulkurorë (kanon)</i> <i>P. I. Çajkovski</i> : <i>Barkarola nga Kapriçoja italiane (melodi)</i> <i>P. Dungu</i> : <i>Dy gisht përmbi vetull (melodi)</i>
-------------	---	--	--	--

EK-2. (Devam) Kosova Ìlkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

K R I J I M	• nxënësít shprehin përjetimin e tyre përmes lëvizjes, shprehjes figurative dhe shprehjes letrare • nxënësít shprehin në mënyrë kreative me njetet shprehëse muzikore	➤ në bazë të përjetimit të veprës së dëgjuar, shprehën në mënyrë kreative përmes lëvizjes, shprehjes figurative dhe letrare ; ➤ riinterpretojnë në mënyrë përjetuese dhe me njetet të shprehjes estetike përmbajtjet e përvetësuar muzikore; ➤ nxiten në plotësimin, ndryshimin dhe krijimin e melodisë – këngës ; ➤ krijojnë shoqërime të ndryshme instrumentale dhe vokale ; ➤ përcjellin ngjarjet muzikore duke dalluar dhe vlerësuar cilësinë e interpretimit ;	Nxënësít : ▪ realizojnë disa nga format e propozuara të punës krijuese sipas pririjeve të tyre individuale;	
---	--	---	---	--

EK-2. (Devam) Kosova Ilkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

Kosova İlköğretim 8. Sınıf Müzik Plan Programı

VEPRIMTARITË MUZIKORE	PËRMBAJTJET TEMATIKO-INFORMATIVE	REZULTATET E PRITSHME	BURIMET ARTISTIKE MUZIKORE-SHEMBUJT E PROPOZUAR PËR DËGJIM
D Ë GJ I M	- dëgjojnë në mënyrë përjetuese dhe analitike vepra muzikore; - rijojnë dhe dallojnë muzikën instrumentale, vokalo-instrumentale dhe skenike; - dallojnë muzikën programore dhe absolute; - rijojnë shprehjen homofonike dhe polifonike; - dallojnë cilësitë e këngës popullore; - rijojnë cilësitë e muzikës së lehtë;	Nxënësit: - rijojnë veprat e dëguara të kompozitorëve nga epokat dhe stilet e ndryshme; - rijojnë dhe dallojnë format e veprave të caktuara muzikore; - rijojnë dhe dallojnë veprat e dëguara programore dhe absolute; - rijojnë dhe dallojnë shprehjen homofonike dhe polifonike; - rijojnë dhe dallojnë cilësitë e këngës popullore; - rijojnë cilësitë e muzikës së lehtë;	- J.S.Bah: Kantata fshatare (kantata) - J.Hajdën: "Stinët e vitit" (oratorio) - G.F.Hendel: "Mesia" (oratorio) - V.A.Moxart: Fyelli magjik (opera) - Xh.Rosini: Berberi i Seviljes (opera) - Xh.Verdi: Nabuko, Aida (opera) - P.Jakova: Mrika (opera) - Zh.Ofenbah: Tregimet e Hofmanit (operetta) - J.Shtaus: Lakuriqi (operetta) - T.Daja: Lejlaja (operetta) - P.I.Çajkovski: Liqeni i njellmave (baleti) - R.Mulliqi: Nita (baleti) - F.Ibrahimi: Plaga e dhjetë e Gj.E.Alisë (baleti) - I.Stravinski: Petrushka (baleti) - M.Ravell: Bolero (vallija koreografike)

K-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

- L.Bernshtajn: Tregim nga perëndimi (njuzikëlli) - A.Ll.Veber: Fantomi nga opera (njuzikëlli) - B.Shehu: Lepuri me pesë këmbë (muzikë për film) - Xh.Horner: Titaniku (muzikë për film) - R.Rudi: Fluturimi mbi fletën e qyqes (muzikë për dramë) - R.Shtraus: Til Ojlenshpigel (poema simfonike) - F.Beqiri: Poema dramatike "Skënderbeu" - F.Shubert: solokëngë (homofonia) - J.S.Bah: Prelud (polifonia) - "Oj lulija jonë "(këngë popullore) - R.Mulliqi: "Baresha" (kompozim në frymën popullore) - P.Çako-R.Dilo: "Për një çast" (muzikë e lehtë) - Xh.Gershvin: Rapsodia Blu (xhaz) - G.Miler: "Fëmija Deni" (xhaz)			
--	--	--	--

EK-2. (Devam) Kosova Ilköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

I N T E R P R E T I M	• interpretojnë këngë artistike, popullore dhe të lehta shqiptare dhe të popujve të tjerë; • interpretojnë pjesë nga veprat artistike – muzikore të epokave dhe stileve të ndryshme; • ndërlidhin me lëvizje dhe vallëzim interpretimin vokal, instrumental dhe vokalo-instrumental; • interpretojnë pjesë vokale dhe instrumentale në bazë të përjetimit individual; • cilësojnë dhe vlerësojnë interpretimet e veta dhe të të tjerëve;	➤ këngë artistike, popullore dhe të lehta një, dy dhe shumëzërëshe; ➤ këngë, tema, melodi, kanone në tonalitete të njohura dhe të reja; ➤ dukuri të ndryshme ritmike – melodike; shkalla d-dur, h-mol, shkallët modale; ➤ Pjesë të ndryshme vokale, instrumentale dhe vokalo-instrumentale	Nxënësit: ➤ riinterpretojnë së paku gjysmën e numrit të këngëve dhe temave të përveçësuar duke përfshirë edhe luajtjen në instrumente; ➤ zbatojnë dukuritë ritmike dhe melodike të përveçësuar	- S.Gjoni: Lule borë (këngë në frymën popullore) - Të gëzojmë (qytetare) - Kroi I fshatit tonë (qytetare) - L.V.Bethoven: Gjumi i natës (D-dur) - F.Shubert: Nina nëna - R.Shuman: Melodia (lojë instrumentale) - V.A.Moxart: Melodia (lojë instrumentale) - J.S.Bah: "Të vallëzojmë me gëzim" nga Kantata fshatare - Xh.Verdi: Kori I hebrejëve nga opera Nabuko (tema) - V.A.Moxart: Aria e Papagenit nga opera Fyelli magjik (aria) - Xh.Verdi: "La donna mobile" - aria nga opera Rigoletto (aria) - P.Jakova: "Dielli ka prendue" - aria nga opera Mrika(aria) - I.Ferrari: Qyqja (kanon tre zërësh) - R.Sokoli: Kanon dyzërësh
K R I	• riinterpretojnë në mënyrë përjetuese dhe me njete të shprehjes	➤ këngët, meloditë, temat, kanonet; ➤ vepra sipas zgjedhjes;	Nxënësit: ➤ realizojnë disa nga format e propozuara	

EK-2. (Devam) Kosova Ilköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

<i>J</i> <i>I</i> <i>M</i>	estetike përmbajtjet e përvetësuar muzikore; • në bazë të përjetimit të veprës së dëgjuar, nxënësit shprehën përmes lëvizjes, shprehjes figurative dhe shprehjes letrare; • nxënësit shprehën në mënyrë kreative me mjetet shprehëse muzikore; • cilësojnë dhe vlerësojnë ngjarjet muzikore në mjedisin e tyre.	➤ plotësimet, ndryshimet melo-ritmike, krijimi i melodive – këngëve; ➤ shoqërime të ndryshme instrumentale dhe vokale; ➤ manifestimet muzikore të shkollës, koncertet, shfaqjet muzikore.	të punës krijuese sipas prirejeve të tyre individuale;	
---	--	--	---	--

* Në program është dhënë një numër më i madh i këngëve për interpretim dhe veprave për dëgjim me qëllim që mësimmundësi të ketë mundësi të zgjedhë (në mesin e tyre) ata shembuj që u përshtaten më shumë kushteve dhe përparimit konkret të nxënësve.

EK-2. (Devam) Kosova Ilkögretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

Kosova İlköğretim 9. Sınıf Müzik Plan Programı

VEPRIMTARITË MUZIKORE	PËRMBAJTJET TEMATIKO-INFORMATIVE	REZULTATET E PRITSHME	BURIMET ARTISTIKE MUZIKORE – SHENBUUT TË PROPOZUAR PËR DËGJIM
D Ë GJ I M	- Dëgjojnë në mënyrë përjetuese dhe analitike vepra muzikore; - Sistemojnë njohuritë për veprat dhe kompozitorët e epokave dhe të stileve në zhvillimin kontinual të muzikës	Nxënësit: - rinjohin vepra dhe dallojnë elemente shprehëse karakteristike të muzikës së shekullit XX, përkatësisht të muzikës bashkëkohore; - rinjohin vepra të kompozitorëve të rëndësishëm të epokës së romantizmit;	S. Prokofjev: Simfonia klasike (Koha I) A. Shënberg: Nata e purpurtë për harqe B. Bartok: Mikrokosmos për piano F. Glas: Koncert për violinë dhe orkestër A.Pert: Cantus in memoriam B. Britën për harqe dhe kambana A. Koci: Apasionata për piano Z. Ballata: Nëna Terezë (solokëngë) R. Rudi: Avazi i Tanës për klarinet e piano E. Rizvanolli: Musica Simfonica M. Mengjiqi: Donum Musicum për orkestër V. Beqiri: AlbAlcanica (Koncert për saksofon, harkor dhe perkusione) F. Ibrahim: Rapsodi shqiptare A. Peçi: Çast poetik për piano V. Tole: Ç'u mbush mali, për kor femrash F. Shubert: Suleika (Solokëngë për soprano e piano) F. Shopen: Valsi për piano Ges-dur, Op. 70 F. List: Poema simfonike Tasso Xh. Puçini: Opera Madam Bateflaj Xh. Rosin: Opera Berberi i Seviljes

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

• <i>Thellojnë njohuritë për format e mësuara muzikore;</i>	dhe kompozitorë të epokës së klasicizmit (muzika absolute, homofonia, sonata, simfonia, koncerti, opera); • Zhvillimet muzikore në shekullin XVII – epoka e barokut (polifonia, kantata, oratorio);	• rinjohin vepra të kompozitorëve kryesorë të epokës së klasicizmit; • rinjohin vepra të kompozitorëve të rëndësishëm të epokës së barokut;	K. Debysi: Preludi i një pasdite të Faunit J. Hajdën: Simfonia Nr. 104 “Londinezë” V. A. Moxart: Koncert për piano nr. 21 L. V. Bethoven: Uvertura Egmond J. S. Bah: Kantata BWV 212 G. F. Hendël: Oratorio Messiah 1. VOLFGANG AMADEUS MOZART : Rekuem d- mol Kv 626 2. FREDERIK SHOPEN: Vals nr. 6-8 op. 64 3. SERGEJ PROKOFJEV: Simfonia klasike, koha I 4. MORIS RAVEL: Bolero 5. PHILIP GLASS: Koncert per violine e orkester 6. PENDERECKI: Simfonieta per harkor 7. ARVO PERT: Cantus in memoriam B.Britten, STRINGS and BELL 8. LORENC ANTONI: Suitë korale 9. REXHO MULLIQI “Akuarelet e Prizrenit” 10. ESAT RIZVANOLLI: Musica Simfonica 11. FEIM IBRAHIMI: Toccata C-dur 12. VALTON BEQIRI: Kuartet harkor 13. MENDI MENGJIQI: Oratorium-fragment 14. VINÇENC GIJINI: “Letrat” solokëngë
---	--	--	---

EK-2. (Devam) Kosova Ilköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

D Ğ G J I M	- Njohin cilësitë themelore të folklorit muzikor kombëtar - Dallojnë zhanret e muzikës së lehtë	- Zhvillimet muzikore në shekullin XVI – vepra dhe kompozitorë të epokës së renesansës; - Muzika popullore vokale, instrumentale dhe vokale-instrumentale; polifonia popullore, valja koreografike; - Mjuziklli, xhaz, shansona, kënga e lehtë, roku;	- rinjohin vepra të popullarizuara të epokës së renesansës; - rinjohin disa nga format dhe cilësitë themelore të folklorit muzikor; - rinjohin zhanret e muzikës së lehtë;	O. di Laso: <i>Eho për kor të përzier</i> Këngë njëzërëshe - Dola n'bahçe (nga tradita fashatare) - Njëzetepesë gërsheta (nga tradita qytetare) Vokale-instrumentale - Fol një here (nga tradita qytetare) Pjesë instrumentale - Valle popullore Këngë polifonike - Këndon zogu (dyezërëshe) - Një baçe me lule (trezërëshe) L. Bernstein: Tregimi nga perëndimi - Amerika (mjuzikëlli) Luis Armstrong (xhaz) Iv Montan (shansona) Këngët e shekullit XX (muzika e lehtë) - S. Bejleri, Vikena Kamenica Elvis Prisli (roku)
I N T E R P R	- Interpretojnë këngë artistike dhe popullore dhe të shqiptare të tjerë - Interpretojnë	- Këngë artistike dhe popullore një, dy dhe shumëzërëshe; - Pjesë, tema dhe melodi nga veprat vokale, vokale-	kanë përvetësuar së paku gjysmën e numrit të këngëve dhe të temave të interpretuara;	Këngë artistike njëzërëshe: Veber – Vera Këngë artistike njëzërëshe me shoqërim instrumental: Shubert - Trëndafilja Këngë artistike dyzërëshe: Bah - Kur gëzimi ... Këngë artistike trezërëshe: Moxart – Kënga e agimit (Fyelli magjik)

EK-2. (Devam) Kosova İlköğretim 5- 6-7-8-9. Sınıf Müzik Plan Programı

E T I M	<i>pjesë nga veprat vokale, vokale-instrumentale dhe instrumentale</i>	instrumentale dhe instrumentale;		
K R I J I M	• Riinterpretojnë në mënyrë përjetuese dhe me mjete të shprehjes estetike përmbajtjet e përvetësuara muzikore • Në bazë të përjetimit të veprës së dëgjuar nxënësit shprehin në mënyrë kreative në forma të ndryshme • Vlerësojnë interpretimet e tyre si dhe ngjarjet muzikore	• Këngët, meloditë, temat; • Plotësimet, ndryshimet melo-ritmike, krijimi i melodive-këngëve, shoqërime instrumentale dhe vokale; • Manifestimet muzikore;	• realizojnë disa nga format e propozuara të punës krijuese sipas prirejeve të tyre individuale;	